

Medicinae et morborum status, una cum aetiologia incrementi eorum in his temporibus; speciatim vero de variolis ... Praemittitur idea naturae & structurae humanae / [John Woodward].

Contributors

Woodward, John, 1665-1728

Publication/Creation

Tiguri : "Typis Boderianis", 1720.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/d7uxpfq9>

License and attribution

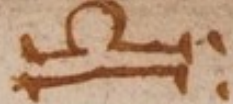
This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

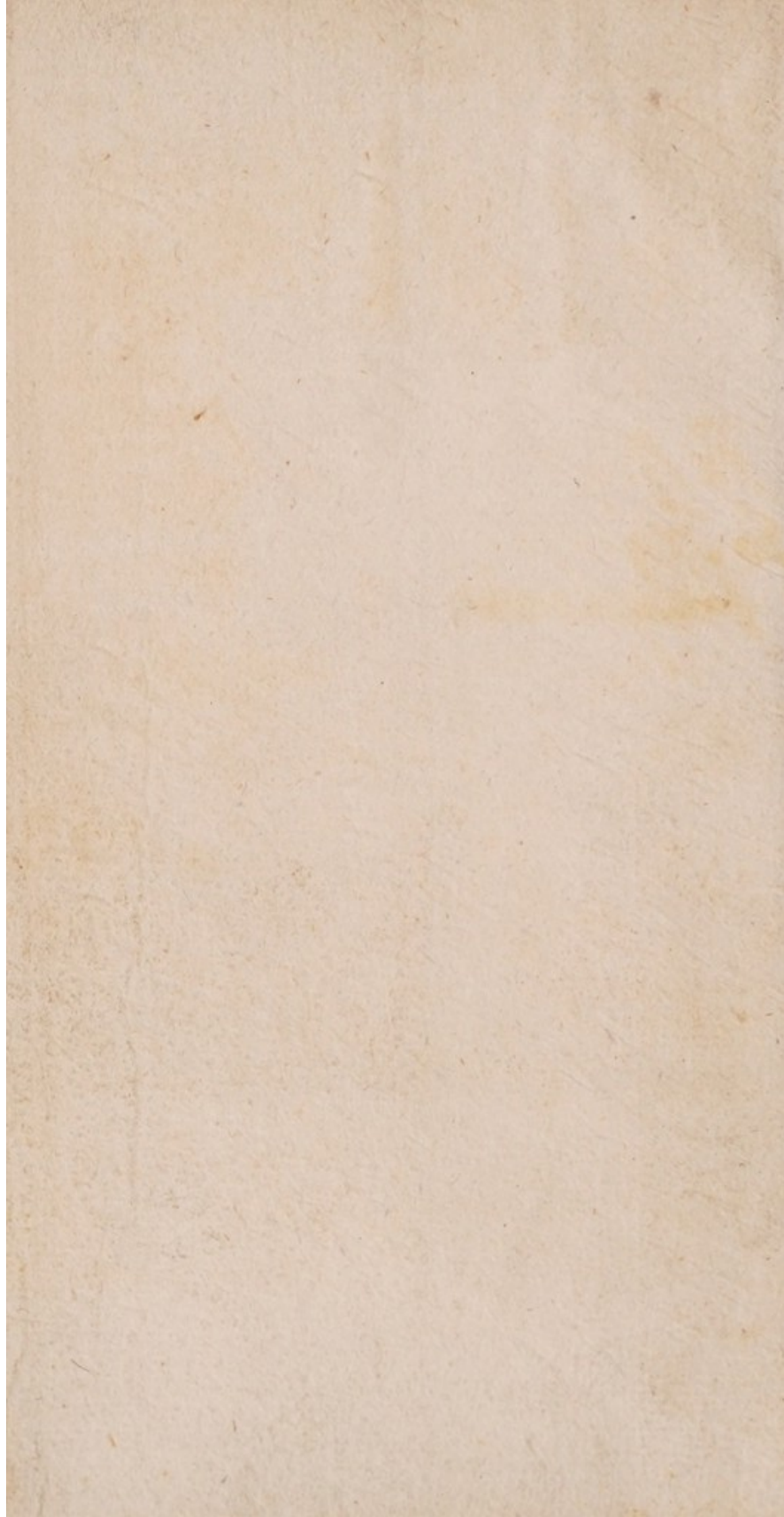
53422 / A

A. xxviii. q.

29/8/10.
Florence

14. B - 11

24557

MEDICINÆ
&
MORBORUM STATUS

unâ cum

ÆTIOLOGIA INCREMENTI

eorum in his temporibus; speciatim
verò de

*Ex libris
S. Francisci
Hospitalis*
VARIOLIS

cum

Animadversionibus quibusdam in novam Purgandi
in hoc Morbo Methodum.

Præmittitur

IDEA Naturæ & Structuræ Humanæ:
Morborum, quibus est exposita: Metho-
dus iisdem medendi.

Homines autem Hominum causâ generati sunt, ut ipsi inter se
aliis alii prodesse possent. M. T. Cic. de Off. L. I.

Authore

JOHANNES WOODWARDO M.D.

in Collegio Greshamensi Prof. Medicorum Collegii
& Societatis Regiæ Membro.

TIGURI, Typis BODMERIANIS. MDCCXX.

2

VIRIS DOCTRINA ET EXPE-
RIENTIA PRÆCEL-
LENTIBUS

D. JOHANNI de MURO ALTO.

Facult. Med. Seniori, Canonico, Reip.
Tigurinæ Archiatro. Phys. Prof. Acad.
Leopoldino Carolinæ ARETÆO.

D. JOHANNI CONRADO de
MURO ALTO. Reip. Tigurinæ
Archiatro.

D. JOHANNI HENRICO HOT-
TINGERO. Poliatro.

D. JOHANNI ZIEGLERO. Polia-
tro & Reip. Tigurinæ Ducentum Viro,
FAUTORIBUS & AMICIS,

Apprecatur τὸ

ΥΓΙΑΙΝΕΙΝ ΚΑΙ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

&

Solidæ Rationis atque Experientiæ Opus
hocce dicat

Translator

Ex Anglico Idiomate in Latinum

Joh. Jacobus Scheuchzer. Med. D.
Math. P. Acad. Leopoldino-Carolinæ
Acaruan, Socc. Regg. Angl. & Pruss.
Membrum.

PRÆFATIO.

Inveniendæ & promovendæ Medicæ Arti hi soli sunt opportuni, qui ægros adeunt, & Morbos tractant. Non id ita intelligi debet, ac si, qui occasionem hanc nactus fuerit, eâ possit feliciter uti. Opus ad id est Ingenio vasto, judicio profundo, intima Naturæ, speciatim Corporis Humani cognitione; sed & insuper, quod à solis Clinicis expectari potest, Fide & attentione summa in re tanti, qualis est ægrorum tractatio, momenti, & otio sufficienti ad conscribendas omni studio Observationes, ut in aliorum quoque notitiam transire queant. Oportet quis totum quantum sese devoteat huic Studio, neglectis etiam privatis negotiis aliis, insuper habitis aliis vitæ commodis, totum se mancipans Philosophiæ

P R Æ F A T I O.

phiæ ad usum & beneficium Societatis Humanæ applicativæ. Hæc qui æquâ animi lance perpendit, haud mirabitur, tam exiguos hætenus, & ad hunc usque diem, in Arte Medica factos fuisse progressus.

Accedit, quòd, si fortè in hac aliave Scientia ingenti studio, & fortè maxima difficultate, magni momenti Veritas fuerit protracta in lucem, exiguum ea communiter inveniat applausum. Plurimi in transversum acti: plurimi opiniones suas sunt amplexi absque præcedaneo examine, aut scrutinio sufficienti & exquisito. Et hi sunt omnium difficillimi in corrigendis, vel mutandis, quas præcipiti lapsu imbuerunt, Opinionibus, utcunque magno certitudinis ac evidentiae fulgore oculis eorum illucescant novæ doctrinæ. Imò verò in hoc Seculo, quo judicibus nasutis omnia sunt plena, nihil invenit applausum, quod non vel horum ipsorum authoritate & assensu, vel Testimonio Naturæ est sancitum. Sunt hi ordinariè

P R Æ F A T I O.

omnium , qui sese magno strepitu opponunt, importunissimi. Neque tandem est Scientia ulla, quæ in omni tempore & Regione tot, quot quidem jure poscit & meretur , invenit Fautores, atque Protectores.

Tantis difficultatibus cùm omnia sint implicita , non mirum , si aliqui , relictâ Philosophiâ solidâ , delabantur ad cerebrosa figmenta ; dum interim alii suo indulgent otio & commodo, & supersedere malunt & laboribus , & tempore , & sumtibus, quàm sese exponere Pelago tot ventis & fluctibus agitato. Et paucissimos invenias ingenio adeò Stoico , ut facile ferre possint Censuras, Cavillationes, & sinistras interpretationes eorum, qui, si oculos aperire velint, adjuvari se vident laboribus nostris, optimâ fide, & ferventi Zelo susceptis. Sint tales, vel non, generosa certè mens, amore virtutis, Veritatis & Utilitatis imbuta, hæc omnia nîl curant obstacula. Est voluptas ex utili Veritate
vell

P R Æ F A T I O.

vel invenienda, vel detecta major longè, quàm quidem eam sibi concipere possunt, qui nunquam gustârunt. Hæc ipsa, juncta subscriptioni & approbationi paucorum ex ordine virorum sapientum & honestorum, præponderat longè dubiis omnibus & obstaculis, in Veritatis viâ occurrentibus.

Opus præsens quod attinet, inveniet id Lector, quod spero, adeò explanatum, ut præviâ vel commendatione, vel explanatione haud indigeat. Hoc quidem optimâ fide asserere ausim, intendisse me omnes vires, ut ingenii qualiscunque defectus suppleretur tantò majori curâ & & industriâ; secutum me esse pressio pede ductum Naturæ & Observationum, & ratiocinia fundâsse structurâ Corporis Humani. Patebit id luculentius, ubi devenero ad Observationes ipsas, ad Casus & Historias variorum, qui meæ curæ se subjecerunt Variolosi, aliisve multis morbis affecti; ad Dissectiones Anatomicas;

P R Æ F A T I O.

quæ omnia lucem sunt visura, quamprimum licebit per alia negotia.

Inde ab aliquot annis, fateor, remediis quibusdam, speciatim Chalybeatis, substitui alia, non certè ex Singularismi, vel Novitatis Studio, sed quia hæc Naturæ iudicavi congrua magis. Oportet sanè fuerint causæ momentosæ ad superandas difficultates & offensas orituras ex mutatione, quæ nec collineat cum Notionibus receptis, nec cum commodo privato. Successit res, uti quidem prævidi; nec facile credent, qui in huiusmodi rebus non sunt probè versati, quanto labore, quibusve artibus fuerit opus, ad nova Arti inferenda subsidia, & suadenda iudicia sola ægrorum salute fundata. Quòd si difficultati huic sese junxisset argumentum aliquod in contrarium ab errore in ratiocinio, vel Experientiæ defectu petatum, maximum certè animo meo id impressisset momentum. Non sanè potui vel cum honore, vel propriæ mentis
fatis-

P R Æ F A T I O.

satisfactione laudare vel adhibere remedia, quæ & ratio, & indoles eorum ab initio mihi reddebant suspecta, & tum propria mea tum aliorum Experimenta multifaria confirmarunt vel non, aut parum, utilia, vel generatim noxia.

Nemini, opinor, videbitur mirum, quòd in Praxeos meæ cursu, inde ab aliquot annis adeò frequenter in usum traxerim Remedia oleosa & unctuosæ, postquam demonstravero, & ad convictionem cujusvis, quod spero, in his meis Scriptis, respondere ea quàm felicissimè variis admodum tum scopis, tum necessitatibus Naturæ, esseque directè opposita causæ Morborum principali.

Sunt Rationes Operis præsentis motivæ graves nimis, quàm ut quispiam induci possit, ut credat, me absque urgenti causa controversiæ, quam agitamus, fuisse immixtum. Non credat *D. Freind*, & qui comparent Socii in *Commentario* ad primum & tertium Libros *de Morbis Populari-*

)(5

P R Æ F A T I O.

pularibus, unicam esse eorum methodum, quam ad examen revocaturus sum. Prævideo equidem facile gravem conflictum. Sed, bonitate causæ confusus, persuasissimus sum, nemini non perspectum fore propositi mei scopum, qui unice collineat ad beneficium Societatis humanæ. Potuisssem, si commodi solius privati habuisssem rationem, securâ multorum annorum Experientiâ acquiescere. Tantò minùs suspectus potest debetque esse candor meus Nobilissimis Viris, quibus cum mihi res est, si considerent, aliquam multa mihi superesse argumenta, & exempla suis opinionibus contraria, in Praxi sua reliqua obvia; quibus producendis studio supersedere malui, impræsentiarum iis duntaxat intentus, quæ leguntur in *Commentariis*.

Quæ heic offero, directâ sunt contra Morbos & calamitates *Angliæ*, vix proim aliâ Linguâ, quàm vernaculâ commodiùs producenda. Incongruum sanè mihi videtur,

detur,

PRÆFATIO.

detur, Nationi reddere peregrino Idiomate abstrusa, & mysteriosa, quæ Salutem tantum non omnium & Familiarum & individuorum attinent. Propterea & aliquot abhinc annis patrio Idiomate conscribere volui. *Geographiam* meam *Physicam, Essay to-ward a Natural History of the Earth*; cui quidem cum sese opposuisset vir Celeberrimus, * Scriptis in lucem editis, eadem quâ ille, Latinâ nempe, Linguâ respondere è re judicavi. Quod idem tamen Scriptum Anglico quoque Idiomate publicaturus sum, quàm primùm licebit per tempus, tantò magis autem, quòd *Geographia* sit supplementum. Opportunum id erit & commodum paucis, quos quidem habemus, curiosis, & in studio hocce versatis, paucis dico, quandoquidem hujus generis Studia adeò parum hac ætate sunt exulta, ut neminem non possit subire admiratio, quòd
non

* D. El. Camerarius Med. Prof. Tubing. in Dissertationib. Taurinens. Tubingæ editis. 8, 1712.

PRÆFATIO.

non latiùs me extenderim in hac materia.

Quæ proximè sequuntur chartæ, unâ cum animadversionibus aliis in alia, quæ in *D. Freindij Commentariis* sunt obvia, jacebant in Scriniis meis inde ab aliquo tempore utpote exarataë hyemali tempore Anni 1716. mox à *Commentariorum* publicatione. Id heïc commemorare è re duxi, quoniam calculi, quos circa Morborum incrementum institui, ad illud duntaxat tempus sese protendunt; Paucissima inde ab illo tempore adjeci. Hucusque autem Scripti hujus publicationem distuli cum partim in finem, ut nancisci possem tum peregrinorum, tum indigenarum Artis Magistrorum judicia circa rem, de qua agitur, & de qua propria mea cogitata in chartas conjeci, partim, quia sperabam Typis priùs mandare Collectanea mea circa Oeconomiam Animalem, Observationibus & Experimentis nixa; quæ ipsa multùm afferent lucis iis, quæ

PRÆFATIO.

quæ nunc exhibeo ; differenda tamen in aliud tempus , quandoquidem per negotia nunc non licet mihi esse adeò felici, ut comparere possim in publico : Defectum autem hunc ut quodammodo supplere possim, præmittere nunc volui brevem præcipuarum Actionum & operationum in Oeconomia Animali Ideam, juxta cum Anomaliis, quibus ea est exposita, & Methodo, qua tractari possint & corrigi. Ideam hanc ut necessariam commendando iis saltem , qui Artis penetralia nondum subintrârunt , ante legendam, quàm pervenerint ad Tractatum ipsum.

IDEA

I D E A

Naturæ Humanæ ; Morbo-
rumque, quibus est exposita :
cum Methodo, iisdem
medendi.

*De Corpore Humano in
statu Sanitatis.*

IN Stomacho primæ aguntur scenæ, De Stoma-
principia heic sunt omnium re-cho
rum Corpori vel proficuarum, vel
noxiarum. Primæ impressiones, mo-
tus primi, qui hîc fiunt, prout regu-
lares sunt aut irregulares, seclusis ex-
ternis accidentibus, Corpus reddunt
sanum, vel ægrum, Sanitatem firmam,
vel interruptam. Stomacho ritè pa-
tente, & in Sanguinem dispensante, a-
limentum bonum ac laudabile, pera-
guntur omnia ritè in toto Corporis
habitu ; sufficiunt Organa quævis suis
muneribus, actionibus, passionibus,
A rebus

De Dige-
stione &
salibus,
ejus In-
strumen-
tis.

rebusque omnibus ad vitam necessa-
riis. Turbata verum hac scaturigine
conturbantur quoque Fluenta; & in-
undat saburra vitiosa in Stomacho
genita necessario totam Corporis tex-
turam, quæ hinc sua patitur incom-
moda. Collimat proin prima & præ-
cipua nostra in conservanda, & re-
stauranda, Sanitate cura ad Stoma-
chum. Contenta quocunque modo
ex hoc organo rejecta, in omni ætat-
te, & perfectissimo Sanitatis statu ha-
bent, præter alia, Biliosum succum
Testes hujus veritatis sunt Vomitus
illi in specie, qui obortis in Ma-
tempestatibus, & post strenuas pot-
tiones contingunt. Vix credi poterit
quantum hujus succi, & quàm fre-
quenter hac via exoneretur: quan-
doquidem autem idem omni alia
veniat occasione, qua quidem vom-
tus sunt liberi & effectivi, clarum
inde, succum hunc esse naturalem,
ordinariè residere magis vel minu-
ejus in Stomacho. Excipiuntur hoc
succo ingesta ad Stomachum delata
continet autem is diversæ naturæ Sa-
lia, dulcia, muriatica, Ammoniaca
amarra

amara, acida. Hæc ritè constituta, & singula in proportionē debita, agunt in ingesta, & carnem in specie dissolvunt, digerunt, atque in tenue coagulum vertunt. Durante hac actione & conflictu excitatur calor, surgunt umi & halitus. Insufflatur inde Stomachus ad moderatam tensionem. Premuntur hac ratione omnes circumvicinæ partes, speciatim verò Truncus Arteriæ magnæ descendens, tunc ipsum in finem, retrò Stomachum, in prominenti spina Dorsi locatus, ut directè subjaceat ejus impulsui, actioni & modulationi. Pro ratione pressionis Stomachi ad Aortam applicativæ, angustatur ea, & simul impeditur magis minusve Sanguinis ascensus. Patet hinc, expulsiōe Cordis æquali, majorem fluidi sanguinei quantitatem influere in omnes partes obstaculo superiores, speciatim in Cerebrum, quò satis fiat nobilissimi hujus visceris necessitati, & obtineatur Naturæ ad vitales usus operantis intentio. Namque præter officium digestorium, ad productionem phaenomenorum, Passiones Animi,

De calore naturali in stomacho.

De naturali stomachi inflatione, & pressione

in Aortam descendentem, ac inæquali inde orta sanguinis distributione.

Necessarium id pro exercitio Passionum,

Sensuum
& Cogita-
tionum.

Gaudium, Mœrorem, Metum, Ira
concomitantium, Salia Biliosa con-
currunt, atque insuper, quum ab h
Ventriculi tensio, ejusque in Art
riam subjacentem Actio regulata fi
ad Cerebrum modulandum, Sensati
nem, Cogitationemque exerendam
Dependent hæc tam certò à Stom
cho, quàm certum est, non ritè succ
dere, depravatis biliosis salibus, v
rebus ex alia causa ibi perturbati
vel, ubi salia illa occasione immoc
ratae cibi potusve ingurgitationi
digerendo superfluo oneri adeò su
occupata, ut cogitationibus ritè su
venire nequeant. Occupatis è cont
his salibus nimium circa Cogitati
nes Digestionis opus neglectim m
gis procedit, in Nutritionis ipsius c
trimentum. Hinc est, quòd qui st
diis & cogitationibus nimium incun
bunt, plerunque sint teneri, gracill
& ad consumptionem proni. Tenu
tis & subtilioris telæ, delicatiorisq
constitutionis homines harum in C
rebrum actionum in se percipiunt
Sensationem, eò quidem majorem
distinctioremque, si Sales biliosi sc

o numerosiores vim aliquanto majorem exferant. Illi verum, qui vel exiguum, vel nullam talem in se Sensationem habent, rogantur suum de hac re judicium suspendere, donec per varia tum propria, tum aliorum, experimenta plenius edocti rem habeant suo tempore plenè perspectam.

Cibi digesti, & potu diluti, ex Stomachoper Pylorum in Duodenum Intestinum delati, præter portionem illam succi biliosi, quam secum ferunt, magis adhuc accipiunt per Ductum Biliarium, ibi ex Hepate se exonerantem. * Sic magis adhuc calefiunt, & dissolvuntur hac Bilis actione Alimenta. Promoti per Intestina horum peristaltica actione pars tenuior ac subtilior, exorta in cavo Fistulae Intestinalis levi impedimento & oppositione, orta ex flatibus ac halitibus conflictu biliosorum salium excitationis, transversim agitur per vasa Lacteae, porróque defertur per Ductum Tho-

Alimenti
conditio
in Intestinis, & quæ
hic peragantur.

Transitus
alimenti
in sanguinem.

A 3

raci-

* Succus Pancreaticus, qui mucilaginosus est naturæ, & eodem cum Bile loco Duodenum subintrat, Intestinum illud oblinendo defendit contra illis acrimoniam & vellicationem, ne quid patiatur amni.

De Nutri-
mento ad
partes in-
primis du-
rante som-
no delato.

* conf. p.
8. 10. infra.
† conf. p.
10. infra.

De secre-

racicum ad Massam Sanguineam. De-
teriori interim parte, & omni eo, quod
Lactea vasa subire nequit, vincen-
tibus sensim obstacula, & descendente, in
Excrementorum titulo extra corpus
eliminari possit. In Somno Pylorus
propemodum clauditur, communicatio
inter Stomachum & Sanguineam
magna ex parte intercipitur, desce-
ndit tum Alimenti, tum succi biliosi
qui palmarium est Animalis actionis
& Sensationis † Instrumentum, im-
peditur, & multæ aliæ actiones in
compage corporis remittunt ac sus-
penduntur; Sensatio ipsa; Organa dis-
ducuntur ad maiorem tranquillita-
tem & quietem; laxatur actio Cordis
& proinde tardior fit Sanguinis circulus
Hac ratione commodiorem nanciscun-
tur occasionem viscera omnia &
partes Corporis accipiendi & sece-
nendi, ex communi fluidi sanguinis
massa, corpuscula illa, quæ peculi-
riter inservire possunt singulorum sus-
tentationi & nutritioni. Sic, ut max-
imum illud & primæ necessitatis opus
peragatur præcipuè ac promoveatur
tempore Somni. Dum circulat sangui-

pro-

per corpus, defertur is ad varias Glandulas, Organave, varii generis Liqueurum, ad varios usus, secretoria ; Tales sunt Bilis, Semen, Lympha, Saliva, & ut reliqua taceam, Mucilago illa Muculos atque articulos, capitave Ossium lubricans, & promptiora reddens ad actiones & exercitia. Aliis interrim Glandulis excretoriis materiam, *vel inutilem, vel superfluum per vias Urinarias, Cutaneas, sudoris specie, per pulmonss specie halituum ex Sanguine eliminantibus. Liquamen nutritium vel Chylus, variis Salibus supra recensitis stipatus, ex Stomacho & Duodeno in Vasa sanguinea delatus, per circulum Corporis cum Sanguine ductus, deponit, post naturales secretiones & excretiones varias, transparentem suum pallorem, induit-

tione va-
riorum
fluidorum,
& succo-
rum ex
sanguine.

De secre-
tione ex-
crementi-
tiorum
fluidorum.

De colore
sanguinis.

A 4 que

* Quandoquidem pro variorum organorum & singularum partium formatione ac nutritione necessario requiruntur varii generis & figuræ Corpuscula, necesse omnino fuit, ut Lacteorum Vasorum diameter major esset horum corpusculorum maximo; hæc ipsa autem vasa, quia non admittunt unius generis materiam, sed indifferenter quascunque particulas diametro suâ minores, non possunt non subingredi corpuscula minus apta, Corpori, nisi eliminantur, nociva.

De colore
Cutis.

De calore
Sanguinis,
ac corpo-
ris.

Origo
Globulo-
rum San-
guinis.

Horum U-
sus in Mo-
tu Muscu-
lari.

que purpuram, magis minusve fatura-
tam, ad nigredinem ferè, pro majori
minorive variorum salium quantita-
te ac proportione. Cutis color colorii
Sanguinis per vasa subjecta transpa-
rentis debetur partim, partim muco-
sæ cuidam vel gelatinosæ materiæ in
poris & interstitiis prope superficiem
hærenti: differtque pulcher, floridus,
rubicundus, purpureus, fulvus, olea-
ginus, niger, prouti hoc illudve præ-
dominatur Salium genus, & excretio
cutanea ac perspiratoria, pro ratione
Climatum calidorum, frigidorumve,
copiosior est, vel parcior. Durante
hac Salium & inde pendentis in san-
guine effervescentiæ lucta, excitatur
tum in hocce fluido, tum in Corporis
partibus debitus calor. Eadem eorun-
dem salium agitatione, flatuumque &
vaporum expansione, Chylus, vel te-
nuis nutritius gelatinosus succus in
vasa sanguifera introductus, tornatur
quasi in spumeas vesiculas, quas com-
muniter vocamus Globulos. Expansi
hi Globuli, rursusque per vices con-
tracti, in vasis Musculorum sanguife-
ris Instrumenta sunt actionis Muscu-
laris.

laris. Argumentum vi huic validæ ex-
 pansivæ Globulorum præbet sanguis
 recens ex vena in Antliam emissus,
 Aere exhausto, & sic pressione exter-
 nâ sublatâ, subitò ex parvis bullis in
 longè majores, si non quoad integram
 massam, quoad maximam saltem ejus
 partem, surgens. Accrescit Musculo-
 rum robur ac vis pro multiplicatio-
 nis, * amplificationis, & augmenti ra-
 tione, circa hosce globulos confide-
 randa. Pondus huic ratiocinio addunt
 motus Epileptici, aliive Convulsivi,
 quibus ægri ut plurimum incredibi-
 le exerunt robur, triplo certè vel
 quadruplo majus naturali. Suntque
 Flatus, horum motuum causa, † com-
 muniter adeò actîvi & turbulenti, ut
 & Phlegma, quod Ventriculo inesse
 contigit, in spumas elevent: harum
 portio unâ cum flatibus viam sursum
 ex Stomacho inveniens, & ore se pro-
 mens constans est Criseos, & soluti
 paroxyfmi indicium. Pyloro nondum
 clauso si Stomachus à principiis in
 motum deductis infletur, & parxoyf-
 mus convulsivus erumpat, continuo
 tumultu, & majori quantitate depro-

* conf. p.
 17. infra.

† conf. p.
 17. infra.

A S perant

In motu
Cordis.

In Senfa-
tione.

perant illa in Sanguinem , usque dum
cursus intercipiatur; in massam autem
fangvineam delata suas ibi partes aa-
gunt, & quavis occasione vires suas
exerunt. Alia potentiaæ præmagna
ibi in actum deductæ exempla præ-
bent Animi Affectus , in minori quid-
dem gradu Gaudium ; in majori Ira
in majori adhuc Metus. Suam porro
conferunt symbolam Globuli in Acc-
tione Cordis, Systole & Diaftole ; ut
& in distributione & Circulatione
Sanguinis per Corpus. In ipso Ani-
mali, haud ita pridem mortuo, halitus
flatusve calidus per Thoracicum duc-
tum transiens in Venam Cavam , &
hinc ad Cor hujus actionem & Pull-
sum prorsus cessantem denuò restau-
rat. Idem sanguinis Globuli unà cum
Aura vel vapore ex reciproco Salium
bilioforum conflictu excitato , distem-
dunt placidè Vasa Sanguiveha in om-
ni Corporis parte, eaque reddunt per-
cipiendis Objectis sive Agentibus ex-
ternis apta. Salia biliosa ritè constitu-
ta, si adsint singula in justa proportio-
ne, quacunque pergunt, placidam faci-
ciunt irritationem, & gratam natura-

lemve

lemve in omnibus partibus Sensationem. Nervi, Arteriarum comites, concurrunt ad hoc ipsum negotium, tanquam totidem Chordæ tensæ, propagando, transferendo, & continuando actionem ac Sensum. Omnia hæc debita mensura, pondere ac harmonia concurrentia talem producunt Machinæ humanæ constitutionem, talemve operationem, quæ illam animat, & vitalem reddit, aptam Motui, Actioni, Sensationi, Passionibus, Cogitationibus, & ad omnes Vitæ usus & officia. Quamdiu hæc ita se habent, omnia in bono sunt Sanitatis statu: nec difficile erit ei, qui de Mechanismo hoc admirando clarum sibi format conceptum, pervidere Artificem & Authorem Operis Sapientissimum.

Nervorum
Usus.

De Corporis humani
animatione & Mechanismo.

De Morbis.

Quòd si verò nimis Curis, Studiis, aut Mœroribus, Salia Digestioni necessaria abstrahantur ab hoc Opere, & aliorum impendantur; vel etiam Ingluvie & Intemperantiâ, inordinatâ Diætâ, aliisve hujusmodi causis

Stomachi
Affectus.
Indigestio.

Salia in
stomacho
multipli-
cata & de-
pravata.

Sunt causæ
nimix in-
flationis &
relaxatio-
nis stoma-
chi.

Caloris ni-
mii; Dolo-
rum; Hy-
pochond-
riacæ Pas-
sionis.

sis confundantur, & supprimantur, se-
qui necessario debet Indigestio, &
magna Ingestorum pars non satis at-
tenuatur dissolviturque redacta so-
lum in Mucum vel Phlegma crassius-
culum. Vel si quavis ex causis recen-
sitis, aut nimia pro Somno indulgen-
tia, aut vita sedentaria, detentum in
Stomacho Phlegma stagnet, putrescit
id sensim, & noxium evadit. Prætereâ
durante hac stagnatione & morâ se-
paratur & extrahitur major extra or-
dinem Quantitas Salium, talium in-
primis, quæ præternaturalia sunt, &
incongrua. Est Phlegma hoc visci-
dum pronius tantò ad stagnationem,
quantò est gravius, & viscidius: ac-
crescitque Stomacho relaxato, & ab
halitibus biliosorum Salium copioso-
rum & vitiosorum invicem colluctan-
tium inflato. Hisce causis adscribi de-
bent præternaturalia Symptomata
varia: Calor solito major, ex causæ
incremento: Sensus Ardoris in supe-
riori Stomachi orificio; Morficatio-
nes, Constrictiones: Inflationes, cum
tensivis hujus Organi Doloribus; &
Hypochondriacæ, uti vulgò vocare so-
le-

solemus, Passiones. Salia hæc si & numero peccent redundante, & vitiosis qualitatibus, actiones eorum intensiores, & inordinatæ sint necesse est. Exorbitant Passiones, Symptomatibus stipatæ haud communibus. Pro-nior adest dispositio ad Iram, vel for-tè ad Metum, & Mœrorem. Imò verò aggrediuntur nos hæ Passiones sæpe invitos, absque causa externa irritante. Afficitur Corpus, & perficiunt Organa id, ad quod Causæ Instrumen-tales in ea agentes disponunt. Ad eum sæpe gradum sunt Salia & nume-ro plura, & qualitatibus vitiosa, ut agrum prorsus exuto proprio jure im-perio suo subjiciant & insultibus. Hinc involuntarii Risus, iique profusi, Mæ-stitia, Melancholia, Dolores, Lachry-mæ copiosæ, omnia hæc verum ægro invito, & absque incitamento exter-no. Remanent, transeuntibus licet his Passionibus violentis, in Corpore evi-dentia satis irregularium actionum, Saliumque horum deprædantium ve-stigia. Atteritur iis Stomachus, & ex-asperatur valde; prostermitur Appe-titus, vitiatur Digestio. Salia hæc ita

Passionum
Animi ir-
regula-
rium.

Ut & Sen-
sationum.

aucta

Et Cogitationum.

Deliriorum, Rabi-
iei.

aucta Sensationes quoque præter morem multiplicant, ac pervertunt, ut Organis Sensuum imponant soni vocesque non auditæ, Visiones illusoriæ, & repræsententur Actiones, Personæ & Res, quæ nullibi existunt, nisi in hoc Fictionum Theatro. Ipsa hæc Salia, quia instrumentales sunt causæ Cogitationum, multiplicata ita, multiplicant quoque Ideas, easque urgent adeò violenter, ut haud rarò oriatur confusio. Depravata confundunt atque pervertunt cogitandi vim, Sollicitudines, Anxietatem & Diffidentiam inducunt. Imò verò suggeruntur & obtruduntur supposititiæ Cogitationes, non solum homini dissentienti, sed invito prorsus. In supremo tandem exorbitantis numeri, & depravationis gradu læduntur Organa, vitiatur Corporis textura integra, eaque infertur Cerebro perturbatio, atque Confusio, totique per consequens Oeconomix Animalis, ut in Deliria, Rabiem & Insanam Phrenitidem cadat misellus Homo. Hæc Salia sicuti præsentia suâ hæc turbas movent, foras pulsa præsertim per Vomitum,

eas-

eadem tollunt. Ubi observare est, operationis successum esse feliciorē tantò, ad Sensuum & Rationis restitutionem, quò ægri Ventriculus agitur magis, & vomitus materiæ biliosæ est violentior: Exempla prostant maximi ad probandum momenti, & talia, quæ omninò admirationem excitant. Stomacho à colluc- Sympto-
tantibus Salibus biliosis, & magna mata &
Flatuum inde surgentium copiâ præ- mala orta
ter morem inflato, & sursum lato, pre- ex nimia
mitur & Diaphragma, angustatur inflatione
Thorax, patiuntur Pulmones cum Stomachi,
Corde, oritur Dyspnœa, Languor, & Pressio-
Deliquia, pusillanimitas, virium ani- ne Aortæ
mi Corporisque dejectio. Cor & Pul- Descen-
mones ut jura sui spatii, & actionum dentis.
suarum libertatem defendant, con- Morbi
tinuo & tanto sæpe nisu extrorsum Dorsum,
trudunt Pectus, ut tandem præter Thoracis,
rem crassum reddatur & prominens: Pulmo-
simul & pressurâ Stomachi Dorsum num, Cor-
elevetur in Gibbum. Stomachus ipse dis & Cer-
solito magis premens Dorsum & Aor- viciis.
tæ Truncum descendente causatur
subinde ibi Pulsationem fortem, ad
eum aliquando gradum, ut contra ni-
tente

Affectus
Capitis,
Faciei, Au-
rium, Ocu-
lorum ac
Cerebri.

Signa du-
rantibus

tente Corde, Arteriamque dilatante,
oriatur alternus aperturæ & clausuræ
sensus, familiaris satis tenerioris Com-
stitutionis hominibus, præsertim ex
sexu sequiori. Cor ipsum ut vincat re-
sistentiam, & Sanguinem ad inferiora
promoveat, extremos impendit ni-
xus, & intendendo actionem pro tem-
pore palpitat. Quam diu via non est
libera, nec impedimenta descensus re-
mota, oneratur Cor nimia Sanguinis
mole, ut & Pulmones, Collique vasa,
unde & id pro tempore veluti statua
instar rigescit, ac sæpe intumescit. Ob-
ruuntur & vasa sanguinea Capitis,
Faciei, Aurium, Oculorum, ac Cere-
bri, unde varii nascuntur Morbi dicta-
rum modò partium: Faciei calor, ru-
bor, convulsiones: In Auribus Tinnit-
us, & Surditas: in Oculis Nebulæ,
Caligo, Scotomia: in Capite Dolor
Gravitas & plenitudinis sensus in Cere-
bro. ubi Pulsationes sæpe perma-
gnæ & molestæ, ut & in Brachio, Dor-
so, cum Cordis Palpitatione post se
trahunt Vertiginem & Apoplexiam,
quæ Symptomata sunt numero & gra-
dibus magis minusve intensa pro Sam-
guinis

guinis præter naturam elevati ratio-
 ne. Quemadmodum durante Sanguinis nimii ad superiora jactu evidentia admodum Plenitudinis ibi redundantis prostant indicia in morbis modò recensitis, juxta cum partium pleno Habitu, Rubore, Calore, & Vigoris augmento; ita non minùs clara sunt deficientis in inferioribus partibus, pro tempore macilentis, pallidis, algidis, debilibus, indicia. Singultum causantur Flatus sursum tendentes ad Oesophagum, accedente superioris Orificii Ventriculi clausurâ repulsi & resistentes. Surgentes illi, & in opâ quidem, sed in viâ, ad Sterni summitatem ob loci angustiam, de-
 menti premunt Fistulam Pulmonalem, & Aortam adscendentem, ad eum sæpe gradum, ut intercipiatur & ciborum deglutitio, & Sanguinis ad Cerebrum cursus, facie tunc pallidâ, ut hoc in statu homo sit viva Mortis nago. Pressuræ huic, si minor sit, dantur clamoræ Inquietudines Infantis, & Foeminei Sexus Strangulationes; si major, Epilepticae, & Hystericae vulgò dictæ Convulsiones. Salibus

hisce Thoma-
 racis &
 Partium
 superio-
 rum Af-
 fectibus
 indicantia,
 Sanguinis
 plenitudi-
 nem in su-
 periori-
 bus, de-
 fectus in in-
 ferioribus.
 * conf. p.
 9. supra.
 De Singul-
 tu.

De Convul-
 sionibus Epi-
 lepticis
 & Hyste-
 ricis, ita
 dictis.

De Ructi- bus, Siti, Siccitate, Linguae decolora- tione, Pi- ca, Inappe- tentia, de- pravatione Gustus, Sorditie Oris, Vo- mitu.	in tam inordinato Statu in Stomacho versantibus, si transitus sit liber fatiss- oriuntur Ructus, Sitis; Siccitas, Lin- guæ decoloratio, Pica, Appetitus de- pravati. Muco ibi putrescente ori- tur Appetitus defectus, Oris Lin- guæque sordities sæpe crustosa, Guss- tus depravatio, Nausea, Vomitus. Pa- titur & Somnus suas anomalias à tur- multu bilioforum Salium in Stoma- cho, si vitiosa sint, Pylori clausurâ im- peditâ. Redditur is inquietus & par- vus: irruunt Comatosi Affectus; In- somnia ex perturbatione, & irregu- lari horum Salium actione in Stoma- chum, oscillationibusve in Aortam & Cerebrum pariter anomalis, eaque ab atra Bile terri culosa, horrida, me- lancholica. Somno irruente infant subitò, elevant, atque distendunt Sto- machum fumosi halitus ex hisce Sa- libus orti, si contracto Pyloro inter- cludatur exitus: hinc Strangulatio- nes, Terrores, oppressiones Pectoris, Incubus. Somno turbato, interrupto, inquieta deficit partibus opportuna alimentum sibi appropriandi occasio, id namque, quod singulis restauran- dis
De Somni anomaliiis, Comatosi Affecti- bus, In- somniais.	
De Incu- bo.	
De nutri- menti de- fectu, & Consump- tione.	

dis est adæquatum, & ex integra Sanguinis massa destinatum. Nam ubi deficit Digestio, non solvuntur, ut decet, ingesta, sed Muci viscerati formam adsumunt, qui crassus nimis est, quàm ut organa nutrienda subire possit, & oneri potius est, imò & destructioni Partibus. Præterea corroditur, & absumitur à copia Salium biliosorum Sanguini * illatorum Nutri-
* conf. p. 20. infra
 mentum Partibus jam ante applicatum. His rerum circumstantiis sequi necesse est consumptionem & Malignitatem. Vitiosa Stomachi contenta vā-
Causæ a-
gentes, vitiosa Stomachi
 iis causis mota, & deorsum pulsa, vā-
principia excitantes
 ia pro varia illorum quantitate, Agentiumve causarum ratione excitant phænomena. Ad causas autem referri debent nimia Exercitia, inordinata Diæta, Remedia incongrua, Venena, Pestifera aliaque contagiosa aura, intensus Calor, nimium Frigus, & similia. Subitanea & copiosa hæ-
Descensus horum Principiorum in Intestina
 im Causarum in Intestina deturbatione fit horum Relaxatio: & Vitiosa Salia biliosa si fuerint in Confortio, eorundem arrosio, Tormina, Colicæ, Tenesmus. Copiâ horum Salium
De Diarrhœa, Colicâ, Tenesmo,

Dysente- & Acrimoniâ aperiuntur, quâ tran-
ria. seunt, Vasa Sanguifera, oriturque Dy-
De Alvi senteria. Lentiori per Intestina mo-
constipa- tu, calorisque incremento siccantur
tione. Scybala, constipatur alvus. Halitus
Transitus Flatusque pariter adaucti majorem in
pravæ ma- Intestinis causantur moram: hinc ma-
teriæ, Pi- jor transit ad Sanguinem contentor-
tuitæ, Bi- rum, Muci & Vitiosæ bilis copia
lisve in Hæc in Glandulas, Vasa, & Partes
Sangui- imprimis supra Aortæ descendenti
nem: & curvaturam fitas, Morbos Pulmo-
Sympto- num, Cerebri aliosque varios gign-
mata, mor- unt, augentve. Halituum in Sanguine
bive hinc ne major proventus majorem insupe-
orti. efficit Vasorum tensionem, & delicat-
Viva nimis tiorem Tactus in illis Partibus Sern-
Sensatio. sum; in Vasis majoribus, Vesica Uri-
Inflationes naria, Scroto, Utero, Inflationes, Disten-
Vasorum siones, aliaque mala. Biliosa Saliva
& Partium. copiosa, & fervida, nimis, æstum im-
Febres, In- ducunt Sanguini, & Corpore, unde
flammatio- Febres; quâ transeunt cunque, Sensa-
nes, Dolo- tionem excitant molestam, doloriffi-
res. cam; in partem quampiam deposita
ibique fixata Inflammationes, dolores,
Exulcerationes; Speciatim verò
Pleuritidem, Peripneumoniam, Angi-
nam

nam , etiam Gangrænas ; Dolores
 Scorbuticos, Rheumaticos, Arthriti-
 cos, Podagricos, & hujusmodi alia.
 Phlegma si transeat in Sanguinem, Pituita vel
 reddit eum crassum & glutinosum; Gluten in
 qui inspissatus nimium movetur in- Sanguine.
 certâ admodum lege & ordine per Tremores,
 rafa, ac veluti per irregulares saltus; Convulsio-
 ninc Vellicationes, Subfultus, Para- nes, Para-
 lytici Affectus, Tremores, Convulsio- lyses,
 nes : eadem Causæ subtilissimis ca-
 pillaribus tubulis Sanguiferis impac-
 tæ causantur Obstructiones, dispel-
 unt Salia biliosa, Caloris & Sensus
 principia, unde Algor, & Stupor;
 confertim si irruant, Tumores, Ar- Hydropes,
 thritici, Oedematosi, Hydropici; in aliæve In-
 glandulosis Partibus Strumosi, Scir- tumescen-
 hosi, Cancrosi, Bubones : si Bilis tia,
 prædominetur, Phlegmones, aliive
 tumores calidi. Febre accedente, Pustulæ, &
 xanthemata, Pustulæ, Carbunculi, similes E-
 ruptiones aliæ. Iisdem causis de- ruptiones,
 entur Erysipelas, Impetigines, Her- Cutanei
 etes, Scabies, Elephantiasis, Lepra. Affectus,
 In Sanguine abundans Pituita, & for- Mutatio
 ad Cutem deposita, reddit ejusdem Coloris in
 Faciei habitum pallidum, vel livi- Cute, &
 dum. Tempera-
 dum. mentis.

Scarlati-
nus color
cutis in
quibus-
dam Febri-
bus : ma-
culæ in a-
liis, Scor-
buto.

Vitiosa
principia
in Fluidis
naturalibus,

ut & in Ex-
crementi-
tiis.

dum. Bilis prava redundans dat fœ-
dum, fulvum, aliumve colorem, pro
varietate dominantium in ea Salium.
Temperamentorum hæ varietates
quoniam ex iisdem oriuntur causis,
ex quibus & morbi, probè intellectæ,
& ab invicem distinctæ, ingens ac-
cendunt lumen pro notitia causarum
morbificarum, status ægri, & cura fe-
lici successu suscipiunda. Prodit au-
tem seipsam biliosa materia copia
majori ad superficiem corporis de-
trusa, transparendo per cutim, colore
proprio, viridi, flavo, rubro, purpu-
reo, cœruleo, nigro, eoque vel diffu-
so per totum Corporis Habitum, ut
in Ictero, Febris Scarlatinis, & Im-
flammatoriis aliis, vel hinc inde in
maculas disperso, uti in Febris
Scorbuticis, & Pestilentialibus. Pro-
dunt se pariter Salia Biliosa in Sarn-
guine redundantia in Fluidis utilibus
inde secretis, Semine, Lympha, Saliva,
Mucilagine, quæ & acriora red-
duntur & calidiora, sæpe etiam in-
tinguntur coloribus, qui respondent
Salibus prædominantibus. Promium
& hæc Salia Fluida excrementitia
Sputo

Sputo excretum Phlegma est dulce, vel amarum, vel falsum, vel acerbum, vel acidum, tinctum item colore flavo, viridi, nigro. Sudor falsus, acidus, in transitu suo excitat dolores urentes, cutim ipsam arrodens. Sunt Lachrymæ calidæ, acres, falsæ, corrosivæ. Urina, præter Phlegma (quod crassum nimis & copiosum vasis impactum suam symbolam confert ad formationem Calculorum in Renibus & Vesica) secum fert Salia, eaque vel Saccharina, ut in Diabete, vel Ammoniaca, muriatica, amara, acida. Impertiuntur hæc Calorem & acrimoniam urinæ, unde Nephritis, doloresque in omnibus viis urinaris, imò &, accedente corrosione & laceratione vasorum, Urina Sanguinea. Eidem Salium & Copia & qualitate peccantium, Sanguinique illatorum, vitio debentur Hæmorrhagiæ Uterinæ, Narium, Vomitus Sanguinei, Hæmoptyses; sed addi debet corrosioni in tribus postremis Morbis impetus ac vis tantò fortior Sanguinis in partes, occasione Aortæ descendentis à Stomacho inflato pressæ.

Calculi
Renum &
Vesicæ.
Diabetes,
Strangu-
ria, Mictus
cruentus.

Hæmopty-
sis, & Hæ-
morrha-
giæ aliæ.

Apostemata. Ulcera. A pituita crassa, frequenti in hisce casibus comite, tenuioribus tubulis impacta extenduntur hi nimium, & attenuati si non rumpuntur, saltem Salibus irruentibus minus resistere possunt. Phlegma tenuius Salibus biliosis magis minusve imprægnatum, ad cutaneam Corporis superficiem delatum excitat ibi Apostemata; Exulcerationes, Pustulas, Vesiculas, Perniones. Sic & in Viscera partesve internas ea quantitate depositum, ut nimia distensione tandem rumpantur vasa, causatur & hic Apostemata, quale est Empyema; bilisve vasa corrodens ibidem Exulcerationes.

Morbi communi- ter con- juncti, quia causæ ex eodem fluunt fonte. Symptomatum Morborumve omnium causæ quoniam ex eodem fluunt fonte, non mirum, si tot simul & frequenter, principiis morbosus iisque copiosis in motum actis, concurrant. Et certè vix est unum ex gravioribus Symptomatibus, Naturæ humanæ infestis, quod non vel præcedat, vel comitetur, vel insequatur Variolas, aliumve Morbum graviolem. Hæc ipsa est ratio, cur, de Variolis mox tractaturus, necesse habeam considerare tot alios

De Mor-
borum
mutatio-
nibus, me-
tastasi,
Crisi.

lios morbos, atque Symptomata, & ad examen revocare Remedia. Certe hoc est, tantam esse illorum affinitatem, & adeò arctam connexionem, ac dependentiam, ut nemo feliciter eos curare possit, nisi habitâ ratione causarum omnium, ubi resident unque expellendarum, & extra omœria Corporis eliminandarum. Transferuntur autem è loco in locum, routi organa, unum post alterum, illas dispellunt, seseque ab iis liberant. Unde mutationes Symptomatum & Reciprocationes, Metastases, Crises. Thefin hancce confirmant sectiones Cadaverum, quæ præter Partes primariò & certò affectas, injurias communiter exhibent aliis quoque, & sæpe omnibus illatas. Quamvis verò causæ Morborum omnes ex uno eodemque fonte proveniant, variant tamen illi & Symptomata, pro causarum varietate, numero, quantitate, gravitate, majori minorive: Alvi con-

Morborum
ingens va-
rietas, non
obstante
causarum
ortu ex eo-
dem prin-
cipio.

De Mor-
borum fre-
quentia, &
Vitæ insta-
bilitate.

ſam, vel impetu ac deſiſitione facta
in unum aliquod viſcus, vel partem ;
robore unius vel reſiſtencia majori
derivante ad alias infirmiores ; ætate
juvenili, vel ſenili ; diſpoſitione Sana
vel valetudinaria : conſtitutione Ae-
ris, Diæta, modo vivendi, aliisve ex-
ternis circumſtantiis. Cauſæ hæ mor-
bificæ, prouti magis minusve ſunt vi-
tioſæ, & numeroſæ, citò vel tardè in
motum actæ , Morbos reddunt acui-
tos, vel Chronicos, durationis longæ,
vel brevis. Nec mirari ſubit, Homi-
nem tot ac tam variis obnoxium eſſe
Morbis, ſi conſideremus, tot pati poſſe
ſe mala organa Diſteſtionis , Paſſio-
num, Vitæ, Senſuum, Cogitationum à
tot humoribus quantitate & qualita-
te peccantibus , motusve anomalos
inducuntibus. Eſt Diſteſtionis cauſa
abſolutè neceſſaria ; in tantum qui-
dem, ut viſcera , partesque internæ,
ubi reſidet, vel quæ tranſit, minùs lon-
gè ſentiant exterioribus. Hoc ni fo-
ret, ob acrimoniam & intenſam illius
principii actionem perpetuo affice-
rentur dolore atque incommodis.
Propterea autem, quia obtuſiori ſunt
ſem-

ensu, causa hæc admodum exuberet,
 ic depravetur necesse est, si oriatur
 quædam ejus perceptio. Hinc sanè
 est, quod morbi communiter adeò
 int violenti, subitanei, & difficilis
 tractationis; quòdve adeò pauci ter-
 minum Vitæ ordinarium transcen-
 dant, vel etiam septuagesimum an-
 num attingant. Ut hic terminus sit fi-
 xus, ipso Vasorum Lacteorum numero
 adaptatus, atque commensuratus. Qui De Senio,
 numerus is est, ut Corpori naturâ Sa-
 no & benè constituto, sufficiant nu-
 triendo, & conservando ad prædic-
 tum terminum, vel tantillò longio-
 rem, si non occurrerint nisi ordinaria
 vitæ accidentia; nempe, injuriæ Ae-
 ris & Tempestatum, curæ vitæ com-
 munes, & quicquid in ordinario vitæ
 decursu turbat Digestionem, Alimen-
 tive solutionem; vel id ipsum præci-
 pitat, aut ante ex Stomacho exturbat,
 quàm digeri potuerit, ut violenti mo-
 tus à pastu, & hujusmodi alia. His Ac-
 cidentibus alimentum crudum nimis
 in Lactea Vasa delatum, sensimque
 impactum glutinositate sua causatur
 ibidem moram & Obstructiones * : * conf. §.
 69. infra.
 His

* conf. p.
20. supra.

His ipsis autem vasis , uno post alterum , obstructis, officioque ineptis necesse est impediri transitum in Sanguinem ; deficere robur, Vigorem, & Nutritionem ; pro ratione vasorum obstructorum infirmari sensim corpus, emaciari ; id quod contingit ordinariè ætati provectæ, iisve Temperamentis, quibus Salia biliosa abundant. * Quò plura, successu ætatis, officio suo subducuntur Lactea vasa, eò deficit Corpus magis & magis: tandemque inevitabilis sequitur Mors, si tot obstruantur, ut reliqua nutriendo corpori haud amplius sint suffeunda. Est hæc communis Hominum fors: his modis figuntur atque determinantur Vitæ limites ordinarii. Verùm enim verò, ubi loco Vitæ regularis ac temperatæ committuntur enormes in Diæta errores, Indigestionem ad altiore gradum evehentes, Vita transigitur Luxu, Voracitate & Ebrietate, Voluptatibus, Passionibus Animi exorbitantibus, obrui magis necesse est & turbari Lactea, aliave delicatæ texturæ organa atque Vasa, fata proferare, Vitam decurtari, ultimum Vitæ

æ finem accedere propius & propius. Id ipsum faciunt quoque Medicamenta, quibus Vitiosa Stomachi Saburra expellitur, transferturque in Lactea Vasa; inprimis verò, & certo non minùs quàm magno Structuræ nostræ damno, Purgantia nimis levia, utpote quibus commovetur quidem & exacerbatur moles indigesta, sed non, ut quidem decet, Corpore eliminatur. Certum est, de quo plenissimè iam persuasus, deterreri posse, pavore uborto, & diribitorem talis modi remedium, & ingurgitatore, si ex post facto inspicere daretur Corpus, & contemplari strages, quas hujusmodi Tentamina parant, in mensium, mò fortè annorum decurtationem.

Consistit omnis & Sapientia Hominis & Felicitas in Stomachi ac Digestionis cura, atque principiorum ibi confidentium justa directione. Hoc insigne officium Medici, hic Labor, exhibere hujus Directionis Leges atque præcepta; & perspicit nemo non facile, quanti intersit Humano Generi, ut Artis Doctores his probè sint imbuti, quantumve immineat ex eorundem

Insigne Artis Medicæ Momentum.

* ὁ ἰατρός
φιλόσοφος
ισόθετος.
Hippocr.
περὶ εὐχῆς
§. 3.

dem neglectu periculum. In confesso
hoc est, quamdiu machina corporis
persistit, debere & exorbitantias, erro-
res atque Anoma'ias ad certas re-
duci regulas atque Leges, sed ab iis
quibus structura corporis, causæque
Anomaliarum probè sunt perspectæ
Has qui possidet dotes Medicus, * ead-
fide, vigilantia, humanitate, quam
quidem opus tanti momenti requirit
suo munere defungens, iudicio opti-
mi simul iudicis & Medici expertissi-
mi, Philosophus est, juxta modulum
primi Structuræ artificiosissimæ Arti-
ficis operans.

De Remediis.

Rerum na-
turalium
constituti-
va princi-
pia sive
Corpuscu-
la non al-
terantur
unquam.
† De his
vid. Nat.
Hist. of
the Earth.
Part. V.

Satis patet superque ex omnium
Temporum Historia, & rerum acta-
rum consideratione, non mutari un-
quam corporum constitutiva princi-
pia, † sed esse semper, continuarique
eadem. Neque suppetit ratio vel mi-
nima, quæ nos credere jubeat, muta-
tum fuisse unicum corpusculum quo-
ad Figuram, Magnitudinem, Gravita-
tem, Soliditatem, aut Constitutio-
nem,

em, modo quocunque, à prima sui Discours
 roductione ad hoc usque momen- of Vege-
 um : neque naturalibus mediis mu- tation.
 uri posse unquam. Certum hoc est, Transact.
 nixturas eorum & combinationes ef- n. 253.
 e infinitas, per consequens & species
 e apparentias externas, seu alteratio-
 es quoad sensum. Verùm separata
 rrsus, & evoluta semper sunt eadem,
 rimitivis suis dotata proprietatibus.
 adem prodeunt semper, invariata
 sentiâ, cuicunque licet examini, &
 tensissimi Ignis, ac penetrantissimo-
 um menstruorum torturæ submissa.
 atet hinc, quàm sint vana, illusoria, Metallo-
 malè fundata, quæcunque pro Me- rum nulla
 llorum transmutatione Tentamina. transmu-
 de nunc, & tandem usu excidit tatio.
 occe conamen, renitente & Ratio-
 e, & Temporum omnium constanti
 xperientiâ. Nihilominus adhunc us- Chymeri-
 e diem valet Transmutationis doc- ca atque i-
 na in re infinities majoris momenti, maginaria
 alis est Hominis Vita atque Sani- communis
 s; & quod ætas vidit nostra, magno Notio de
 modum hominum etiam infimæ alteratio-
 rtis & illiteratorum prorsus succes- ne Princip-
 In quantas conjecerit cunque bo- piorum
 norum per Reme-
dia Alte-
 rantia dic-
 ta.

norum jacturas Metallica transmuta-
 tio, certum tamen hoc est, ex hac Re-
 mediorum immensam profluxisse Au-
 ri summam. Utcunque rem confide-
 remus indulgenter, candidè fateri ne-
 cesse est, transiisse ad ægrorum com-
 modum, vel nihil, ex pomposa *Alti-*
rantium Medicamentorum serie. At-
 tum fanè tenet silentium Natura. Do-
 cet è contra communis usus, sinistro
 admodum & fatales habuisse pluri-
 ma illorum effectus. Sunt quidem
 quæ causas morborum è loco in lo-
 cum transferunt, & per consequens
 Symptomata immutant; sunt alia
 quæ pro tempore involvunt, suffo-
 cant ac supprimunt: vel etiam Orga-
 na stupefaciunt, & dolori reddunt in-
 sensibilia; verùm si remaneant intus
 remanent & Qualitates iis Naturâ in-
 hærentes, per consequens & noxia
 neque illa deferunt unquam. Pro-
 citius tardiusve principia illa evolu-
 ta non erunt non damnosa. Ipsa quo-
 que, quæ illa inviscabunt ac captiva-
 bunt, Medicamenta, captivabunt &
 principia alia bona & salutaria, quibus
 pro tempore carere debet com-
 pu-

us. Ita ut tandem Arte educi de-
 ceant hæc Principia, si non ejiciantur
 Natura pro sui defensione ab illis
 olis irritata, vel etiam à Medica-
 mentis fortè mage noxiis. Sic Phleg-
 ma, & indigesta moles stagnando pu-
 rescenda, nimiam biliosorum Salium
 quantitatem suggerens, quia causa est
 omnis mali, morbis hinc ortis ob-
 staculum iri nequit, nisi hujus ipsius causæ
 remotione; inductâ nova meliorique
 Digestione, & successiva fluidorum
 renovatione. * Salia etiam naturalia,
 corporique amica, ut moderatâ quan-
 tate placidum conciliant Sensum, ita
 numero nimis aucta excitant dolo-
 rem, tandemque, si numerus suffe-
 rit, in quapiam parte fixata eam de-
 ruunt, vel etiam machinam Corpo-
 ris integram. Neque evitari possunt
 hæc mala, nisi Salium numero dimi-
 nuto. Verùm si Salia adsint vitiosa,
 incongrua, talia erunt, quamdiu in
 corpore hærent; expellenda proin-
 quantocyùs. Collimat huc atque con-
 spirat omnis & Ratio & Natura. † Im-
 præsentiarum intimandum mihi est,
 quo usque Medicamenta Alterantia & Eva-

Non facta
 unquam
 mutatio in
 in corpo-
 ris com-
 modum,
 nisi succes-
 siva rerum
 in illo re-
 novatione,
 & noxio-
 rum prin-
 cipiorum
 remotio-
 ne, natura-
 liumque
 substitu-
 tione.

* conf. §.
 § 6. infra.

† conf. §.
 66. & seqq.
 Præcipua
 & Eva-

quantium
Remedio-
rum Impe-
dimenta.

Corporis
præpara-
tio pro E-
vacuatio-
ne mate-
riæ vitio-
sæ necessa-
ria, facilis
& felici
eventu
haud ca-
rens.

Effectus
eorum im-
mediati &
salutares
in omni-
bus casu-
bus, si ritè
adhibean-
tur.

ad scopum hunc consequendum tem-
dant ; idque, quod Praxi Evacuatio-
num sufficiat, absque quòd ad specia-
lia descendere necessum habeam. Id
pro hac vice unicè insinuari debet
quòd pro obtinendo felici evacuatio-
num successu vitiosorum Salium acri-
monia sit temperanda, & eorum collu-
ctatio reprimenda. Frustratur & im-
tercipitur sæpissimè Evacuantium Ree-
mediorum operatio, ubi nulla monitio
hujus habetur cura. Est hæc certè pal-
maria causa, cur Corpora quædam
sint Purgantibus tantum non invicta.
Accedunt aliæ causæ, ut nimix Stom-
machi ac Intestinorum Inflationes
horumque Obstructiones à Pituita, &
Fæcibus induratis. Verum faciliùs
tractantur Salia hæc & ejiciuntur sub
acta priùs, id quod vix aliâ viâ com-
modiùs peragitur, quàm remediorum
oleosorum & unctuosorum usu. Hi
quippe defenditur Stomachus contra
erosiones & dolores, quos quidem illi
la causari solent. Lubricantur mem-
branæ, & via Stomachalis ac Intesti-
nalis contentis vitiosis facilitatur
Reprimitur simul æstus, ac fumi ex
Salium

Salium luctâ orti diminuuntur ; per
consequens quoque impeditur Sto-
machi Inflatio ac Pressio in Aortam
descendentem, ac prævenitur Morbis
Dorsi, Thoracis ac Capitis. In ordi-
nem rediguntur Passiones, Sensus &
Cogitationes. Obtunduntur Salia,
quibus ad Intestina transeuntibus ad-
scribi debent Tormina, Colica, ac
Dysenteria, eorumque acrimonia læ-
dens infringitur. Halitibus, qui majo-
rum obstructionum ac moræ causa
sunt in Intestinis, diminutis minuun-
tur Obstructiones ipsæ, transitque per
consequens minor vitioforum Salium
& putridi Phlegmatis copia ad San-
guinem, & corporis habitum. Dum
a temperatur vitioforum Salium a-
crimonia, minuiturque tum obstruc-
tio, in primis viis, tum transitus in
Sanguinem, sistuntur ad tempus va-
ria Symptomata ac Morbi ; Paraly-
sis, Febres, Inflammationes, Dolores,
Tumores, Pustulæ, Exanthemata alia ;
corporis Foeditas, Cutis decoloratio,
Pruritus, Maculæ, Erosiones Carnis &
Cutis : vitia Lymphæ, & aliorum Flui-
dorum ; Sudor & Urina nimia ; Ero-

Finalis
morborum
eradicatio
per reme-
dia eva-
cuationia.

De aliis
Medendi
Methodis.

fiones & impetus in vasa Sanguifera nimius, indèque oriundæ Hæmorrhagiæ: Salium ex Abscessibus, & Ulceribus effluxus, unde fiunt & dolorosa, & obstinata, & intractabilia. Prorsus tandem remittunt & cessant incommoda hæc omnia, si congruo modo per evacuationia corripiantur in ipso Fonte principia vitiosa, residentia partim in Ventriculo, partim ad Intestina, & hinc ad Sanguinis massam manantia, & ex Corpore eliminantur. Genuinam hanc esse repræsentationem, & Naturâ ipsâ fundatam, perspiciet facilè, cui observationes circa Corpus, Morbos & Remedia instituendi conceditur occasio. Neque erit difficile, ad trutinam hanc examinare Methodos alias quascunque, & de iis singulis probum ferre iudicium Methodum, exempli causâ, edulcorandi & corrigendi Sanguinem, absque prævia Ventriculi, qui errorum in Sanguine Fons est, evacuatione & expurgatione: Methodum sistendi Vomitus, Diarrhœam, Dysenteriam absque præviâ Corporis roboratione, & materiæ Naturæ infensæ per hæc

hasce vias ejectione: Methodum reprimendi Sudores nimios, Diabetem, Fluorem album, Hæmorrhagias, Tusses, Sputationes, Rheumata, repellendi causas Dolorum, Tumorum, Pustularum, absque præviâ interceptione & excretionem causarum efficientium & conservantium, Fontiumque ipsorum, unde derivant, expurgatione. Videntur sanè hujus generis Methodi irritas reddere Naturæ pro restituenda Sanitate, & Vita salvanda vires atque conamina.

MEDICINÆ & MORBORUM STATUS;

Juxta cum Inquisitione in Causas nuperi
eorum Incrementi. Speciatim verò
VARIOLARUM; & Animadversioni-
bus circa novam Methodum Purgan-
di in hoc Morbo.

Occasio
hujus Dis-
cursus.

Vita, si optima, brevis: eaque, sine
Sanitate comite, incommoda. Hæc
ubi deficit, sibi ipsi non est Solutio,
nec aliis commodo. Consistit autem
in hoc, quod Mundo præstamus, offi-
cio generosi Animi solida, atque dur-
ratura Voluptas. Interim tamen pro-
stant ex omni parte evidentissima tes-
timonia, quàm parùm firmo commu-
niter nitatur pede Sanitas, & quàm
multas multi morbi edant Strages:
speciatim Variolæ, quæ pronuper plu-
rima nobis, & gravissima, intulê-
damna. Hæc ego, pro meo erga Pæ-
triam, eoque tenero, affectu pervide-
re, vel observare, non poteram abs-
que insigni Animi commotione. Di-
minuta hæc, quæ agrè me ferebat
mole

molestia, ex quo inter Commentarios
Dr. Freind ad Hippocratis de Morbis
popularibus Libros I. & III. nuper e-
vulgatos unum offendi, qui tractat de
Variolis. Legens, quæ habet ibi, & at-
tentè considerans, utcunque in Au-
thoris laudem & æstimationem feror,
me tamen obtinere haud poteram,
ut Methodo suæ purgandi sub Febris
secundæ accessum, in Confluentibus
Variolis, subscriberem. Conatur e-
quidem stabilire eam Auctoritate &
Praxi *Rhasis, D. Sydenhamij, & D. Rad-*
liffij *; junctis Testimoniis & Judiciis * p. 87. 88.
Medicorum quorundam *nunc viven-*
tium, quorum Epistolas luci concessit
publicæ. † Quamvis nolim detractum † p. 103.
quidpiam laudi huic Viro debitæ, dif- & seqq.
ferri tamen haud possum, optasse me,
ut Symptomatibus recensitis & cau-
sas eorum addidisset, normamque ap-
posuisset & legem Naturæ, juxta
quam solidum circa hanc materiam
ferri posset judicium. Id quum omi-
serit, omnes ego intendi Vires, ut mo-
derer; tantò autem magis, quòd, meo
iudicio, hæc purgandi methodus nec
rationi respondeat, nec Naturæ; imò

verò sæpissimè non duntaxat sit periculosa, sed fatalis. Etiam sæpissimè: medio sustulit ægrum Diarrhœa causis internis, Naturæ ductu, orta, applicatis licet extremâ sollicitudine remediis.

De Theoriis & Hypothesibus.

Philosophia Medicinæ perutilis.

Necessaria in causas morborum inquisitio.

*Epist. Dedicat. p. 15. seqq.

II. Quicquid hætenus Hypothesium publicavit *D. Freind*, speciatim in his, de quibus impræsentiarum Commentariis, vel firmo satis stat tælo, vel tale sapit ingenium, quo admodum delector: Non minori interius affectu latus erga Hypotheses *D. Willisij*, *D. Sydenhamij*, *D. Morton*. alicorumve Medicorum, quibus *D. Freind* *adeo est infensus; nullâ licet, exclusis aliis, præscribendi leges vel interpretandi Naturam prærogativa gaudens. Verum id est, antiquissimos prae-riter ac recentioris ævi Philosophorum diversarum Nationum præcellentium Titulos acquisivisse ex formatione Hypothesium: Neque hac in parte quidquam vicinis populis cedit nostra Natio; constat quippe, quàm magno *Baconianæ*, *Gilbertianæ*, *Hobbessianæ*, *Boylianæ*, *Wallisianæ*, aliæ, exceptæ fuerint applausu. Constat, quanti fuerint

mome

momenti, quantæ extensionis nuperæ
 Ill. *Isaaci Newtoni*. Et fuit hic certè
 Operum suorum scopus palmarius; &
 quam circa *Attractionem* dedit, illu-
 strare speciatim & confirmare annisus
 fuit *D. Freind* *. Nulla ratio nobis * *Prælect.*
 persuadet, omnium ætatum & Natio- *Chym.*
 num Philosophos judicasse perperam
 circa hanc rem. Maximi quique & fa-
 pientissimi Viri, qui unquam vixere,
 & nunc sunt, intenti quidem fuere
 Observationibus, atque Experimen-
 tis; certè in quendam ulteriorem fi-
 nem. Forent utique illa vana, & in-
 utilia prorsus, si non inde deduceren-
 tur quædam Confectaria, Conclusio-
 nes, Theoriæ aut Hypotheses. Cauto
 equidem opus est, ut talismodi Hypo-
 theses firmo stent talo, nec careant
 fundamento solido ex Observationi-
 bus atque Experimentis ipsis tan-
 quam totidem cæmentitiis lapidibus
 construendo; quo caractere si or-
 nantur, maximo utique sunt usui at-
 que servitio. Vias, verbo, sternunt ad
 maximas quasvis & Utilissimas Ve-
 ritates, quæ, abstrusæ aliàs & profun-
 dæ, absque illis in perpetuis laterent

tenebris. Horum subsidio multa deteguntur, & , si non præivissent, de Hypothesibus fortè nemo cogitasset. Subscribet nemo non sanæ mentis vel qui æquâ rem ponderat lance; tot prostant clarissima ubique hujus asserti documenta, ut probatione ulteriori haud opus sit. Est certè, si quis alius, ipse *D. Freind* hujus veritatis tenacissimus. Nunc quidem, fateor, hæc semitâ paulum excessit, cum suis singularibus Theoriis: licèt antea fervidè asseruerit ^a insignem Theoriæ in Medicina usum; ejusdem fabricationem Medicis Anglis validè urgens atque commendans ^b. Quamvis autem spernat Hypotheses receptas hætenus, pro possibili tamen habet talem, quæ multiplici respectu accedat ad certitudinem Geometricam ^c qualem ego quidem videre gestio. Neque, si quidem in hac re præjudicare mihi licet, quempiam facilè præter illum executioni huic video aptum. Inficiari sanè nemo potest, eum, qui per congrua Experimenta se ipsum instruxit circa operandi methodos, & variarum rerum Medicinæ infer-

^a Emme-
nol. p. 186.
& seqq.

^b Ibid. in
Præfat.

^c Ibid. in
Præf.

servientium genuinas proprietates,
 ai & Corporis Mechanismus, & Ac-
 onum Leges in Corpore sano æquè
 c ægro, harumque Legum in variis
 morbis ac Symptomatibus deviatio-
 es probè sunt perspectæ: talem, in-
 uam, Medicum præpollere longè his
 otibus destituto, nec, nisi juxta For-
 ularum præscriptum, operanti. Re-
 it ille, & quò vult ducit, malum,
 uo hic ducitur, vel trahitur. Prior
 laro undique lumine est circumfu-
 is, dum hic tenebris immerfus sine
 atione furit, & incertâ viâ ab una
 formulâ Remedii pergit ad aliam,
 onec fortè eò pervenit rerum sta-
 us, ut auxilio rationali nihil superfit.
 ntelligit ille rerum intùs latentium
 ursum, successionem, modum, tem-
 usque congruum, atque ita se diri-
 git, ut nunquam transire sinat oppor-
 unum actioni, solamini, & auxilio
 tempus; dum interim alter quicquid
 uscipit, confusè agit, nec nisi damna
 parit. Si cui Hominum, Medico sanè,
 ummè necessaria est prudentissima
 circumspectio; * neque est *irrationa-
 bile*

* Neque - - - dicere Consilio Medicum non

*bile Animal aptum exercendæ Ar-
nobilissimæ, cui Sanitatis cura supre-
ma est concredita, vel gubernaculum
Vitæ humanæ commissum. Contem-
debant, fateor, veteres Empirici
nulli usui esse, nec ad rem facere quic-
quam, inquisitionem Actionum Natu-
ræ, causarumve obscurarum atque
latentium, non interesse, quid Mor-
bum faciat, sed quid tollat. Verum
enimverò absurdum, & rectè quidem
statuebant hoc cognitionem elimi-
nandi molimen Medici Rationales
persuasi firmiter, non posse eum scire
quomodo Morbos curare conveniat, qu-
unde hi sint, ignoret - - - Eum verò
rectè curaturum, quem prima origo Cau-
sæ non fefellerit. Cels. loc. cit. Summa
proin nostra sit cura, comparare har-
um Causarum notitiam. * Unani-*

* Conf. §
35. infra.

*mis hæc est Antiquitatis puræ & san-
næ vox. Neque poterat hac de re
quiss*

*egere, & irrationabile Animal hanc Artem possi-
præstare - - - Salutis humanæ præsidem Artem
Celsus Lib. I.*

† Obscurarum verò Causam, & naturalium Ac-
tionum Quæstionem - - - supervacuam esse con-
tendunt. - - - Latentium rerum conjecturas ad
rem non pertinere: quia non interfit, quid Morbum
faciat, sed quid tollat. Ibid.

vispam judicare meliùs *Celfo*, col-
 ctore illo diligentissimo, & Scripto-
 fidelissimo. Inde ab illis tempori-
 is ad nostra usque ad unum omnes
 ntiunt idem judiciosissimi quivis
 ledici ; ejusdem omnes propositi
 nacissimi. Diutiùs tantò huic mate-
 æ sollicitus inhæreo, quia nullus
 roffessorum Artis securus esse potest
 nquam de successu, nisi quatenus is
 ognitione nititur fundamentali. Ita
 ec per se clara sunt, ut inter Axio-
 ata jure referri debeant. Hac via
 ui incedit, nil prorsus moratur alio-
 um judicia Medicorum, qui agunt in
 ufas, alterando eas, vel removen-
 o, quarum ne minimam ante habent
 otitiam ; quibus neque perspecta
 rum indoles, neque in Corpore se-
 es. Et neminem non admiratio fu-
 it, posse his temporibus dari talis-
 odi tenebricosæ Praxeos Advoca-
 os ; quive ex professo Scrutatores
 aufarum morbificarum traducant.
 Certum hoc, quicquid dixerint & hi,
 os, qui optima fide se applicant Stu-
 io Naturæ, & lectioni fidissimarum
 uarumcunque, earumque exacta-
 rum

rum Observationum ante factarum non carituros fore unquam & duce & luce, quâ perveniant ad ea, quæ quærunt. Neque induci possum, ut credam, latere id posse tantæ Eruditionis virum, qualis est *D. Freind*. Hoc ipsum in admirationem me rapit, quòd is enuntiare non erubescat *causas morborum nos latere, latiturasque fortè semper.* * Constare incertè nequit cum eo, quod scripsit ante; neque Theoria Medicinæ, quæ non subintrat Morborum Causas, de demonstratione aut Mathematicæ certitudine quidpiam sibi promittere ausit. ^a Hallucinatur autem haud leviter, quando asserit, *Hippocratem in verbum quidem de morborum causis fecisse.* Eò usque quidem, ut potius sagacissimus hic Scriptor in omnibus ferme suis Operibus in causas penitus finè inquisiverit, easque exhibuerit inprimis verò in duobus Libris ab ipso *D. Freind* publicè luci datis; prætendens, ut ad ritè formandum iudicium, & Morborum distinctionem inter-

a. vid. pag
42. supra.

* Hippocrates - - de Morbi causis, quæ fortasse nos latent, latebuntque semper, ne verbum quidem fecerit. *D. Freind. Præf. p. 14.*

ter alia inquiratur in indolem Ex-
etorum per *Vomitum*, *Urinam*, *Al-*
im^b; observans in variis Febrium^{b Epidem.}
cenfitarum Casibus copiosam *Bilis*^{I. Sect. 3.}

Pblegmatis seu Muci rejectionem
καὶ κατὰ: quæ duo ipsa Principia
ibi iteratis vicibus directè *causas*
brium statuminat. Dabitur statim
casio producendi loca ex illius O-
ribus^c; neque heïc prætermittam^{c v. §. 14.}
opo necessaria. Imò verò pro nor-^{infra.}
a agendorum agnoscit ille, ut pri-
im * *perquirantur causæ à quibus*
orbi oriuntur, dehinc procedatur ad
a, & morborum curam, speciatim
rum, qui *Loca* attinent, de quibus
agit; neque certè quis plenius,
rius & expressis magis terminis
o nostro Hippocrate circa hanc
n scribere vel loqui potest. Non
herclè is animi hæret, positivis
rbis eos declarare pro *Idiotis*,
qui verarum *causarum* sunt ignari,
ibus quæque anomalia corporis
ad-

* Ὑψηλὸν καὶ τὸν περὶ τὴν νόσον, ὡς καὶ, ἐξ' ὧν αἱ
γίνονται, ἐπὶ τὰ ἄλλα ἵεναι ὡς, καὶ τὰ ἀμφὶ τὰ
αἰνῶτα. Hippocr. περὶ γυναικ. L. I. Sect. 3.

† Τὸς ἰατροῦς - - ὡς ἰδιώτας - - τὸ μὲν αἰ-
γνοῦντας. Hippocr. περὶ δόξης ἰατρικῆς. § 38.

adscribi debet. Doctrinâ hâc nîl magis Rationi est consonum. Quò qui magis introspicit Naturæ penetraliâ & plenius est informatus circa Causas morbificas, eò securiori is incedit viâ ad Morborum dispulsionem: ^a unde cunque vilipendatur regula hæcce a iis, qui vel non considerant hanc Veritatem, vel neglectui habent, certum hoc est, & omnium Seculorum iudicio comprobatum, Medicinam stant firmiter non posse absque Philosophiæ subsidio ^b. Tunc demùm extiterunt Medici ^c insignes, & fuit Morborum cura celebris, quum Medicinâ juncta fuere alia Literarum studiâ. Scientia hæc Medica primùm agnita fuit pro Philosophiæ parte; & iisdem Authoribus nata Morborum curatio & Naturæ studium. ^d Anatome ex cultu

^a Ο' αἰσα νῆς, αἰσα θεωριῶν.

^b Naturæ rerum contemplatio - - - Medicinam aptiorem Medicinæ reddit. Cels. in Præf.

^c Nulli clari viri Medicinam exercuerunt, cùm nec majore studio Literarum disciplina agitari cepit - - - Primoque medendi Scientia sapientis pars habebatur; ut & morborum curatio, & rerum Naturæ contemplatio sub eisdem auctoribus nascitur. Ib.

^d Cùm in interioribus partibus & doloribus morborum varia genera nascantur, Neminem p

ulta, viscera & Intestina inspecta, & maximâ quidem curâ. Ineptus prorsus judicabatur tollendis illarum parvum doloribus & Morbis, quarum structura & fabrica non fuit perspecta. Est hæc animadversio tantò minùs in tempeſtiva, quòd laudabilia adeò & necessaria Studia non duntaxat ampliùs, ut quidem decet, excolantur, sed etiam illorum Cultores despectui sunt aliis Idiotis: hoc ipsum, spero, intervi-
et excusandis, quæ diffusè hæc-
us proposui in gratiam Contempla-
onis Naturæ, Inquisitionis in causas
morborum necessaria, atque pro
theoriarum & Hypothesium Ratio-
nalem usu.

III. Inhærebo ego in Opere, quod Methodus
dicendo-
rum.
æ manibus habeo, strictissimè Ob-
servationibus, & Symptomatibus
visis, non statum inaturus quidpiam,
quod non inde Conſectariorum loco
deduci posse mihi quidem videtur.
ubi non cunque deductio hæc obvia
debitur & plana, evitare volui ni-
miam

ut his adhiberi posse remedia, quæ ipse ignoret:
necessarium ergo esse, incidere corpora Mortuorum,
eorumque viscera atque Intestina scrutari. *Id.*

miam & tædiosam prolixitatem : pro-
 stulo proin, ubi brevis nimis sum, at-
 tentionem tantò majorem ad rerum
 nexum, & concatenatam Ratiocinatio-
 rum seriem, quæ formare & perficere
 poterunt, qui judicio sunt acri. Est
 hæc per Deductionem, & Illationem
 via sola, quæ quidem extat, ad Veri-
 tatem, & certam in præsentī materiæ
 instructionem. Non est humanum
 Corpus crystallinæ pelluciditatis, ut
 interiora ejus introspicere liceat: vix
 quæ ibi peraguntur, Sensibus subjicere
 re, & demonstrare. Hæc si ita forem
 non certè post tot conatus atque tenta-
 mina hætenus facta immergi adhuc
 essemus densæ caliginis umbris. Con-
 tribuam ego symbolam meam pro
 posse, ut aliquod materiæ difficili ac-
 cendatur lumen; id unicum præmi-
 nens, non me, quæ prolaturus sum
 examinasse ad Hypothesium vel Opin-
 ionum hætenus receptarum, nimis
 fortè generalium, normam, sed imm-
 diatè ad Lydium Naturæ ipsius lap-
 dem. Hac cautione progredior, nun-
 ad rem ipsam, quam expediam brev-
 quàm quidem potero.

IV. Ex primis Symptomatibus aliqua, Nausea, Languor, Vomendi n-
 us, & Vomitus ipsi, ventriculi infla-
 tio, & tensivi dolores, Cardialgia sive
 Ardor in ejus Orificio superiori, sen-
 sibilis ibi, & sæpe vicinarum partium,
 Rosio, hoc ipsum organum pro sede
 morbi tam clarè indicant, quàm quod
 clarissimè. Horum Symptomatum in-
 dividui comites, qui cum iisdem ac-
 cedunt, & recedunt, sunt Oscitatio-
 nes, & Pandiculationes. Nec diu post
 continuant dolor Dorsi, è regione
 Ventriculi, Thoracis angustia, Cordis
 oppressio, Præcordiorum Anxietas, &
 anguor. Indicio satis manifesto, de-
 pendere ea, licet paulò remotiùs, ab
 eadem causa communi; ratio eadem
 colorum Capitis. Certa nimirum
 incipia, quorum in Ventriculo exi-
 stentiam mox * probaturus sum, cali-
 da, acria, corrosiva, tumultuoso impe-
 tunt Organum hocce aggrediuntur &
 dunt; fumis halitibusque emissis
 les faciunt, & arrodunt Cardialgiæ
 sedem, Ventriculi superius Orifi-
 cium, eique, ut & contiguis partibus,
 quas usque penetrant, incommo-

Præludia
 Variola-
 rum, seu
 primum
 stadium.
 Sympto-
 mata. Ea-
 rundem
 sedes at-
 que Ori-
 go. conf.
 §. 12. in-
 fra.

* conf. § 3.
 infra.

dum & moleſtum inferunt ſenſum ;
 Ventriculum inflant adeò & diſten-
 dunt, ut ſuſum trudatur Diaphrag-
 ma, contrahatur Thorax, in anguſtias
 cogatur Cor cum Pulmonibus, retrò
 ad dorſum pellatur Ventriculus, ſi-
 mulque prematur Aortæ descendens
 Truncus, eum in modum, ut eâ angu-
 ſtatâ impediatur haud parùm Sangui-
 nis ad inferiora fluxus. Ita fit, ut ma-
 jor Sanguinis quantitas ſuſum mit-
 tatur ad Caput & Cerebrum, quod
 inundatum veluti & preſſum novam
 patitur inde ortorum Symptomatum
 ſyndromen, e. g. gravitatem & pon-
 dus Capitis, cum ſenſu novi cujuſdam
 & præter morem copioſi Fluidi ibi
 tranſluentis ; Vaſorum ſanguineo-
 rum Tensionem, Capitis dolorem ;
 Stuporem : Vertiginem : inſultus Epi-
 lepticos, ſpeciatiim in Infantibus &
 junioribus, inprimis tenerioris textu-
 ræ. Reliqua Symptomata ſunt, Si-
 tis, Æſtus, Febris, Rigor, Horror, Su-
 dor ; ejuſdem omnia ſpeciei & origi-
 nis ; quæ eadem eſt, mox allegata, ca-
 lida, acris, penetrans, activa, violento
 motu agitata cauſa. Hæc dum in Ven-
 triculo

triculo est, caufatur Sitim. Hinc fen-
 fim ad Sanguinem transiens, & in
 Corporis habitum effusa, ibidem ex-
 citat Æstum, Febrim, aliáque modò
 recensita Symptomata. Constituunt
 hæc, & præcedentia, primum morbi
 Apparatum, seu, primum decurrunt
 Stadium. Ubi tamen notandum, rarò
 omnibus & singulis idem affici sub-
 jectum. In majori adfunt minorive
 numero, pro varia morbidorum Prin-
 cipiorum in motum actorum quanti-
 tate. Qua de re evidentiùs & specia-
 liùs suo acturus sum loco.

V. Expositis ita Symptomatibus De Regi-
 progrediendum foret ad Remedia. mine Pas-
 Ante autem quàm huc pergam, stabi- tionum A-
 lienda venit necessaria Medico cau- nimi in
 tio, observanda ei in casu adeò deli- Morbis.
 cato, & tumultuoso, ad præcipitia de-
 clivi. Omnis ei & prima impenden-
 da cura, ut excitetur Phantasia, diri-
 gantur ritè Passiones Animi, & spe
 continuâ erigatur æger. Versatur in
 hoc maximum Artis momentum, ne-
 cessarium adeò, ut hoc neglecto opti-
 na quæque Remedia, summo licet
 studio excogitata, in Variolis aliisve

a. conf. §.
15. infra.
b. conf. §.
4. supra.

Morbis magnis, acutis generatim sint: frustranea. Non latet eos ratio, quibus Textura & Actio Corporis probè est perspecta, & constat, Ventrículum non duntaxat esse Principiorum Variolas constituentium, & excitantium Fontem ^a, sed & Passionum sedem ^b; quarum intempestiva commotio quælibet turbat necessariò Oeconomiam, & regulatum Principiorum motum: à qua Oeconomia, & ordinatione ipse Morbi eventus dependet. Chordam hanc tango tantò magis, quòd persuasissimus sim, multò plures vitâ excedere anomaliis inductis ex Terrore, Metu, impressione, quam causatur vel conspectus, vel relatio imprudens Amicorum aut adstantium, quàm ipsâ Morbi malignitate. Certum est ex consideratione diverforum Phœnomenon Metum concomitantium, claudi ordinariè Pylorum & sic pro tempore communicationis viam Ventrículum inter & Sanguinem intercipi. Quandoquidem verò Ventrículus Fons est materiæ variolosæ, latere nequit ratio quanto & quam subitaneo sit Varico

lis præjudicio hic, de quo nunc, Animi Affectus, & quàm sæpe perniciosus, atque fatalis.

VI. Quæ nunc sequuntur, Diætam concernunt observandam in Variolis. Exquisitè hæc debet esse temperata, nec calefaciens, neque refrigerans. Neque admittendum quidpiam, quod non sit *εὐπεπτόν*, tenue, leve: ut pulmenta & hujusmodi alia. Nil quod sit *δυσπεπτόν*, grave, Stomacho molestum. Quare & exhibenda quæcunque in parva quantitate, ex rationibus mox producendis. Potus sit pariter simplex, temperatus, nec calidus nimis, nec frigidus. Cordialia generosa, sapidæ nimis Aquæ compositæ, & Spiritus, nunquam exhiberi debent largâ dosi, vel non, nisi extremâ cautione adhibitâ. Nec excludi ab hac regula debet ipse Debilitatis casus, qui securiùs longè tractari potest aliis; Est, quicquid conferunt hujusmodi generosa, defultorium, transitorium, & dilatorium. Certum autem est, ea accendere, & augere Febrim, quæ extimescenda longè magis Debilitate. Pariter non conveniunt

De Diætâ,
& Potu in
Variolis:
item de
Cordialibus.

juxta Cerevisiam Liquores alii fermentati ; rebus in Ventriculo aliâs nimium fermentantibus , & inter se colluctantibus. Neque exhibenda Cornu Cervini decocta, aliave hujus generis Liquida , nisi in moderata quantitate ; utpote quibus Principia in Ventriculo existentia morbifica nimium subiguntur , diluuntur , attenuantur, in sanguinem egurgitant ; & æstus febriles , intentioni Naturæ & elevationi Pustularum necessarij, supprimuntur & extinguuntur, sicque integrum Corpus periculo evidenti exponitur. Omne Medici in hoc Morbo studium in eo positum esto, ut ritè dirigatur Febris , neque excitetur nimium, nec nimis deprimatur ; neque principia morbida pressius urgeantur in Sanguinem, quàm quidem Vasa organica ferre * & Pustulas dispellere possint.

* conf. §.
15. infra.

De Medicamentis.

VII. Medicamenta quod attinet, incumbendum in id est ante omnia, ut, quantum fieri potest, sint grata, & palato accepta : magnum meherclè in hoc, & quibusvis aliis Morbis , si justa Remediorum directio coincadat cum

Appe-

Appetitu, & ipso Stomachi desiderio.
 Est hæc ipsa vox Naturæ, cui obtem-
 perare debet & studiosè adaptari Me-
 dicina pariter Curativa, ac Diætetica:
 iuxta cum attenta observatione, quo-
 modo hæc illave succedat, & quam
 res posthac induturæ sint faciem. Nec
 procedere ritè potest Digestio, nec
 Nutritio, nisi Ventriculi habeatur ra-
 tio. Prætereà ab hoc Organo proce-
 lunt & hujus, & plurium aliorum
 Morborum principia. Quæ grata sunt,
 certò symbolam suam conferunt ad
 compescendos illos motus, sicuti in-
 grata ad excitandos, & augendos. Ne-
 que, fateor, mirari satis, possum tan-
 tam Aquarum, tam Simplicium, quàm
 Compositarum, aliarumque rerum
 quantitatem exhiberi solitam in Ju-
 rapiorum, Apozematum, aliave for-
 na, non ingrata solùm, sed offensiva,
 sæpeque fastidiosa, etiam sanis, & ro-
 bustioribus Stomachis. Qui rem æ-
 quâ animi lance perpendit, ei absona
 videbitur Sanitatis amissæ recupera-
 tio per talia, quæ etiam Hominem sa-
 num in morbidum Statum deturba-
 re valent. Magni meherclè momen-
 ti res est attentio ad hujusmodi Ob-
 D s serva-

ſervationes. Proximæ nunc confi-
 dationi ſubſunt Remediorum nume-
 rus, & quantitas. Negotium nunquam
 non faceſſunt & nimix, & exigux
 nimis doſes qualiumcunque Medica-
 mentorum, & quàm ſpecioſo Cordia-
 lium, Bezoarticorum, Alexipharma-
 corum, ſimiliumve cunque veniant
 titulo. Sunt ea omnia peregrina, Or-
 ganis & Viribus Corporis incongrua.
 Sunt Ventriculi principia, durantibus
 Variolis, in vehementi motu & con-
 turbatione. Vana res eorum totalis
 Compelſcentia, ſive ſuppreſſio, & quæ
 effectui dari nequit; imò, ſi poſſet,
 præjudicio foret Ventriculo, & Di-
 geſtioni, per conſequens & toti Cor-
 pori, atque orientur mala numero
 plura, quàm quidem heic recenſeri
 poſſunt. Inde principia mota tran-
 ſeunt in Sanguinem. Quibus delica-
 ta Corporis Humani Textura, & te-
 nerrima Mechanismi ratio eſt per-
 ſpecta, illi parùm admodùm exhibe-
 bunt remediorum eo temporis inter-
 vallo, quo principia Varioloſa ex Sto-
 macho tranſeunt in Sanguinem, &
 per totum Corporis habitum diffun-
 duntur,

luntur, quicquid ogganniant alii, & quo specioso cunque titulo Medicamenta sua obtrudant. Non potest non esse noxium, quod pressam gravi onere Naturam onerat magis, & in speciali defæcatione sudantem, interrupt ac turbat. Perniciosa admodum hoc tempore sunt, quæ alio innocua. Tempestivum & præclarum est Hippocratis * monitum, quo Medicum in Febris vult locatum vult in Specula, & omnem impendere operam, ut benè agat, nec finistrâ administratione ægro inferat damnum: quandoquidem mala Morbum comitantia, quibus cum conflictandum ipsi est, gravia satis sint per se. Securius longè est, expectare, observare, & à Remediis abstinere prorsus, quàm audere, quod nocere potest. Optandum foret, ut non ingenti Remediorum temerè turbantium numero, ad placendum vel fallendum, imò & fines turpiores adhuc, exhiberi solito major Generi Humano inferretur strages, quàm per Morbos ipsos. Vulgi ipsius, sed & peritiorum Medicorum est observatio, Variolis, ordinariè

* *ὡς ἐν πά-
θῳ* Sect.
12.

riè præ aliis evadere, qui minimùm
assumunt Remediorum : & rarò Mor-
bum superare, qui auxiliorum mole
vel numero obruuntur. Nemini, opi-
nor, hæc mea cogitata venient inecti-
væ contra Artem Medicam titulo :
hac non magis carere possumus,
quàm in ullo alio Morbo. In tam dif-
ficili & intricato negotio non opus
duntaxat est prudenti directione, &
attentione maximâ ; sed summâ arte
& sagacitate ; quam quidem Spontee
offerunt & prætendunt audaces arde-
liones quivis, tam numerosi, quàm
sunt *μυρμηκὲς ἀναείθοντοί.*

De Absor-
bentibus.
conf. §. 58.
infra.
De Medi-
camentis
Diaphore-
ticis & A-
lexiphar-
macis.

VIII. In moderatis dosibus, ubi
id necesse ducitur, exhiberi possunt
Margaritæ, aliive pulveres Testacei
dicti, Cornu Cervi calcinatum, Co-
rallia præparata, & Absorbentia reli-
qua, utpote quæ aliquid conferre pos-
sunt ad reprimendam exorbitantem
principiorum variolosorum in Ven-
triculo commotionem. In minoribus
dosibus Pulvis Vasconius, Goensis
Lapis non perfumatus, Bezoar Orien-
tale, vel Contrayerva Lapis. Major
nimis exhibita dosis motus illos sup-
primit

rimittit nimium quàm par est, & Ventr-
riculi contenta ita vel involvit, vel
applantat, & restringit, ut frustretur
Naturæ illa in Sanguinem translatu-
æ intentio. Contrarii prorsus effec-
tus sunt Serpentaria Virginiana, Sal
Cornu Cervi volatile, Viperarum, &
quæ hujusmodi calidorum medica-
mentorum sunt alia. Associant sese
validis Ventrliculi contentis *, horum ^{* conf. §.}
exturbationem promovent, & eâ ali- ^{13. infra.}
quando copiâ in Sanguinem pellunt,
ut, Bile † fortè exundante, violenter † ^{conf. §.}
accendatur Febris; in aliis verò ^{13. infra.}
Corporibus, Phlegmaticis, eò usque
conglutinentur tubuli subtilissimi, vel
extremi Habitus vasa, ut transitum
lenegent materiæ peccanti ad Pustu-
las, hæ defectu novæ materiæ conci-
dant, & materia morbifica intus con-
tracta interna Viscera horumque
structuram pessum det. Febre dimi-
nutâ, vel suppressâ nimis, exiguæ ta-
cium Remediorum doses, sed summâ
cautelâ adhibitâ, præscribi possunt.

IX. Camphora corpus est, cu- ^{De Cam-}
us Natura, proprietates, & vires ^{phora.}
non dum hætenus plenè sunt perspec-
tæ;

tæ; activum, volatile, subtile, penetrans, ultra modum. Qui probè attenderunt ad Phœnomena, ejusque constitutionem, iis non potest non esse suspecta. Quicquid contra dicant dum tresve Scriptores Systematici, quicunque obvio Simplici ascribere solent panchrestas vires, licet experimenta studio instituta usum prorsus dissuadeant.

De Acidis,
& Refrigerantibus
Medicamentis.

X. *D. Sydenhamius* calidæ Methodi incommoda & damna observans elegit præproperè alterum Refrigerantium extremum. Nec huic, nec illi, manum dant Ratio & Natura. Qui his incedit ducibus Medicus, id omni curâ quærit, invenitque temperamentum, quod & rei necessitati, & Temporis conditioni, & Ægri statui exactè respondet. Mirum autem videbitur nemini, tantæ diligentia, & tam exquisiti judicii virum, qualis quidem fuit *Sydenhamius*, temporis progressu, & post plura Experimenta, ipsam quoque frigidam methodum, ut ante calidam, rejecisse, tandemque substituisse in temperata, exhibendo Acida, Cerevisiam tenuem, Refrigerantia

antia alia, sed manu suspensa, in ultimis Praxeos suæ diebus. Certum me ac de re fecit Dⁿ. *Malthus*, Medicus ejus insignis Pharmacopœus, & intimæ admissiois amicus. Pronior antò sum ad hocce Monitum, quoniam multi, ad Authoritatem magis, quàm Naturam & Experientiam attendentes, circa hanc Variolarum medelam, in haud leves incidere errores ex Scriptis *D. Sydenhamij*, cæterùm laude dignissimis. Admitti nullâ ratione possunt in Praxi Rationali Tartarus Vitriolatus, Vitrioli Spiritus, Limoniorum Succus, & hujus generis Acida alia; turbas nunquam non causatura. Suffocant hæc initio vehementer, & nimium supprimunt febrim, sed eandem postmodum tantò magis accendunt. Accedunt, si non fermè coincidunt, proximè ad naturam Salis, peccantis in hoc Morbo principii, quod suo loco reddam testatum. * Sunt hæc in serie Medicamentorum corpori incongrua, Naturæ quàm maximè adversa, præ omnibus aliis Alterantibus; id quod opportuniori loco & tempore, spero, Exem-

* §. 40. infra.

Exemplis illustrabo. De Pustulis, & Hæmorrhagia suis quoque acturus lo-

* §. 29. 30. cis *

32. infra.
De Oleis,
& Medica-
mentis
pinguibus.
conf. §. 69.
infra.

XI. Postquam non plenè fecerunt:
fatis nec rationes pro Medicamentis
variis in hoc, aliisve morbis, usuali-
bus, nec eorundem in experiundo
successus, cogitare cœpi de aliis, quæ
quidem Naturæ necessitati responde-
re meliùs possint; incidive Ratione:
duce in dulcia Vegetabilium Olea e.g.
Amygdalarum, similiaque, facturuss:
tentamina, ponderatâ prius eorum
constitutione, quæ inprimis mihi vi-
detur è diametro còntaria acri illi,
calidæ, corrosivæ, biliosæ materiæ, de:
qua demonstrabitur mox †, esse pal-
mariam non solùm periculosi hujus:
Morbi, sed plurium aliarum Ægritu-
dinum & malorum causam. Confide-
ravi, iis, qui pura assumere renuunt,
admixtis mucilaginosi, pulpis &
Conservis, reddi posse grata admo-
dum; esse per se innocentissima, & nu-
tritiva, neque vel minimo subesse dis-
crimini eorum usum. Spei conceptæ
respondebat Eventus. Docuit me:
mox Experientia, conferre multum

† §. 13. in-
tra.

ad

ad frustrandam & subducendam materiam illam acrem calidam, per consequens & ad restringendam Febrim, aliaque Symptomata ab acrimonia illa induci solita. In tantum quidem, ut eorum usu citius, facilius & felicius temperetur Febris ad altissimum evecta gradum, quàm quidem ullis aliis Remediis hætenus mihi cognitis. Vidi id in Dⁿ. *Sidleij*, aliisque Casibus, quos pro desperatis aspexere Judices omni exceptione majores. Hæc certè Olea parva quantitate, & certis intervallis exhibita, reprimunt valde tumultus, & temperant Biliosorum Salium acrimoniam per integrum Morbi decursum; mitigant proinde dolores *; pariter & Exulcerationem, atque Inflammationem Cutis & Superficieï. Ægro sic ad Quietem reducto, & Impedimentis Somni facilitatione sublatis, Opiatorum rarò sumus indigi, quæ mihi, fateor, haud displicent, licet paucos admodum inveniam

* Sic quoque ordinariè magnum & subitaneum offerunt olea solamen Anginosi, Pleuriticis, Colicis, Dysentericis & Nephriticis, quorum Febres, Dolores & Inflammationes Originem huic ipsi Biliæ materiæ debent.

niam eorum defensores : neque eorum magnus sit usus in Praxi judicio-
sâ & ritè ordinata qualibet, qua res
agendæ ratione & tempore mensu-
rantur.

De Vomi-
toriis, eo-
rum salu-
taribus ef-
fectibus, &
sequelis.
conf. §. 50.
infra.

XII. Quòd si in Variolis Medico
contingat esse adeò felici, ut confu-
latur in principio, maturè satis pro
exequendo proposito, & opportunam
nactus occasionem non supersedendi
duntaxat Opiatis, sed & multis aliis,
si non omnibus, recensitis suprâ me-
dicamentis, omnique antifebrilium,
quæ hoc nomine cluent, catervâ;
reddendo hæc ipsa magnâ ex parte
non necessaria, ejectione solâ materiæ
morbificæ ex Stomacho, Sanitatem
salvabit & vitam ægri. Qui præter-
labi sinunt occasionem hanc, errore
non excusando Vitam extremo expo-
nunt discrimini, & aleæ periculi diffi-
cultatumque plenæ. Sunt, ut reliqua
Symptomata præteream, Nausea, fa-
stidiosus Languor, & Vomendi nifus,
indicantia Vomitorium plusquam
suffena. Stomachus si ritè sit præpa-
ratus, ejus Inflatio diminuta, ut libe-
riùs tantò sese contrahere, & conten-

ta sua expellere possit , operatio ipsa dextrè instituta, & clanculum, ut fieri potest , effectui data , ægrum videbimus illico sublevatum , & cessare Symptomata Stomachi affecti recensita. Eidem fato ordinariè subjacent Symptomata Thoracis , Dorsi & Capitis , statim ac Operatio est peracta ; remittuntur saltem & deprimuntur valdè. Notabiliter item minuitur Sitis , Febris , aliaque hujus ordinis Symptomata. Vel ex sola hac Consideratione, si alio omni careremus lumine , evidentissimè patet , omnium horum Symptomatum Principia & causas, tum quæ alias partes, tum quæ Stomachum infestant, actu residere in ipso hoc Viscere : exiguâ duntaxat portione exceptâ , quæ ante jam in Sanguinem transmissa Febrem ibi , aliave Habitus extremi Accidentia infert. Quæ proin & ipsa diminui necesse est , fonte primo per Vomitum evacuato , sicque materiæ novæ ad Sanguinem fluxu intercepto. Sunt Symptomata numero vel pauciora , vel plura , magis minusve intensa & urgentia , pro majori semper minori-

* conf. §.
16. infra.

ve materiæ morbificæ in Stomacho
tumentis quantitate. Diminuuntur
Symptomata pro ratione Vomitus
succedentis, & quantitate materiæ ex-
trusæ, & simul inquietudines atque
pericula per integrum Morbi decur-
sum. Verùm enimverò non est res
adeò prona & facilis, unâ Stoma-
chum liberare & evacuare operatio-
ne, ut quidem videri posset inexper-
tis. * Extremâ circumspectione hæc
est opus; difficultates & Symptomata
potius auget, quàm diminuit, magis
intricat, quàm extricat, frivola & te-
meraria negotii hujus directio. Quum
è contra prudenti & circumspecto
procedendi modo negotii palmaria
pars peragi possit simul & semel; æ-
ger contra omnes graviores futuros
insultus in tuto collocari; magna par-
te principiorum, quæ secundam effi-
ciunt Febrim, & periculosa ut pluri-
mum Symptomata eam Comitantia,
Inflammationem & Dolores causan-
tur, urunt, rodunt, Convulsiones ex-
citant, Cutim & Faciem deformant,
Pustulas confluentes reddunt, habi-
tum corporis corrugant, vitamque
ipsam

ipsam in discrimen conjiciunt, hac ratione exturbatâ. Ut posthac paucis admodum remediis opus sit, & totum negotium ferè perfici possit prudenti Calidi, Frigidi, Diætæ, & similiarum rerum directione. Imò verò, si pauca adsit materiæ vitiosæ in Stomacho quantitas, eaque non tumultuosa nimis & tumida, si non integra, magna saltem illius pars Vomitu tempestivè & dextrè proritato evacuetur ita, ut illicò cesset Febris; Pusculæ fortè erumpentes mox atque ad ἀκμὴν pervenerint, dispareant, supplemento per Vomitum intercepto; atque æger ad pristinum Sanitatis statum redeat. Haud carent, quæ profero, suo fundamento: Plura uno vidi tam boni successus Exempla. Adducam Dominæ Annæ Grey casum notabilem. Præmissis ordinariis Stomachi, Dorfi, & Capitis, primi nempe Apparatus, Symptomatibus, comparuere manè quartæ ab invasione diei in Facie, Pectore & Brachiis tubercula. Vocatus ejusdem diei vespérâ vili prorupisse magis, & denso fatis agnoscere cutim obsedisse. Præsentibus ad-

erant diverſi in hoc Morbo exper-
tiſſimi Judices. Examinato caſu, & in-
ſpectis tuberculis judicârunt omnes,
adeſſe Variolas : teſtes inſuper ad-
erant Febris , & concurrentia alia
Symptomata. Habuit Vomitorium
eadem veſperâ exhibitum plenum
adeò & exoptatum ſucceſſum , ut
multâ materiâ rejectâ poſtero die &
diſparuerint tubercula, & cuncta eva-
nuerint Symptomata ; Stetque, quæ
ægra tunc fuit , benè inde ad hunc
diem, per 16. menſium decurſum. Bi-
nos autem vidi caſus , quibus diſpa-
rentes ab Emetici exhibitione vario-
læ , paucis poſt diebus recurrebant,
novo in Stomacho excitato tumultu ;
more ſolito ſtadium ſuum decurren-
tes. Quæ in hac Sectione doceo, illu-
ſtrari porrò & confirmari poſſunt Ob-
ſervatione, quam plus ſemel faciundi
occaſio mihi fuit nata, Variolarum ac-
cidentaliter erumpentium , nunc ſta-
tim, nunc aliquandiu poſt Chronico-
rum morborum curam. Fuere quippe
hæ poſt magnas & neceſſarias Eva-
cuationes, adeò benignæ, & periculo
vacuæ , ut non majus fuerit ægrorum
discrimen.

discrimen,quàm dum in perfecto fuerunt Sanitatis statu. Paucae in omnibus & mites. Ita Dⁿ. *Mauson* non fuere ultra 30. per integrum corpus. Neque vel minimum post se in Cute reliquere vestigium, Dⁿ. *Glenorchy* habuit paucas admodum; neque Cuti ullus mansit nævus. Licet prior decubuerit A. 1710. posterior A. 1713. Annis epidemicè & fataliter variolosis. Quinimò ipsa ordinaria periodus morbi fuit mutata & tempus decurtatum. In hisce binis namque, & aliis quibusvis abs me visis casibus, quibus Variolarum accessum præcessere talismodi magnæ Evacuationes, ad ἀκμὴν pervenēre, & declinare cœpere die 6. vel 7. ab eruptione, uno namque vel duobus diebus citius, quàm in Variolis etiam benignissimis.

XIII. Dant nobis rejectanea per Vomitus, indubia Symptomatum in Variolis causa, opportunam in eorum naturam & indolem inquirendi, & examen instituendi, occasionem. Videntur autem illa duorum generum: unum est putridum Phlegma, alterum

Materiæ,
quæ causa
Variolarum, &
Symptomatum
concomitantium,
constitutio.

materia Biliosa, dulcis, vel Salina, vel Acida, vel Amara, vel ex omnibus mixta. Stupefiunt inde Dentes. Imò verò communiter est acris adeò & corrosiva, ut excorietur ferè & auferatur membrana Os & Fauces succingens; fumans & sæpe fervidè exhalans. Non omnes quidem Variolosi Principia hæc in tanto recondunt excessu : neque perfunctoria quævis tractatio producit ea & detegit. Sed si operatio dextrè instituta succedat ritè, nemo non ea, & copiosa quidem, oculis suis subjicere potest, communiter namque.

Hippocratis doctrina de Febrilibus huic nostræ conformis.

XIV. Edidit nunc *D. Freind* binos præcellentes *Hippocratis* Libros, magnique eum, ut quidem par est, extollit. Vix sanè vidit Seculum tanti Ingenii, tanti judicii, tantæ capacitatis Medicum. Non minorem merentur laudem ejus bona indoles, Humanitas, Virtutes, quas possedit, aliæ. Tanta insuper summi Viri in observando diligentia, tamque accurata, ut non exiguo mihi gaudio sit suarum cogitationum conformitas cum meis, quas Naturæ contemplatio sola mihi
fug-

suggeffit. Ubi ex professo agit de *Morbis*, pro regula apposuit constan-
ti, *Morbos quoscunque, ex Principiis*
Corpori internis oriri solitos, Originem
suam debere Bili & Phlegmati. ^a Binas
hasce omnium Morborum causas
proponit iterum aliâ occasione. ^b Af-
ferit, nec sine causa, Corpori connasci
Bilem & Phlegma; existere in eo po-
steâ in majori minorive quantitate: ^c
sustentari & augeri à cibo potuve as-
sumtis. ^d Principia hæcce sicuti omni
Homini viventi insunt, ita, si ritè sint
constituta, & in decenti quantitate,
suos habent insignes usus, sua præ-
stant officia Corpori; sed & sua infe-
runt damna, morbosque, si vel quan-
titate peccent, vel qualitate. Co-
piam nimiam, Intemperantiæ adscri-
bit, & rectè. Primam Bilis originem,

E 5

quia

a. Αἱ μὲν ἐν νῆσσι γίνονται ἅπαντα, πῶν μὲν ἐν τῇ
πάσῃ ἐνέοντων, ἀπὸ τε χολῆς καὶ Φλέγματος. Hip-
ποcr. περὶ νῆσων I. 2.

b. Νεοήματα τοῖσιν ἀνθρώποις γίνονται ἅπαντα ἀπὸ
χολῆς καὶ Φλέγματος. περὶ πάθ. Sect. I.

c. περὶ Νῆσων. I. 2.

d. Ἡ χολὴ καὶ τὸ Φλέγμα ἀπὸ σίτων καὶ ποτῶν
φέρεται καὶ αὐξέται. περὶ Νῆσ. I. 22. Conf. I. 2. &
V. 3. & 8. & περὶ πάθων. Sect. I.

1. Α'φορισμ. 17. L. 2.

quia ab alimento est, Stomachus justo sibi arrogat titulo ; & *Hippocrates* ipse videtur primariam ibi quærere Scaturiginem. ² Iterum saltem ac iterum ³ Bilem sistit ut Stomacho inexistentem ; & videtur ipsi *Bilis stomachica* & *vesicularia* ejusdem prorsus indolis , quod indifferenter & promiscuè eam tractet. ⁴ Id quod de Morbis asserit in genere , alibi speciatim applicat *Febri* ; expressis verbis declarans , oriri eam ex *Bile & Phlegmate* in caput delatis , totumque calefacientibus corpus. ⁵ Alibi , & optimè quidem , Bilem sistit ut Agens principale , quod in motum excitatum , & in Sanguinem transmissum , Corpus calefaciat , Febrémque accendat. ⁶ Superfedeo transcribere hunc , & alia quædam loca , quòd nimis sint prolixa. Descendit quinimò ad *Febres particulares* ; *Bili* & harum productionem tri-

2. πηγὴ. πρὸς Νόσων. IV. 1, 2. conf. L. I. 27.

3. πρὸς Νόσων. I. 27. & IV. 8.

4. πρὸς Νόσων. I. 27.

5. πυρετός ὃ ἀπὸ πάντων γίγνεται. Οὕτως χολὴ ὁ Φλέγμα θερμαίνῃ , θερμαίνεται (καὶ) τὸ ἄλλο πάντων σώμα. καὶ καλεῖται τὸτο πυρετός. πρὸς Νόσων. I. 22.

6. πρὸς Νόσων. I. 27.

tribuens : quales sunt *Febris Causus* ¹,
Leipyriæ ², *Febris continens, quotidiana,*
Tertiana, & *Quartana acutæ* ³. Idem
fert iudicium de *Symptomatibus* Fe-
bres comitantibus : Rigorem ⁴ adscri-
bendo *Bili & Phlegmati*, huic inpri-
mis, ad Sanguinem delatis : *Phreniti-*
dem Bili ⁵ : *Cardiogmon* ⁶, subinde co-
mitem, pariter *Bili* : *Ardorem Urinæ*,
ubi de Calculo agit, Biliosæ mate-
riæ ⁷ : Imò & crisin salutarem, quâ
Febres ordinariè decedunt, urinâ
crassâ & turbidâ, *Bili & Phlegmati* ex
Sanguine ad *Vesicam* deturbatis ⁸. Ra-
tioni sanè nil est magis consonum,
quàm ut hisce Principiis Febrem,
dum Sanguini inexistunt, causanti-
bus, nunc unâ cùm Urinâ eiectionis con-
sequi debeat Febris declinatio, & fi-
nalis cessatio. Est hæc argumentandi
ratio

1. πρὸς πάθ. XI. & πρὸς Διαιτ. ὁξ. 34.

2. Κωακ. 1.

3. πρὸς Φύσ. ἀνθρ. 27. & seqq.

4. πρὸς Νόσ. L. I. 22. conf. ἐπιδημ. IV. 8.

5. πρὸς πάθ. X. πρὸς Νόσων I. 28.

6. Καρδιωγμός. πρὸς Νόσ. IV. 13.

7. πρὸς Αἵρων. 22. 23. 24.

8. Οἱ νόσοις ὅτι ἐς τὴν κύστην συρρεῖ π χολῆς, ὕδατος
παχὺ. παχὺ ὅτι ὑπὸ Φλέγματι. πρὸς Νόσων. I. 27.
conf. IV. 8.

ratio Hippocratica clarissima pariter
& solidissimo fundamento , Naturæ,
observationum, & Experientiæ nixa.
Hoc si careret, Authoritas foret nul-
la : Natura quippe , ubi rationes sunt
obscuræ, vel nullæ, unica est Judicii
norma. Ita quando loquitur de *San-*
guine, Aqua ¹ vel *Sero*, tanquam cau-
sis in Morborum productione concu-
rentibus, certum est, illum non intel-
ligere nisi Bilem depravatam, &
Phlegma putridum crassum, Sanguini
illatum, eidem immixtum. Ita, ut alia
hujus generis exempla taceam, appa-
ret ex eo, quod differit de *Capite* tan-
quam *Fonte Phlegmatis*, & *Liene* ori-
gine *Seri* ², eum haud dissecuisse, vel
inspexisse Corporis interanea eâdem
nempe *ἀνελκεία*, quâ formavit sua
Confectaria.

Stadium
secundum,
five Vario-
larum E-
ruptio.

XV. In re tantæ subtilitatis, exten-
sionis & Momenti, qualis hæc est, dif-
ficile est, certis includi limitibus.
Transgressus sum jam, fateor, quos
mihi ipse præfixi. Hoc tamen inde re-
dundat utilitatis, ut ex iis, quæ porro
dictu-

1. *τῆς Νύκτος* IV. 1. & alibi.

2. *τῆς Νύκτος* IV. 2.

licturus sum, mihi que liceat esse breviori in prosecutione Stadii sequentis Variolosi. In secundo hocce Eruptionis mutatur Scena transiens ex Stomacho in Sanguinem, & Corporis Habitum ; transeuntibus continuo Bile & putrido Phlegmate, ex Organo hocce in Massam Sanguinis. Hac actione Motus & Colluctationes, quæ fiebant in Stomacho, permutantur in Perturbationes & Anomalias Oeconomix totius ; Nausea, Ructus & Vomitus in Dolores molestos totius Corporis : Stomachi calor, Cardialgia, sive superioris orificii ardor ex assensu fervidorum halituum orta, in festum Febrilem Sanguinis, & totius Corporis : Stomachi corrosio in Corrosivam Inflammationem Cutis & Superficie. Putridum quippe Phlegma in Sanguinem, & hinc ad Habitum externum propulsum excitat hinc Tubercula, quæ sensim mole aucta & impleta transeunt in Pustulas. Et incrementum Symptomata Sanguinis & habitus, eadem, quâ Stomachi Accientia decrescunt, proportionem ; tandemque hæc communiter evanescent
pror-

prorsus , si Morbus sit benignus , & quantitas vitiosorum in Stomacho principiorum moderata. Abeunt simul Symptomata Dorſi, Thoracis , & Capitis, Stomachicorum comites. Argumento invicto, eſſe omnia ejusdem & unius Catenæ annulos , orta ex eadem eorundem principiorum in Stomacho existentium ſcaturigine & actione. Eſt eadem ſemper Natura, expedita, ſimplex, & recta in omnibus ſuis Stadiis ; actio ejus regularis, & verè Geometrica. Quibus ſtructura & mechanismus Corporis probè eſt perſpectus , ii inſequuntur omni ſtudio ejus veſtigia, introſpiciunt motus, & dirigunt absque difficultate. Illis interim , qui Artem non probè cal- lent , Formulis ſuis inequantibus ; aliis Nubem pro Junone, inania Sche- mata & Notiones, ex Libris vel Ima- ginatione hauſta, pro vera & accura- ta , Legibus Oeconomix Animalis fundatâ amplexantibus , perpetuis Phantaſiæ nebulis irretitis. Quòd ſi *κακή τύχη* Cauſæ in Stomacho mor- bificæ adeò exceſſerint mole, ut præ- ter quantitatem hinc Sanguini illa-
tam,

nam, maneat nihilominus principium Variolosum in primo hoc fonte, tanta namque ejus portio, quæ motus ibi & confictus inordinatos fovere & continuare valet, concipi facile potest, continuari quoque debere Symptomata Stomachi & Partium ex consensu affectarum.

XVI. Versus finem secundi, vel ^{Stadium} initium tertii Stadii seu Maturationis ^{tertium, si-} exasperantur ordinariè Fauces & ^{ve Matu-} Guttur; deglutitio fit difficilis; fluit Saliva Intumescunt Palpebræ, Facies, & Caput & Manus. Pustulæ sensim elevatae rumpuntur, tandemque profundunt materiam pituitosam, purulentam, flavicantem; bilis Phlegmaticæ progeniem: quò citiùs autem apparet flavedo, vi rumpuntur, fluuntque citiùs, biliosis Salibus viam sibi per Cutem pustulosam parantibus faciliorem. Est Ventriculi fundus etiam in statu sanissimo inferior longè Pyro, seu exitu in Intestina; inferior adhuc, si Stomachus sit vel strictus, vel relaxatus. Hinc est, quòd rarò, vel nunquam, evacuetur prorsus. Est hæc Naturæ sapiens ordinatio, eum ^{specia-}

speciatim in finem, ut alios usus præteream, ut commodum sit Alimenti, & Bilioforum Salium reservatorium, ut horum ope maximum, & Vitæ adeò necessarium, opus, Digestio, tantò feliciùs & certiùs peragi possit. Hoc eodem hujus Organi Mechanismo retinetur, si quæ fortè ibi hæret, materia vitiosa. Neque derivatur in casu præsentis ordinariè tantum materiæ, ut non ad agendum sufficiens remaneat portio. Huic sanè debetur continuata adhuc Stomachi inflatio ac tensio, quâ ipsa Aorta descendens pressa * occasionem præbet Sanguini in majori quantitate sursum ad Brachia, Fauces, Caput & Faciem latius. Sanguis ipse autem cùm Phlegmate sit valde saturatus hoc ipsum trudit atque deponit ad partium recensitarum vasa extrema, quæ hinc tumescunt, inflammantur, & exulcerantur, pro varia Bilioforum Salium Sanguini intermixtorum portione; tenuiorum interim Phlegmatis parte, ad Fauces aliasve partes glandulosas delatâ, effluente per has ipsas Glandulas; unde Salivatio. Id omne, quod hac via deri-

* conf. §. 4
supra.

derivatur è Sanguine pro lucro est reputandum ; in quantum enim cunque ita effluit, in tantum liberantur ab injuriis & oppressione Viscera. Ex hac consideratione Salivatio habenda est pro bono Signo, imò verò promovenda, usque dum cessaverint Symptomata, & Vita sit in salvo.

XVII. In Declinatione, five quar-
to Stadio, si Symptomata inde pen-
dencia regulari ordine decrescant,
periculum omne evanescit: & appla-
natur simul via * ad finiendam pror-
us Curam, & restabiliendum Corpus.
Verùm si Symptomata non persistant
duntaxat, sed obstinata magis eva-
lant, & vehementia, imò fortè emer-
gant nova, Quæstio oritur haud le-
vis, quid, Fabricâ Corporis nunc val-
le conquassatâ, & Viribus labenti-
us, factò opus sit in hoc rerum statu;
quo nihil certi statui, vel determinari
poteat, nisi priùs, quid deficiat, sit defi-
citum. Est hæc regula absolutè neces-
saria, observata & commendata qui-
usvis, methodicè & cum judicio o-
perantibus non in Medicina dunta-
taxat, sed omni alio Vitæ, Artiumque

Stadium
quartum,
five Vari-
larum De-
clinatio.

* conf. §.
55. infra.

Acciden-
tia hujus
Stadii non
recensita à
D. Freind.

F. etiam

etiam mechanicarum genere. Nemmo
fanè peritorum Chirurgorum medea-
bitur morbo cuidam articulari, nisi
noverit priùs, num Fractura sit, vel
Fissura, vel Luxatio. Neque suscipiet
Horologiopoëus restitutionem Auto-
mati vel cessantis, vel in motus ano-
malos abrepti, nisi invenerit errorem
in hac illave Rota, Pendulo, Elatere,
aliave parte. Hanc Viam si trivisset
D. Freind, aliive Artis Medicæ Magi-
stri, qui eum sequuntur, clarissimâ full-
gerent luce, quæ scripserunt cunque
possentque Lectores solidum de iis
formare judicium, & ego magna la-
boris mei parte supersedere. Tentabo
autem, utcunque huic molimini vi-
dear impar, eadem curâ, quam in pri-
mo adhibui stadio, Naturæ vestigia
secutus, & ad Symptomata, atque cir-
cumstantias, ut decet, attendens, res
præsentare interiorem rerum statum
ut inde detegi possint principia &
causæ malorum, hocce Stadium com-
comitantium. Est, quamdiu hæc la-
tent, ὅσπερ ἀπορροή omnis Reme-
diorum administratio, methodus om-
nis Medendi, res probè perpendenda
in

in tanti momenti negotio, à quo pen-
ent plerumque Hominum fata.

XVIII. Causæ Morbi & Principia
sint eadem, Fons pariter idem, ut suo
atebit loco ^a, quid mirum, si & hujus
tadii Symptomata futura sint ea-
em, quæ primi ? exertura sese pro
arietate casus, & circumstantiarum.
unt hæc : Nausea, Languor, Stoma-
hi Inflatio : Dorsi Dolor. Thoracis
ngustia, Dyspnœa, Præcordiorum
nxieta, Imbecillitas. Delirium,
hrenitis, Affectus Comatosi. Diar-
noea, Fluxus Sanguinis. Febris. Sub-
ltus, & Vellicationes partium. Uri-
e Suppressio. Stranguria. Mictus
uentus. Hæmoptysis. Quorum
ymptomatum, hætenus non prola-
rum, Ætiologia nunc sequetur.

XIX. Accidit aliquando Diar-
noea, Saburrâ putridi Phlegmatis in
gentes turbas actâ : materia nempe
fundo ^b stomachi residens, super-
tante putrida magis & vitiata, sur-
ns tandem, & majorem organo
ic noxam atque molestiam creans
âm ante properè ad Intestina dela-
ipforummet horum actione deor-

In præsentia
ti conami-
ne sup-
plenda.
a. conf. §.
§ 4. infra.
De hujus
Stadii
Sympto-
matibus,
horum Q-
rigine &
Causis.

De Diar-
rhœa.
b. conf. §.
36. infra.

sum successivè pulsa Diarrhœam creat. Aliter fieri nequit, quàm ut materia vitiosa attenuata, & in motum acta, transeundo omnia vasorum Lacteorum orificia partem illuc, & ad Sanguinem, Habitumque Corporis eadem jam nimis oneratum transmittat. Hinc discrimen, in quod conjicitur æger talismodi Diarrhœam patiens. Ordinarium autem in hoc casu accidens est subitaneus Pustularum collapsus. Accidit id ordinariè non tam, quod quidam somniant, ex supplemento materiæ per Diarrhœam aliorum lato, quàm ex Saburræ vitiosæ tanta in Massa Sanguinis copia, quâ extrema capillaria vasa ad cunctim obstruuntur, & sic fluxus ulterior ad Pustulas intercipitur. Prima Medici in Diarrhœa cura esto, roborare Vires ægri pro tempore: removerè omnia obstacula & impedimenta descensus, ne peccans materia impedita transversim urgeatur in Sanguinem, sed ut citò ac securè, ac quidem fieri potest, eliminetur extra Corpus; Stomachi tumultus sedetur, ne præproperæ & unâ vice nimia

fiam

iant dejectiones. Suppressio materiæ
 in Intestinis non potest non esse peri-
 culosa , quandoquidem sic materiæ
 Via sternitur ad Sanguinem. Admo-
 dum autem juvat , detinere eam per
 tempus , quantum quidem licet , in
 loco Stomachi quietam ^a , ubi resi- a. conf. §.
 debat antea , & diu fortè ante ^b abs- § 2. sub fin.
 que noxa sensibili , donec in motum b. conf. §.
 ista turbas creavit : Sic conceduntur § 5. infra.
 induciæ & tempus Organis & parti-
 bus, quo sese ab hoste immisso libera-
 re & Vires reacquirere possint. Qui
 robè attendunt immensæ putridi
 phlegmatis copię , vix alii distingui-
 li materiæ immixtæ, hanc Diarrhoeâ
 excerni solitæ , remoti haud sunt à
 conspectu præcipuæ materiæ morbi-
 cæ.

XX. Quòd si unà cum Phlegmate De Dysen-
 ter Fistulam Intestinalem descendat teria.
 illis æstuans, acris, corrosiva, lædun-
 tur inde & lacerantur tenera capilla-
 ria vasa, & sic, effluente Sanguine, or-
 tur Dysenteria.

XXI. Phlegma putridum majori De Par-
 piâ Sanguini illatum , quàm ut ad tium con-
 citim expulsus ad Pustulas transire vulsivis
subsultis

bus : & Af-
fectibus
dictis ner-
vosis,

possit, licet non prorsus obstruat te-
nuia vasa Superficie capillaria, parte
tamen suâ crassiori & viscidiori in te-
nera illa vasa Sanguifera motu incen-
to actum convellit ea, atque Subfull-
tus illos caufatur, qui communitee
adscribi solent Musculorum Nervii
atque Tendinibus. Videbunt sam-
perquam clarè, quibus rem hanc peni-
tiùs examinare lubet, in hoc non mi-
nùs, quàm aliis hujusmodi casibus
Affectus vulgò dictos Nervinos alia
non esse quàm Vasorum dictorum
Sanguiferorum Affectus.

De Ischu-
ria,

XXII. Putridi hujus Phlegmatis
portio circulo Sanguinis ad Rene-
delata, & unà cum Urina excernen-
da, obstruit crassitie sua viscosa & mi-
niâ canaliculos renales, ut subinde
impediatur Secretio Urinæ in illi
Organis, & oriatur Ischuria.

De Stran-
guria,

XXIII. Calore suo & acrimonia
æstum excitat, & Dolorem in transitu
materia biliosa, per Lactea vasa San-
guini illata, & à Visceribus sese à mu-
teria peccante liberaturis ad Vias U-
rinarias ablegata. Huic ipsi Bili se-
jungunt Halitus, inflari solet & disten-

di ipsa Vesica. Quo ipso eluditur vis contractiva, ad Urinæ expulsionem necessaria, ejusque exitus, si non supprimitur prorsus, non parum saltem impeditur. Sive nunc descensus à Renibus sit liber, & Liquor Urinarius copiosus, sive propter Obstructionem à Phlegmate ibi ortam paucior, Stranguriam concomitari solent hæ circumstantiæ.

XXIV. Quòd si Phlegma eâ vi & De Mictu
quantitate impingatur in canaliculos ^{cruento.}
Renales, ut aliqui horum rumpantur;
vel, quod communiter accidit, Salia
biliosa hâc Via exitum quærentia &
numero excessivo, & acrimoniâ cor-
rodant, & lacerent capillaria sive te-
nuissima Sanguiveha vasa, effluere
solet ipse Sanguis, eoque Urinâ tingi.
Non miræ videbuntur hæ strages iis,
qui propriâ Experientiâ edocti nô-
unt, quanta, Salium bilioforum, Am-
moniacalium, acerborum, Vitriolico-
rum copia cõmuniter simul cum Uri-
nâ excerni soleat in hoc casu, & Stran-
guria. Ordinariè equidem remanent
Estus, Dolores, aliaque Symptomata,
aliquandiu ab excretionem maximæ

partis Salium bilioforum. Hæc enim quia resolverunt Mucum, quo Urinariæ Viæ & Ductus, inprimis Urethra, incrustari ac defendi solent, arrodendo membranas, eas ita reddunt sensibiles, ut & à Salibus ipsi Urinæ propriis, dum transeunt, afficiantur; durat autem incommodum hoc, usque dum Partes suo restitutæ sint vigori, & Mucus secretionem sufficienti ex Glandulis restauratus.

De Hæ-
moptysi.

XXV. Læduntur à Biliosis Salibus unà cum Phlegmate vitioso circulantibus non minus Pulmones, Tonfillæ, & Glandulæ Faucium, quàm Renes; & ita sæpe, ut læsis partibus excernatur per illas quoque partes Sanguis. Hinc Hæmoptysis; & est quidem Sputum ipsum communiter adeò acre & corrosivum, ut Salium redundantium qualitas inde haud difficulter cognosci possit.

Rationes,
cur hujus
Stadii
Sympto-
mata ordi-
nariè sint
vehemen-
tiora &

XXVI. Haud abs re erit, opinor, inquirere, quæ fiat, ut causis iisdem producta Symptomata, inprimis Secunda Febris, sint vehementiora, & turbulenta magis prioribus. Est hæc perquisitio tantò necessaria magis, quia
sub

sub hujus morbi finem Corpus non
 tantum per aliquod temporis spatium
 nutrimento suo privatur & inido-
 neum redditur, sed ejusdem partes te-
 nerrimæ, & maximè delicatæ, nil tale
 præstolantes insultantur à crudeli ho-
 ste; per consequens & discrimen ma-
 jus, & Cura circumspeditione magis in-
 digæ, & difficultatis plena. Mutatam
 hanc Principiorum fortiùs nunc agen-
 tium scenam attribuo ego tribus in-
 primis causis. I. Morbi principia,
 quæ leviora sunt & supernatant in
 Stomacho, eo ipso minùs putrida, mi-
 nusque noxia; ea autem, quæ in fun-
 do stagnant *, diuturniori morâ vi-
 tiosiora, crassiora, ponderosa magis &
 noxia. Abeuntibus illis, hæc proin, si
 deducantur in actum, suam lufura
 scenam, quia vitiosa magis, Sympto-
 nata quoque excitant graviora, &
 magis funesta. Qui probè attendunt
 ad Vomitus prudenti lege motos, eos
 attere nequit series rerum in Stoma-
 cho peragi solitarum; & quòd infe-
 riori communiter situ locata sint
 principia magis ponderosa, activa
 & potentiora. 2. Expositum jam

Urgentia
 magis,
 quàm Sta-
 dii primi.

* conf. §.
 16. supra.

discrimen, quod comitatur Diarrhoeam in hoc Stadio. Quod si accidat, uti communiter fit, ut Intestina sint obstructa, & via per hanc fistulam intercepta prorsus; organa insuper & vasa in Corporis habitu ita repleta, ut admittendæ vel recipiendæ novæ materiæ sint inidonea, impeditur omnis ex Stomacho egressus, qui in præcedentibus Stadiis fuit apertus. Hinc est, quòd principia ibi constricta in majores coeant luctas, & copiosioribus suis halitibus causentur majorem quoque Organi hujus inflationem, per consequens & graviora incommoda Dorsi, Thoracis, Capitis, & aliarum partium superiorum. 3. Sub hujus Morbi finem machina Corporis onerata nimis, & organa pressa moliuntur quacunque viâ eliminationem: acciditque frequenter, ut eructetur portio materiæ per Vasa Gastrica in ipsum Stomachum; * ibique in novos conflictus acta cum materia antehac residente in Stomacho, novas excitet turbas. Toties occurrunt hujusmodi casus, ut non latere possint quempiam in Arte Medica versatum.

* conf. §.
26. infra.

XXVII. Restat examinanda alia quæstio, cur Variolæ sint in his, quàm in aliis, numerosæ magis, densæ, & confluentes, morbusque longioris durationis, & gravioribus stipatus Symptomatibus? Oritur * hæc differentia ordinariè ex primo Materiæ in Stomacho fonte, vitiato magis & largiori in unis, quàm aliis. Constat hoc ex ipsis Symptomatibus, sicubi e. g. Diarrhœa vel Laxatio magna eruptionem Pustularem præcedit. Expelluntur hæc fortè citiùs: intumescit Facies ac Caput, & fluit Saliva in hoc casu faciliùs, quàm in aliis. Interim non obstante Pustularum eruptione continuat Febris cum Stomachi & Partium superiorum Symptomatibus. Pustulæ si tandem ruptæ fluant, majorem longè excernunt materiæ copiam. Ipsa hæc materia Phlegmatica quia majori adest copiâ, & proin diutiùs stagnavit in Stomacho, majorem quo-

Cur Variolæ non sint omnibus ex æquo noxiæ.

* Silentio prætereo casus, quibus vitia præcesserunt in ipsis Organis; speciatim verò Vasorum Lacteorum obstructions, quæ impediunt, quò minus materia peccans liberè possit transire ex Stomacho ad Habitum cutaneum, pro replendis Pustulis. conf. §. 69. infra.

quoque induit putredinis gradum, tandemque Pustulis effluens majorem quoque spirat foetorem, gravioremque infert noxam. Et Biliosa materia majori pariter redundans quantitate, ac vitiosa magis, effluxu suo arrodens & erodens Cutim, causatur ibi foveolas, cicatrices, & vestigia Morbi duratura. Derivandam esse differentiam inter Variolas Simples benignas, & Confluentes, unicè ex differenti vitiosæ materiæ quantitate, patet ex eo, quòd in illis post eruptionem Pustularum alleviatur Stomachus cum Partibus supernis affectis, nec continent post Symptomata, uti quidem fit ordinariè in Confluentibus. In priori namque casu adeò parva est materiæ quantitas, ut derivari omnis possit ad cutim, omnis saltem, quæ in turbas agitur, & Stomacho molestiam facessit, nec major sit, quàm quæ commodè & securè excipi possit à Pustulis, & partibus extremæ superficiei. Ut proin partes internæ, nobiliores, & vasa, ab illius onere & viscositate reddantur immunia. Ast in Confluentibus post & præter ingentem ad

Cuta-

Cutaneum Habitum affluxum , nova magis & magis & continuò accedit materia in Stomacho , & eâ sæpe copiâ , ut viscera inde opprimantur & suffocentur. Patet hoc ita abundè ex Symptomatibus recensitis, ut ulteriori probatione non sit opus. Confirmatur hæc doctrina insuper ex eo, quòd per Evacuantia diminutâ vitiosæ Saburræ Stomacho inexistentis quantitate minuantur quoque & Symptomata, & periculum, pro ratâ Evacuationis portione.

XXVIII. Finito nunc quarto hu-
us Morbi Stadio , visis ejus Sympto-
matibus , & examinatis eorundem
causis , consideranda proximè erunt
Remedia, & eâdem methodo nunc
prosequenda , quâ usi fuimus in de-
scriptione primi Stadii.

XXIX. Sunt qui magnum quæ-
runt momentum in Vesicatoriis. Ni-
lius forem , si mentem meam aperi-
em circa horum Operationem, & in-
ducti his temporibus usus fre-
quentiam. Impræsentiarum notâsse
ufficiat, Ichorem vesicis excerni so-
litum indolis esse diversæ admodum
à ma-

Remedia.

De Vesica-
toriis.

à materia vitiosa ex massa Sanguinis
in Pustulis deposita : perconsequens
Vesicatoria non posse adjumento esse
Naturæ materiem peccantem secre-
turæ & expulsuræ ; imò verò potius
impedimento : nam Ichor, quem pro-
munt, tenuior multò est materiâ va-
riolosâ ; proin, subtrac-to tenuiori flui-
do, crassius motui excretorio reddi-
tur minùs idoneum. Præterea Fon-
tem & Originem malorum non ag-
grediuntur Vesicatoria : remanenti-
bus autem morbi principiis & causis
in perturbato Stomachi Statu, erunt
molimina omnia, quæ in Sanguinem
fiunt, incommoda, simul & infructuo-
sa. Necessarius est continuus ex hoc
Organo ad Massam Sanguinis fluxus,
usque ad illius expurgationem ; & de-
bent principia morbi in motum acta
vel eliminari prorsus, vel quæ restante
figi, & ad quietem disponi. Nec, opi-
nor, neminem latet, quàm frequenter
Vesicantia causentur Stranguriam, &
Mictum Cruentum. Hunc præter alia
Symptomata irregularia, & periculo-
sa sistit *D. Sydenhamius* * tanquam
fructus

Hæc sequi-
tur sæpe
Urina
Cruenta.
Phleboto-
mia, ut &
Camphora
cum Aci-

* Processus integri in Morbis, &c. p. 39.

fructus perversæ Variolarum Tracta-
tionis : & unus ex amicis *D. Freind*,
agens de quibusdam mictu cruento
affectis, bina memorat media hac oc-
casione adhibita. Unum erat *Venæ*
Sectio, quæ tamen, eo referente, *Mic-*
rum cruentum non modò non cohibe-
bat, sed augebat, & mortem in procinc-
uantem accersebat. * Id haud mi-
um, & facilè prævideri poterat ab
oculatis, ut Experimento adeò diffici-
li non fuisset opus. Sanguinis missio-
ne non minuitur duntaxat Vitæ & vi-
um Sustentaculum, sed via pandi-
tur descendenti ex Stomacho acri, æ-
tuosæ & corrosivæ Bili, & hinc ad
massam Sanguinis impetu novo &
majori transeunti. Hæc ipsa autem
via est causa lædens ac lacerans In-
testina, & totam Corporis compa-
em, ipsam quoque accersens Mor-
em, haud sanè difficile fuit prævide-
re, quid tantum ac tam rapidum Bilio-
e materiæ Torrentem insequi debue-
t. Certum hoc, poni rem per hujus-
odi Experimenta extra omne du-
um, & reapse fisti, quod ante fuit

mera

dis in hoc
casu nun-
quam non
sunt fune-
sta.

* Comment. pag. 115.

mera Speculatio. Sive Experimenta
 hæcce fuerint propria sua, sive alio-
 rum sibi familiarium, certum hoc, æ-
 gros iis malè & rem suam & tempus
 egisse. Mihi quidem Praxin hanc pem-
 sitanti in mentem venit illud Plinia-
 num, simili fortè occasione natum
*Discunt periculis nostris, & Experi-
 menta per mortes agunt.* Nat. Hist. L.
 XXIX. c. I. Ostenderem, si digredi-
 luberet, Medico isti, esse non magis
 proficuum, imò nec indicatam Phlee-
 botomiam in Dyspnæa, commenda-
 tam licet tanquam felicissimum, quin
 imò unicum remedium ^a, licet eam
 Mors non necessariò subsequatur. Ali-
 terum, quod memorat, remedium est
*Camphora bis in die exhibita, & Acia-
 largâ manu propinata.* ^b Haud parùm
 meherclè obstrinxisset Lectores quos-
 cunque intelligentes, & Rationis ra-
 mantes, si ex Philosophia Naturali ra-
 tiones deductas participasset, quam-
 doquidem ex prudentiorum & per-
 tiorum Medicorum numero nemi-
 nem novi huic methodo faventem
 Fuerit

a. Comment. pag. 115.

b. Ibid.

Fuerint fanè prægñantes admodùm,
 quoniam ipfo fatente terminârunt re-
 media in ægri morte.* Imposuisse ipsi
 videtur ablatio Symptomatis per re-
 medii usum. Ast enimverò nemo fa-
 cilè judicabit id profecuum valde æ-
 gro, quod constanter certam ei accer-
 sit mortem. Plus semel vocatus sum
 ad Variolosos laborantes Mictu cru-
 ento : sed non memini unquam or-
 tum hoc Symptoma in propria mea
 Praxi. Neque vidi Camphoram præ-
 scriptam & Acida. Et videtur mihi,
 si verum fateri velim, Praxis hæc mu-
 tare Symptoma hocce in aliud longè
 leterius. Continuante Urinâ Sanguis-
 eâ exeunt simul Sàlina illa Spicula,
 quæ quamdiu in Corpore hærent, pe-
 culo non vacant. Via, fateor, non
 est Naturæ Sanitative congrua : præf-
 ut tamen semper eliminari, quàm
 retineri in Corpore hostem. Sunt, qui
 hoc affectu hîc & nunc vivunt, & sa-
 tis quidem benè, per aliquot anno-
 rum decursum : unde constat, non esse
 tanti momenti hoc Symptoma, si so-
 lum. Quò verò alii tantò meliùs ju-
 dicare

* Comment. pag. 115.

dicare queant de momentis rationum, monstrandum fumo, quî Praxi hæc nova auferat Symptoma; idque pro posse meo, & plurium rerum in obscuro adhuc jacentium conditione. Non constat mihi in specie, num Vitriolicæ fuerint indolis Acida ab ipso exhibita. Si talia fuerint, quod videtur, ut in satis frequenti sunt usus, haud aliud egit, quàm fomitem addere flammæ: quandoquidem Vitriolum primum est ingrediens Biliss quæ præcipuas in gravi hoc Morbo ciet turbas. Rectè & notanter innuit *D. Freind* in suis Scriptis * circa virulentum humorem in Variolis obvi-
vium, esse ejus effectus conformes iis quos exerit Oleum Vitrioli. Limonum succus, aliave Acida, si iis usus fuerit, eodem prope recidunt. Et Camphora unum ex volatilibus maximè & activis medicamentis, quæ quidem in Natura occurrunt: tale autem Corpore Humano, jam reaptum cum turbulentæ agitationis gravibus effectis colluctante, assumptum, non potest non magnos ciere tumultus. Sunt acida indolis è diametro contraria

* Comm.
in Hipp.
p. 130.

ril

riæ Camphoræ ; & nemini non mira videbitur *καὶ ἀπεροδιόνυστος* hæcce Corporum diversæ adeò naturæ associatio. Est judicium quoddam solidum circa mixtionem illam & combinationem difficile admodum , si non impossibile, quoniam Camphoræ proprietates , Corporis adeò fugitivi & intractabilis, nondum nobis sunt plenè perspectæ , & nec ipse exposuit ac definivit singulorum doses atque proportionēs. Indicare equidem videtur * , largâ manu propinari fluida, a-^{* vid. Loc. supra.} cidorum vehicula. In hoc casu, sive usui veniant Cerevisia tenuis sive Ptisana, aliudve Apozema, vel qualiscunque Liquor, diluetur ita & submergetur Camphora cum Acidis, ut exigui sint expectandi effectus, nisi exhibeantur doses largæ. Rapiunt se cum quæcunque hæc fluida obvia Biliofa Salia, & unâ cum Acidis & Camphora attenuabunt valde putridum Phlegma, primariam præsentium maiorum causam; & eâ quidem copiâ in Massa Cruoris accumulabunt, ut diluta & evoluta Salia lædendo vasa caventur mictum cruentum, simul & pu-

trido Phlegmate inundetur integra
compages , atque onerentur capillaria
vafa , Glandulæ , & tenerioris
texturæ Viscera , tandem suppressio
prorsus viribus Corporis confundatur
integra Corporis Oeconomia
Non dantur hæc effectui uno momem-
to ; sed oneri succumbat necesse est
post doses bis in die iteratas ; Gradua-
lem hunc ad pejora descensum per-
spiciet facilè , qui attendere vult ad
circumstantias , & genuinam habere
Mechanismi Corporis ideam , imò &
prævidebit graves consequentias
easdem nempe , quas nunquam non
contigisse affirmat insignis hic Practi-
cus. Non quòd non alia circa hanc
Methodum sint observanda , Extinc-
tio Febris , Suppressio Flammæ , abs-
que qua peccans materia eliminari
nequit , neque Corpus animari , & ro-
borari , neque Natura ab hoste crude-
liberari. Quòd si his meis Animad-
versionibus lucem quampiam accen-
di materiæ obscuræ , & contuli quic-
piam ad restitutionem eorum , qui in
tristia hujusmodi accidentia cadunt
gratiam inivi apud methodi hujus
Autho-

Authorem , eamque suspectam ipsi reddidi , scopo meo haud excidisse me putabo. Considerationi nunc ulteriori ego submitto Medicamentum longè diversum , imò è diametro oppositum , quod prudenter exhibitum, si non semper , ut plurimum tamen, juvat ; quo vita salvatur, & Mors non semper , ut aliàs , ultimum Scenæ actum claudit. Sunt autem hæc , quæ commendo , Oleosa & Unctuosa. Camphorata & Vitriolica sicuti naturæ sunt Corpori inimicæ, & quantum quidem ex examine constat, ad Veneriorum indolem prope accedunt , ita hæc Unctuosa medicamenta verant Antidota , Corpori amica, & nutritiva. His enervantur Spicula micum cruentum causantia , tolluntur Vitriolica , aliave noxia Salia ; eluuntur turbulenti conflictus : delinuntur viæ inprimis Intestinales , & lubricantur ; disponitur tandem materia vitiosa ad descensum , & excretionem ex Corpore ; quæ promoveri super potest Clysmatibus carminativis morbo adæquatis, utpote quibus expelluntur flatus, remonentur obsta-

cula descensus, derivantur vitiosa Salia à via Vasorum Lacteorum, Sanguinis, & Renalibus, ubi non possumus non magnas inferre noxas, tandemque per viam omnium maximè naturalem & rectam eliminantur extra Corpus. Omne id effectui dare potest prudens & circumspèctus Medicus magnâ erga ægrum lenitate, & iudiciis ac mensuris, quas quidem reputabit casui conformes. Haud necessariam reputo ἀνακεφαλαίωσιν, aut Methodorum hætenus recensitarum comparationem. Evidens quippe, vix primo obtutu, esse in una harum Medicamenta Naturæ conformia, in altera è diametro contraria. His exasperatur malum, illis lenitur. Hic remedia deferunt materiam vitiosam in Sanguinem, & totius Corporis Habitum, haud levi incommodo & periculo: ibi fit derivatio, & per viam rectissimam evacuatio. Ipsa quoque communia Medicamenta mucilaginosas inviscant Salia, defendunt Membranas, lubricant vias, & successu felici haud carent. In testimonium advoco D. W. Watlington, D. Kath Long

Long , aliosve casus , qui spero , aliquando visuri sunt lucem. Nunquam ego hoc Symptoma adspexi ut periculi plenum, vel tractationis difficilis; neque novi ægrum , qui eo objerit, non ullum , qui non hâc ipsâ horâ vivat, & benè quidem. Res non indigna consideratione Nobilissimi Viri, aliorumve , si qui præter illum Camphorata exhibent & acida.

XXX. Pergo nunc proximè ad a- De Venæ-
sectione.
lia , quibus Symptomatibus quarti Stadii obviam itur, Remedia; nominatim ad Venæsectionem , quæ utut valde frequens Naturæ tamen & Rationi, meo quidem judicio, est ut plurimum adversa. Hoc quidem verum, quòd subductione partis ex Massa Sanguinea reliquum plus obtineat spatii & libertatis ad circulandum, & ex hac ratione nonnulli Corporis morbi, ex nimia humorum copia ori soliti hoc Remedii genere pro præfenti diminuantur. Verùm si fomes materiæ peccantis in Stomacho non evacuetur priùs, hæc ipsa mala necessariò, ut solent, suas habent recidivas, novâ mox materiâ ex Stomacho ad

Sanguinem translata, & vasa Sanguin
veha in vicem emissi occupante. * Eff
hac mutatio dubio procul in deter
rius, quoniam vitæ & virium fomites
emisso succedit materia deterrima
Ut non mirum sit, insequi communiter
incommoda maxima, & aliquando
omni remedio invicta. Neque ge
nerari potest novus & laudabilis
Sanguis, nisi prius materia peccans e
liminetur ex Stomacho, hujusque se
dula habeatur ratio, restauretur Ap
petitus, suppleatur probum aliment
tum, & restabiliatur Digestio. Antea
autem

*Occasione
hac agitur
de Hydrope,
& Asthma
te.*

* Qui Sanguinis sunt prodigi, eumque levi quavis
occasione emittunt, frequentissimam dant hujus
modi translationibus ex Stomacho in Sanguinem
occasionem, præsertim in subjectis Indigestionibus
obnoxiiis, & quibus Stomachus & Intestina copiosè
Phlegmate sunt referta. His quippe ordinariè acci
dunt Tumores post Venæsectionem, & tales, qui
manifestissimè indicant ortum ex Phlegmate illud
translato, quod cum crassum sit, iners, grave & visci
dum, omnium humorum facillimè figi potest, & ob
structiones gignere in vasis capillaribus, imprimis
cutaneis, & quibuscunque à Cordis actione & po
tentia remotissimis; speciatim pedum & Crurum
accedit, quod Corpore erecto ascensus Phlegmatiss
contrariis directioni à Gravitate pendenti majus
adhuc sufferat impedimentum. Hæc ipsa est causa,
cur his Tumoribus obnoxii sint imprimis Pedes &
Crura. Tollitur hoc impedimentum Corpore re

curvo;

utem quàm hoc contingat cadent
Vires, quoniam residuum in Sanguine
alimentum necessitati Naturæ non
sufficit, nisi novo suggesto sustentetur.

XXXI. Sunt qui confidunt mul- De Opiatis.
tim Opiatis in hoc Stadio, & fanè ne- tis.
ari nequit, esse posse aliquando usui.
bilis vitiata colluctationes sicuti ne-
cessariò irritant Stomachum, ita vicif-
im Bilis motum promovent Organi
ujus fibræ irritata & in convulsivos
motus acta: Quibus hæ operationes,
& operandi modi probè, ex attenta
tempe consideratione, constant, eos

G § mini-

rvo; unde tunc remittunt hujusmodi intumescen-
e, sæpe etiam ad tempus evanescunt prorsus.
phlegmate hoc, si copiosum sit, remeante ex Cru-
bus ad superiora oneratur Stomachus magno sui
commodo, inflatus insuper ab halitibus biliosis,
requentibus Phlegmatis comitibus, in angustias
git Thoracem, opprimit Pectus, & sic inducit Dys-
œam. Quæ Symptomata remittunt, redeunte ad
tura Phlegmate. Operæ duxi hoc afferre in te-
monium communicationis & consensus, qui ob-
et inter Vasa Sanguifera, & Stomachum. † Ubi † conf. §.
phlegma Vasis impactum est crassum valde, den- 56, infra.
n, & tenax, mollescunt ita tumida partes, ut di-
orum impressa maneant in iis vestigia. Nonnun-
am obstruuntur penitus Vasa benè multa, ut de-
getur transitus ipsis humoribus serosis, tenuibus,
ueis; qui junctis Salibus acriores redditi ero-
nt, & rumpunt Vasa, & his ruptis effluunt, sicque
ydropem gignunt.

minimè latet , obtundi fibrarum sensum
 atque diminui motum spasmodicum
 ex usu Opii , si nempe copia Bili-
 lis non sit Viribus hujus medicamen-
 ti superior ; per consequens & minu-
 turbas Bilis , aliorumque vitioforum
 humorum ibi stagnantium. Dum hæc
 ita contingunt , transmissio peccant
 materiæ in Sanguinem si non suspen-
 ditur prorsus , multum saltem dimi-
 nuitur , ut inducias patiantur vasa
 Sanguifera , & Viscera , & liberentur
 ab onere molesto , quo gravabantur
 ante , hoste expulso per Pustulas , Re-
 nes , & Emunctoria alia ordinaria. Fe-
 dem penè superat mutatio , quæ se-
 quitur ordinariè. Bile sic retentâ
 veluti captivatâ in Stomacho , remi-
 tunt Symptomata Habitus Corporei
 unâ cum Febre , & Æstu. Sensibilitas
 satis minuuntur Dolores , Inflamma-
 toriæ Exulcerationes , & rubores Cu-
 tis. Feliciter omnia succedunt , si hoc
 modo peccans in Stomacho mater
 potest per adæquata intervalla fren-
 nari , & ad quietem disponi , dum Ha-
 bitus & Viscera liberantur. Non qui-
 dem est Medici omittere quidpiam
 eorum

orum, quæ tempus dictat & occasio,
 nisi ipsa urgeant Symptomata, & sa-
 a Ratio ex propinatione remedii
 ctivi prævideat emerfuram Sanita-
 em: quam, dum tempus perdit, con-
 cit in discrimen, si non tollit: attan-
 en prudens simul & humanus Medi-
 us absque necessitate nunquam vio-
 enter aggreditur morbum, neque E-
 acuationes instituet in Corpore diu-
 nis insultibus debilitato, & ad tot
 ngustias redacto. Rationi certè non
 st consonum, recurrere ad Purgan-
 a, ubi mitioribus res peragi potest:
 z Corpus inducias passum liberare
 ipsum, & recuperare vires: hoc si
 ontigerit, Evacuationes suscipi pos-
 ant cum spe felicitis successus. *

* conf. §.

XXXII. Verùm si omnibus aliis
 remediis in cassum adhibitis nihilo-
 inùs continuent Symptomata, nec
 cum cedant, vita salvanda erit per
 olimina generosa, & recurrendum
 ad Evacuationes. Ejiciendus est, si po-
 , hostis internus, qui neque pacem
 imittit, nec altius dominium. Quæ-
 tur nunc, qualianam convenient E-
 acuantia. Placet *D. Freind*, ejusve

§ 5. infra.
 De Eva-
 cuantibus.

Purgantia
 in hoc Sta-
 dio propo-
 sita à D.
Freind.

secta-

Diarrhæa
subinde
accidens
obtrusa
pro natu-
rali indi-
cante Pur-
gationis,
sed malè:
est dunta-
xat Indi-
cans fa-
buræ.
Hujus ex-
turbatio in
Fistulam
Intestina-
lem per
Purgantia
est noxia.
* conf. §.
16: 26. su-
pra.

Non sem-
per imi-
tanda Na-
tura.

sectariis , Purgandi methodus. Hanc præscribi volunt ab ipsa Natura, & indicari à Diarrhœa , quæ Variolosis quibusdam accidit ; & certè indicat saburram in Corpore residuam , Naturam nimio onere , quo se liberare tentat , gravatam. Verùm inquirendum probè, an , quod aliquando accidit, statui debeat pro norma constanti. In Stadium hocce remotâ per gradum materiâ supernatante, surgit proximè quæ in fundo Stomachi residebat , & superiorem nunc locum occupat : hæc autem quia vitiosa * magis est & noxia, majori per consequens stipata periculo , non poterit non exturbati ejusdem in Intestina , & Vias Sanguinis , & copiosæ quidem , compage totius Corporis conjicere in discrimen, & vitam exponere periculo ; rebus nunc in eo statu sitis , quo summi Corpore jam nimis onerato, visceribus languidis , debilitatis , & prope modum exhaustis. Supini sunt admodum , & rerum minimè gnari, qui filii imaginantur , Naturam vel Corporis Mechanicam Structuram recto semper incedere tramite, ut Regiâ suâ vi-

nuir

nunquam excedat ^a ; nunquam non
 roin & securè imitandam, ejusve ac-
 tionem prosequendam. Sunt certè
 Crises, & Naturæ molimina salutaria :
 ed & fatalia. Accidit haud rarò, ut ^{Exem-}
 mpingatur parti alicui materia mor- ^{plum de-}
 ifica eâ copiâ, ut generetur non so- ^{positæ in}
 im Tumor, vel Abscessus, sed quo- ^{partem}
 ue Inflammatio, imò & Sphacelus & ^{quampiam}
 artis mortificatio; per consequens & ^{materiæ}
 itæ destructio, si depositio fiat in ^{vitiosæ.}
 ifcus nobile, cujus actio toti Corpo- ^{Hæmor-}
 est necessaria ^a Sanguine, quod hîc ^{rhagiæ.}
 ommuniter fit, inæqualiter distribu-
 , ^b si parte quapiam hujus Fluidi ni-
 ium oneretur, & veluti inundetur
 ganum quodpiam, eò usque, ut va-
 rumpantur, & Sanguis copiosè pro-
 at, in manifestum incidit Vita dis-
 imen. Uti in Hæmorrhagia Narium,
 Hæmoptysi; vel Vomitu Sanguis-
 s. Communis eorum, qui Naturam ^{Phleboto-}
 itari prætendunt, Praxis in his oc- ^{miæ hac}
 sionibus est, plus Sanguinis detra- ^{occasione}
 re; corpore licet languido, viribus ^{admini-}
 ex- ^{strata cen-}
 citur, ^{suræ subje-}

a. Sunt Monstra, Deformitates, errantis subinde
 perversè operantis Naturæ indicia indubia.

b. Conf. §. 16. 26. supra.

exhausto, ruinam minitante propterea
jacturam jam factam. Foret sanè Rati-
oni consonum magis, causam inae-
qualis Circulationis tollere; parces
Sanguini reliquo, ad vitæ sustentati-
onem quàm maximè necessario, &
id incumbere, ut restauretur prius
pretiosus hic liquor, partesque debili-
tatae reficiantur. Hac Phlebotomia
administratione si non perditur vitæ
ita saltem, & ordinariè quidem, con-
cutitur & depravatur, ut Corpus di-
maneat viribus orbum, viva Mortis
imago. Quòd si pressus nimium Sanguis
obices rumpat, & oneratus firmis
sit spiculis salinis acribus, lædentes
inde & lacerabuntur vasa tenuiora,
effluetque purpureus liquor. Accidit
id ordinariè in Mictu cruento. In hoc
casu sunt, qui Phlebotomiam admi-
tunt. Praxin hanc in hoc Sympto-
mate vidit unus ex *D. Freindij* ami-
cis apud Variolosos constanter fau-
lem. * Sufficeret vel unicum hoc re-
gumentum contra Phlebotomiam.
absurda magis foret hæc Praxis, si Na-
turam imitatura Hæmorrhagiam in-
duceret Renalem. Et tamen eundem

*Comm.p.
115.v.Loc.
§.29. su-
pra.

erraa

rrant errorem , qui Diarrhœam Va-
 iolosis subinde accidentem pro indi-
 ante sumunt exhibendorum Purgan-
 um. Evanescit prætereà omnis pro Diarrhœa
in Variolis
est merè
Sympto-
matica.
 ac Praxi defensio , si consideretur,
 Diarrhœam non esse ordinarium &
 enuinum Variolarum accidens. In
 asibus à *D. Freind* allatis non est u-
 us , in quo non exorta fuerit Diar-
 rhœa ab ipsa Medendi Methodo, uni-
 o excepto pag. 126. quo Rhabarba- Non sine
periculo
compesci-
tur.
 um cum Diascordio , formula satis
 communis , licet rationi parùm con-
 ona , fuit exhibitum pro minuenda
 Diarrhœa , & stringenda alvo ; moli-
 ine prorsus inadæquato : non enim
 agis Ratio suadet , aut Natura dic-
 t, Diarrhœam exortam sistere, quàm
 isceribus ad hanc excretionem in-
 spositis provocare. Exturbatâ quip-
 e semel materiâ peccante ex Stoma-
 cho in Intestina , si intercipiatur eli-
 minatio extra Corpus , non aliud re-
 at , quàm ut transferatur in Sangui-
 nem ; quo nihil potest esse pro Vita
 agis periculosum. Neque silentio Diarrhœa
quarti Sta-
dii num
magis in-
 ætermitti debet , oriri non minùs
 equenter Diarrhœam sub initio
 Mor-

dicet Pur-
gantia,
quàm pri-
mi vel se-
cundi.

Tendentia
materiæ
furfum Na-
turæ con-
veniens &
amica.

Diarrhœa,
five Ten-
dentia de-
orfum dif-
crimine
non vacat.

Morbi, in primo Stadio, vel secundo, quàm quidem in quarto. Quandoquidem nunc Diarrhœa in ultimo hoc Stadio statuitur ab illis Purgationis Indicans, optimè sanè egissent, si rationes indicassent, cur non eadem methodus, quam, nî fallor, tum temporis non adhibent, valeat in primo æquè ac secundo Stadio. Inclinationo Naturæ & Determinatio aliam longè, & contrariam it viam. Est ut plurimum alvus per totum Morbi decursum, si Variolæ sint benignæ, & ritè procedant, adstricta, & fluit tenditque materia fursum. In ipso hoc quarti ordinis Stadio, ubi principia vitiosa in Stomacho fortè in sufficienti restant copia, accidunt ordinariè Nausea, Ruëtus, aliquando & Vomitus: exonerant se Glandulæ Faucium & Oris per Salivationem; intumescit communiter Caput & Facies. Et recedunt Symptomata hæc, rebus in contrariam viam tendentibus. Quærit sibi pressa Natura remedium, sed Regiam deferens viam, Vitam salvare tentat gravata, & hostem per inferiora expellere, tum τὸ ἀνω non per-

permittit Stomachi debilitas, & Viscerum reluctantia, nifus quoque ad fupiora funt fruftanei. Verum hanc ipfam Diarrhoeam, fi accidat, ominofam judicabunt omnes Rei Medicæ periti. Sunt, quibus ftipari folet, Symptomata momenti haud levis, & fequelæ frequentiffimè fatales. En igitur miram Naturæ imitationem in motibus ejus, adeò fæpe Tragicis!

XXXIII. Qui rem hanc penitiùs introfpicit, & cognitam habet Mechanicam Corporis ftructuram, ei non videbuntur miri Tragici adeò Diarrhoeæ effectus. Verum quidem hoc, hac ipfâ, & Purgantibus, multum vitiofæ materiæ morbificæ eliminari extra Corpus. Sed qui eandem viam tentat, is certè, quod in faciem dixerim

Purgatio
nec Ratio
ne funda-
tur, nec
Mechanif-
mo Corpo-
ris.

Periculofæ plenum opus aleæ

Tractat, & incedit per ignes

Suppositos cineri dolofo. *

* Hor. O-
de 1. L. 2.

Excitatur è fomno rabidus Leo : & materia hæc, attenuata, incitata, ex Stomacho in Fiftulam Inteftinalem confertim expulfa, dum hanc totam pertransit, fiftit fe omnibus Vaforum

H

Lacteo-

Lacteorum orificiis , & tantò majori quantitate in Sanguinem ipsum transit , quantò majori gravantur ipsa Intestina. Quando nunc hæc ipsa materia in Sanguinem effunditur fortè tantâ copiâ , quæ Viscera inundat, eorum actionem impedit , & toti Corpori redditur molesta , nemo non videt , majori jure debuisse omitti Purgationem, quàm administrari : induci difficulter possum , ut credam , exiguum beneficii Spem , expulsione materiæ per alteram viam hauriendam, æquilibrium posse periculum eminens, quod hæc quidem methodus secumfert.

Purgantibus intenduntur Symptomata, speciatim Febris.

† pag. 145.
146.

XXXIV. Certum hoc , accendi ordinariâ purgandi Methodo Symptomata Habitus Corporei , speciatim verò Febrim. Fatetur ipse *D. Freind* † aliâ occasione, Purgantibus * accelerari & elevari Pulsus, accendi

a. p. 145.
169.

* Non me latet, Eruditissimum virum ^a distinguere Purgantia, quæ irritant duntaxat Intestina, ab illis, quæ simul velocitatem Sanguinis intendunt. Persuasus ego sum , difficile ipsi fore , monstrare ullum ex ita dictis Purgantibus usitatis, quibus non ejiciatur & deferatur in Sanguinem salina Biliosa & febrilis materia, si quæ fortè hæret in Stomacho , proinde febriles ibi excitet motus. Ipse saltem securus

di æstum, & per consequens Febrim. Proin dum Febrim urget tanquam Purgantium Indicans, * majus adhuc * Comm. & evidentius Orbi sistit Paradoxum. p. 75. & seqq. p. 81. &c. Mirum fanè quid est, operationem indicari à Febre, quæ ex propria Viri Clarissimi confessione, ipsâ illâ operatione, si non semper, ut plurimum tamen, magis accenditur. Absterruit hic ipse effectus peritiores quosvis ante nos Medicos à Purgantium usu. Sunt quinimò, nec parvæ existimationis, Viri, qui ita sibi metuunt à Purgantibus vel quibusvis *κῆρω* moventibus, ut potiùs subinde, si non per integrum Variolarum decursum, exhibeant *Sanguinem Draconis*, *Terram Japonicam*, *Bolum Armenam*, & Adstringentia alia; Indicio manifesto, quanto pere abhorruerint Purgantia quævis,

Adstringentia prorsus non conveniunt in Variolis.

H 2

vel

curus nunquam esse poterit de non sequuturo hoc ex quovis Purgante effectū. Proin, si Habitus Corporis fortè jam nimia sit oneratus materia, id omne nec salutare esse poterit, neque conveniens, quod majus insuper addit augmentum. Haud diffitetur ^b, b. Comm. violentis Purgantibus intendi semper velocitatem p. 145. Sanguinis: & neminem non operationi eorum attentum convincit & Ratio & Experientia, levioribus medicamentis majorem adhuc produci effectum, majores excitari turbas. Conf. 9. 36. infra. Et Hipp. *de Phlegm. 4.*

vel Laxantia ; & quàm studiosè al-
vum liberam , vel nimiam evitare
voluerint. Attamen Praxis hæc erro-
re, eoque crasso, non caret. Adstrin-
gentibus quippe , præsertim si fortia
sint, & nimis largè exhibita, absorben-
tur, suffocantur & captivantur Stoma-
chi contenta, quæ ibi peragi debent,
impeditur transitus in Sanguinem, e-
ruptio Variolarum & Pustularum im-
pletio. Neque tamen manent vitiosa
principia hoc modo in Stomacho re-
stricta otiosa , sed pariunt ingentia
damna. Gravatur iis, & opprimitur,
ipsa Digestionis officina : infestantur
Thorax , Præcordia , & Partes supe-
riores, ad usque Cerebrum, & prop-
tereà ut plurimùm sunt fatalia. Diu
abhinc est , ex quo luculentum vidi
hujus Veritatis Exemplum, in Consi-
lium vocatus, sub Scenæ finem, in Pra-
xi Medici cæterùm diligentissimi,
doctissimi, & satis judiciosi ; qui terre-
factus malis, quæ sibi occurrerunt, sat
magnis, infelici sorte ab uno extremo
transiit ad alterum. Scribo, quæ heic
profero, optimo erga virum meritissi-
mum animo, & eum solum in finem,
ut

ut sibi caveant alii ; persuasus , latu-
 rum illum bono animo monitum hoc-
 ce , siquidem perveniat ad ejus ma-
 nus, & in ægrorum salutem converfu-
 rum esse. Sed , ut redeamus ad Pur-
 gantia , ipse *Hippocrates* , in quem
 commentatus est *D. Freind* , expressis
 verbis sese iis opposuit. Certum hoc,
 ignotas fuisse Variolas pristinis Sæcu-
 lis. Erant causæ, ex quibus oriuntur,
 Ingluviei posteriorum temporum
 fructus. Habuerint Græci & Romani
 suas quoque Festivitates, & Comessa-
 tiones, etiam nostris majores ; non ta-
 men fuerunt eæ adeò frequentes. In
 intervallis fuere admodum abstemii,
 contenti Diæta simplici & tenui. Ac-
 cedit , quòd potus ordinarius fuerit
 inprimis Aqua. Quo ipso Naturæ sat
 restitit temporis ad exonerationem,
 & Visceribus ad virium recuperatio-
 nem. Quum è contra his temporibus
 vivant Mortales in continuata ferme
 gulositate, repleti bis terve in die pin-
 guibus cibis, & generoso potu, in spe-
 cie multâ carne. Hinc constans Indi-
 gestionis & Saburræ suo tempore pu-
 trescentis fomes , cui originem suam
 debent Variolæ , aliique Morbi nunc

De origi-
 ne Vario-
 larum, &
 aliorum
 quorun-
 dam Mor-
 borum his
 postero-
 ribus tem-
 poribus
 exorto-
 rum, &
 causis eo-
 rundem.

Purgatio-
nes in Fe-
bribus dis-
plicent
Hippocra-
ti.

non minùs frequentes, quàm funesti :
Hippocrates autem licet nunquam
conspexerit Variolas, certum tamen
est eo neminem unquam tam benè in-
tellexisse Febrim. Ast ipse disertis
asserit verbis, *nullo modo convenire
Purgantia magna Febre affectis*, ^a qua-
lis quidem est Febris secunda in Va-
riolis Confluentibus, *usquedum remit-
tat ; vel saltem non intra 14. dies ; Fe-
brem namque Purgantibus augeri, Bile
in motum actâ, nec evacuatâ ; Et pluri-
ma alia oriri mala*. Imò verò animad-
vertit, Praxin hanc terminari ordina-
riè in *Ægri morte*. ^b Debuisset sanè
vel solum tantæ Experientiæ, & in
Observationibus ἀκριβείας ac fidei Vi-
ri monitum obicem ponere huic Pra-
xi. Et, fateor, mirari satis non possum,
à tanti Viri tam docto & judicioso
Commentatore Hippocratem in sub-
sidium vocari * & tamen non produ-
ci ex eo ullum, qui quidem huc quad-
ret

* Comm.
p. 75.

a. Ο' κ'όσοι μὲν ἔν τῳ πνεύτῳ ἰχυρῶν λαμβάνον-
ται, ἔχρη τ'έτοισι φάρμακα δίδναι καθαρτήρια, ἔς τ'
ἐν μετῇ ὁ πνεύτος : εἰ δ' μὴ, μὴ ὅτις τεσσάρων καὶ δέκα
ἡμερῶν --- Πνεύτος γίνεται πλεόν --- κινεθείσης γὰρ
τῆς χολῆς, καὶ μὴ καθαρθείσης --- Ὡς τὰ πολλὰ ἀπώλ-
λυνται. Περὶ φαρμάκ. Sect. 4. Confer etiam Sect. 5.
& ἐπιδημ. V. 25. 2. Conf. ἐπιδημ. V. 9, 10.

ret locum. Neque subscribere pos-
sum opinioni *D. Freind*, quòd *D. Sy-*
denhamius non satis audax fuerit ^{a. Com-} in
^{ment. p.}
^{90.} exhibitione Purgantium in emergen-
ti sæpiùs memorato quarti Variola-
rum Stadii. Judicat enim is rectè, esse
Methodum hanc periculosam, proin
non administrandam, nisi aliis mediis
tentatis in cassum de ægro sit concla-
matum. * Imò verò metuebat, ne vel
sola Purgationis mentio plus mali ad-
ferret, quàm boni; propterea mon-
ens, non adhibenda esse Purgantia,
nisi, quod Hippocrates ^{b. Conf. p.} ipse vult,
^{114. supra.} morbo declinante. † Non, meherclè,
ut rem paucis expediam, video, quâ
fide ^{c. Comm.} *D. Sydenhamium* in Methodi suæ
^{p. 87.} advocet Patrocinium. Non quòd non
Authoritâs hæc magnum habeat pon-
dus, si vera esset. Et tamen non ullius
Hominis autoritas, sed Ratio, Natu-
ra, & faustus rerum successus, Duces
nostri sunt. Locus, quem citat ex Rha-

* Ut jam de ægro penè conclamatum videatur, duro huic nodo durus Cuneus aptandus est. Sydenham Sched. Monitor. p. 97.

† Ne injecta ejus rei mentio longè plus damni
quàm emolumenti apportet, ægrum non esse pur-
gandum, nisi faciente jam Morbo, &c. Ibid. p. 99.

d. Comm.
in Hippocr.
p. 88,
e. Comm.,
p. 87.

De Pur-
gantibus
à D. Freind
selectis, &
aliis.

ze, ^d non faris est clarus pro sua au-
thoritate: de *D. Radcliff*° dubius valde
sum, an plus det quàm verba: quam-
diu autem in hac sum opinione, tam-
diu ipsos hos celebres Viros numero
Sectatorum hujus Methodi eximo.

XXXV. Negotium hoc dimittere
haud est consultum absque aliqua
consideratione indolis & naturæ Pur-
gantium, quibus Nobilissimi hi Viri
uti solent. Nullum unquam dextrè e-
laboratur Opus, nisi Instrumentis ad
id idoneis; neque in opere tanti mo-
menti, & circumspèctionis adeò ne-
cessariæ, impendi potest nimum dili-
gentiæ. Nisi rationem haberem Vi-
rorum Nobilissimorum, ne mentio-
nem quidem, quod fateor, facerem
Aloeticorum, aut aliorum remedio-
rum calidorum, amarorum; non cer-
tè *Salis mirabilis Glauberi*, aliorumve
Saliū; quandoquidem amara hæc
& salina ingredientia sunt Bilis, prin-
cipii illius primarii & maximè activi,
quod ægrum Variolis laborantem in
summas præcordiorum angustias, dis-
crimen summum conjicit. Patet vel
inde, ut alia taceam, quantæ sit neces-
sitatis

fitatis Ætiologia Medica. ^f Hanc qui ^{f. conf. §.2.}
negligit, non ullum dare poterit Me- ^{supra.}
dicamentum cum Ratione, vel ægro
salutare. Stomacho ad incommoda
fubeunda facili, & ad multa sufferenda
difficili successum optatum habere
non possunt Medicamenta crassiora,
& scopo non, nisi largâ dosi, re-
spondentia, qualia sunt *Cassia*, *Man-
na*, *Electuarium lenitivum*.

XXXVI. Certum hoc est, parvas ^{De illo-}
exhiberi doses à Nobilissimis illis Vi- ^{rum Dosi-}
ris, quo ipso tamen, meo judicio, du- ^{bus, &}
plicem errorem ertant. Imprudentiæ ^{blanda}
est, & negligentiae haud levis, aggredi ^{Laxatione.}
hostem, provocare & exasperare, nec ^{De Pur-}
tamen reapse subigere, expellere, aut ^{gantium}
in eum redigere statum, quo nocere ^{Formulis,}
amplius, aut turbas excitare pos- ^{ab illis ad-}
sit. Non ignoro expressiones *blando-* ^{hiberi so-}
rum Remediorum, *blandorum Laxan-* ^{litis.}
tium, & suavitate sua & lubrica dulce- ^{g. Comm.}
dine populo gratas, & frequentes ad- ^{P. 123.}
modum; & certè prima ac præcipua
Medici cujusvis cura debet esse, ut
Operationes ejus benignæ sint simul
& securæ, sed & effectû salutare.
Hoc si destituantur, non aliud sunt,
quàm Lenocinia, quæ nihil agunt, vel

* conf. §.
39. infra.

perperam: & hæc est fors Purgantium quorumcunque languidorum, frivolorum, & invalidorum.* Nec loci est, nec temporis, incommoda fusiùs exponere, & damna optimis etiam temperamentis accidentia, quæ, si non illicò fortè, sensim tamen ac sensim, & successu temporis, emergunt ex hac Praxi. Quàm specioso cunque veniant Medicamina titulo, operationes certè tales & effectus non possunt dici blandi: & concipi sanè vix potest, quanto pere possit infatuari vulgus, & quàm facilè speciosis Verbis in enormies, & infaustos abduci errores. Judico equidem, finistros talismodi operationum effectus unicam esse causam, cur nonnulli sibi à Purgantibus adeò metuunt. Nam maximas quasque turbas excitari à levibus Purgantibus, Stomachum nec benè, nec promptè transcuntibus, certum est. Talia enim vel non educunt materiam in Intestina, per hæc eliminandam; vel educunt quidem, sed adeò lentè, ut hæc satis habeat otii ac temporis, subintrandi Vasa lactea, & sic per viam chyli transeundi ad Sanguinem, hunc gravandi,

vandi, inficiendi, & toti Corpori innumera mala inferendi. Sunt præterea Medicamentorum Formulæ admodum inadæquatae, ut Pillularum, quæ ut plurimum duræ nimis, quàm ut à Stomacho dissolvi queant, in hoc Morbo aliàs valde turbato & laboranti. Non fanè silentio prætermittere possum præscriptas in Commentariis *Pillulas Ruffi* ad drachmam dimidiam ab uno Nobilissimorum virorum, ^a quæ non efficiunt Sedes, nisi ^{a. pag. 123.} decem horis post stimulatae *Electuarii Lenitivi* Drachmis sex: & talem habent effectum, qui examen scrupulosum nimis non fert. Exigua pariter Dosis Rhabarbari granorum XII. Puero exhibita ^b videtur, quæ præ- ^{b. pag. 132.} videre quivis facilè poterat, languida nimis fuisse in sua operatione. Et grana VIII. *Calomelani* cum uncia dimidia *Electuarii Lenitivi* ^c caruit pror- ^{c. p. 95.96.} fus omni effectu. Dedisset fortè *D. Freind* largiorem dosin, si suo arbitrio soli relicta fuisset cura. Sed adjuncti ipsi fuere bini Medici alii reluctantes, & Purgantia in Variolis reformidantes. In hoc mecum, quod confido, con-

consentiet quivis sani judicii Medicus, eum, qui consultum ducit purgare in casu quocunque, id aut debere efficere ita, ut Medicamentum suo non careat successu, aut omittere prorsus; exhibere remedia, quæ Corpus pertranseant, aut nulla. Sed quoque adsit oportet prædispositio materiæ mobilis, & ad excretionem promptæ, si operatio securè suscipi debet; aliàs, sub titulo eliminationis materiæ peccantis extra Corpus, deferetur potius ad ejus interiora, ad Viscera nobiliora, cum irreparabili Sanitatis dispendio. His omnibus addere consultum judico, *Hippocratem*, * virum *D. Freind* tantopere celebratum abhorrere Purgantia, quæ vel languidè, vel nihil operantur, bilemque commovent quidem, sed non educunt, tanquam summè nociva. *Ægri* ipsius judicium si audiamus, movebit is querelas haud modicas de languore, lassitudine, mœstitia, aliisve incommodis, quæ patitur ex debili Purgante: vegetus aliàs, agilis, & animo liber ex operatione strenua, fistulam Intestinalem pertranseunte. Sunt effectus

* *Σεὶ φαρμάκων.*
Sect. 4. §.
Conf. *ἐπι-
δημ. L. 5.*
§. 10.

fectus prioris non minùs infausti,
quàm posterioris desiderati. Est, quod
scribo, res facti, & adeò constantis ob-
servationis, ut neminem latere possit,
nisi qui duntaxat frivola propinant
Purgantia.

XXXVII. Rectius de integro hoc Occasio-
naliter de
Consulta-
tionibus
Medico-
rum.
conf. pag.
128. infra.
negotio formabimus utique judi-
cium, si paulisper examinemus Rela-
tiones, quas Nobilissimi Viri conce-
ferunt publico circa successus Purgan-
tium exhibitorum in propria sua Pra-
xi. Initium quidem faciam à Consul-
tatione, cujus exposuit Relationem,
dignam certè, quæ probè animadver-
tatur ab omnibus, qui Consultationes
amant. Optandum utique foret, ut
omnium Medicorum intentio, stu-
dium, & perfectio foret eadem, & ad
bonum finem directà. Sed dantur ne-
gligentia aliorum & Passionibus sub-
jecti. Est prætereà hæc Natio adeò in
suis Studiis, Judiciis, Ætiologiis &
Methodis diversa, ut faciliùs quis
præstolari possit Picturam omnibus
absolutam numeris ab unitis labori-
bus Pictorum, quorum unus non uti-
tur nisi pastillis, alter coloribus oleo
para-

Examen
Successus
Purgan-
tium ex-
hibitorum
in Casu
deducto à
D. Freind,
& aliis.
Rationes
inde de-
ductæ pro
improba-
tione Me-
thodi, quâ
utuntur.
De Casu
primo à
D. Freind
proposito.

paratis, quàm Morbi curam à duobus Medicis circa methodum & studendi & medendi fortè magis adhuc divi-
fis. Nec sperari quidpiam potest, quamdiu sunt, qui vestigia Naturæ spernentes unicè refugiunt ad Au-
thoritatem. Inquiri omninò debent Morborum causæ, quæri Remedia mechanicè operantia, & Morbis adæ-
quata, & sic reduci Medicina ad for-
mam Artis. In speciali hac Consul-
tatione *D. Freind* Oratorem potius agit, quàm Medicum; tantâ rem trac-
tans Sapientiâ & Eloquentiâ, ut si cu-
rari potuisset æger Rhetoricâ solâ absque remediorum * ope, rediisset certè ad Sanitatem. Attamen, non ob-
stante omni in dicendo facundia, ar-
gumenta pro Purgantibus, & contra ea, ita sunt in æquilibrio posita, ut si mihi contigisset agere arbitrum, nescivissem facilè, quò me verterem, ar-
gumentorum ex æquo militantium pondere perplexus ita, quàm unquam fortè in Vita mea; eodem nempe o-
culo si casum aspexissem, quo illi:

Hoc

* Itaque ingenium & Facundiam vincere: Mor-
bos autem non Eloquentiâ, sed Remediis curari.
Celsus in Præfat.

Hoc ingenuè confiteor , quòd postquam bini Opponentes adeò positivis declaraverunt verbis finistros semper ex Purgatione effectus, ^a decidif- a. Comm.
p. 81.
sem liberè contra Purgantia, æquè ac contra Camphoram & Acida in Mic-
tu Sanguinis in Variolis , nunquam non ex propria confessione funesta.
^b Primum , de quo quidem convene- b. Comm.
p. 115.
runt post longas lites , Purgans fuit *Sal mirab. Glauber. ξi. in decoct. Senn. Gereon. ξii. & Aq. Cinam. hordeat dr. vi.* Nemo non videt, ex Medica-
mento adeò singularis compositionis, & amplæ doseos, Stomacho ingesto, mutari debere actionem principio-
rum ibi residentium quoad modum; sed & Symptomata ; & præter tur-
bas, necessarios comites, tantam Eva-
cuationem, qualem hoc Purgans cau-
satur, insignem quoque mutationem subeundam esse ab Oeconomia Ani-
mali. Sed quid quæso auxilii attullit ægro tantæ molis remedium? Proxi-
mè sequenti die omnia in deterius i-
bant. Febrisque præsertim acriùs exar-
sit, eò usque , ut vesperi ultra spem vi-
tam traheret. ^c *D. Freind* dum descri- c. pag. 84.
bit

bit statum Febris illius diei , quòd
acrius exarserit, terminis utitur , meo
 iudicio , planè emphaticis ; expri-
 mens optimè effectum remedii tam
 acris, & *ardentis*, quale quidem est *Sal-*
mirabile Glauberi. Neque induci pos-
 sum, ut credam, propositum fuisse hoc
 remedium à *D. Freind*. Sicubi tres
 Medici coeunt ad consulendum , ra-
 rò admodum fit , ut unitim conve-
 niant circa Formulam , fortè in me-
 dium prolatam , quam equidem Har-
 moniam optarem frequentem, vel or-
 dinariam. Et gaudebo maxumope-
 re, si Animadversio hæc suo haud de-
 stituetur effectu. Qui probe atten-
 dunt ad Relationem Consultationis
 Freindianæ, illi de Cautelis adeò ne-
 cessariis, quales nunc profero, parum
 invenient. Ad successum hujus Me-
 thodi Purgativæ si procedamus , fa-
 teor, consideratione mutationis in de-
 terius inductus , audacem nimis mihi
 videri illam , quàm ut ei subscribere
 possim. Die 21. Febr. exhibitis 8. gra-
 nis *Calomelani* cum *Electuarii Lenitivi*
 uncia dimidia ne unam quidem mo-
 vebant sedem. * Nec poterat operari
 plus

* Comm.
 p. 96.

plus dosis adeò exigua. Vesperi injectus fuit Clyster, exiguo admodum effectu. Secuta nox valde inquieta: Caput fuit valde turbatum; & videbatur ante fores stare pallida Mors. Nocte proximè sequenti ex repetitis iisdem medicamentis secutæ fuere tres sedes: manè sequenti cessârunt Capitis & Nervorum Symptomata. Utcunque hic effectus allegari possit in favorem susceptæ operationis, ab iis, quibus hæc methodus arridet, Pulsus tamen erat debilis, vires exhaustæ, ut proximo die abierit æger ad plures. Non id volo, quòd alia remedia, aliud Purgantium genus, alia dosi exhibita, alium habuissent effectum: sed id unicè, quòd ex hac Historia inferri nihil possit in favorem Methodi Purgativæ.

XXXVIII. Sequitur Casus *Brownij* p. 98. ubi, observato debito honoris respectu, à *D. Freind* id expeto, ut animadvertat, ex granis 16. *Extr. Rudij* ægro exhibitis continuâsse Delirium cum Convulsionibus magis, quàm unquam antea. * Ita quidem, * pag. 100. ut è re duxerit *D.* applicare Vesicatoria,

† Comm.
p. 100.

toria, intendens secuturam Quietem
Sed durabant, non obstantibus his
Symptomata in pleno suo vigore ac
usque manè diei sequentis. His re-
rum circumstantiis, quod ingenuè fa-
teor, concipere non possum, cur, si ra-
tioni fuisset consonum persistere in
Purgantibus, adhunc finem seligi de-
buerit medium tam exiguae doseos, &
tantæ molis, quale est *Electuarii Lenn-*
tivi uncia dimidia; neque miror
quidquid sentiant alii, incrementa ce-
pisse eâdem vesperâ Febrim, & alii
omnia mali moris Symptomata, a
exhibitione medicamenti. † Ita qui-
dem, ut D. necesse duxerit confugere
rursum ad Vesicatoria. Aliquo tem-
poris intervallo post, nocte, vires
Corporis * duplici irritamento exci-
tatae simul & semel infurgebant tan-
to conatu in hostem, ut intra quatuor-
duum secutæ fuerint triginta prop-
dejectiones. Qui vel parùm attendit
ad materiæ quantitatem, & vitiosissi-
mam ejus putredinem, is videbit sta-
tim, fuisse rem plenam periculi, vici-
lentam

* Ætas licet non sit memorata, judico tamen
ex eventu, fuisse Corpus juvenile robustum.

lentam adeò irritationem , sepositâ curâ , num evacuatio viam inventura sit salutarem , & futura prompta simul ac effectiva. De quo tamen nemo absolutè potest esse certus. Manifestum hoc est, ægri restitutionem dependisse à quantitate adeò notabili materiæ dejectæ. Instruit nos hocce Naturæ monitum, quid agendum nobis sit, circa methodi hujus justam administrationem.

XXXIX. Progredior nunc ad Relationes aliorum Virorum Clarissimorum, *D. Freind* Sociorum, & sanè desiderarem, ut non minùs forent illæ claræ atque absolutæ , quàm quidem fuit examinata hætenus Freindiana. Nam sic æqui quilibet & partium studio non addicti judices vidissent facile ipsi , & palpâssent veritatem , nunc non , nisi assertis generalibus nixam. Non quòd ullâ ratione dubitem de Authorum candore, sed quia Veritas quæcunque quò exponitur distinctiùs & fusiùs, eò majori excipitur fiduciâ, & laudi magis cedit Proponenti. Non adeò clarâ luce fulgent res, ut certum & facile de iis possit formari judicium.

D. Freind
Relatio
clara &
distincta,
sed socio-
rum per-
plexâ &
manca.

Sicubi diversa fuere propinata remedia, non obvium fit semper, & perspectu facile, cuinam ex illis debeatur effectus. Si Nobilissimi hi Viri distincti fuissent magis in Casuum integra expositione, subscripsissent haud ægrè Lectores, persuasi, id, quod adscribunt Operationi tantopere ab illis decantatæ, reverà ei tribuendum esse, non verò quibusdam aliis remediis fortè exhibitis, vel & ipsi Naturæ operi. Non equidem tanta hæc est obscuritas, vel implicatio, ut non passim extent vestigia, quorum opereu filii Ariadnei, nos ipsos extricare possimus: sparsas passim videas, paucas licet, lucis scintillas, quæ prospectum in interiora hujus methodi concedunt; Speciatim in casu Nobilissimæ Dominæ, * tres passæ successivè Variolarum insultus, cum Exulceratione continuatâ omnium membrorum, ad diem usque, quod perarrum, 28. ita quidem, ut nata fuerit: nec absque causa, suspicio Gangrænæ. In hoc Casu observo *blandum Purgans* exhibitum die 12. aliud die 15. & postmodum per tridua vel quatri-

Casus admodum rarus trium successivè insultuum Variolorum.

* Comm.
p. 125.

quatrìdua repetita Purgantia , ad finem usque Morbi. Rescirem lubens, num hic ipse Medicus, qui repullulantes ternâ vice pustulas fatetur esse admodum raras , allegare posset vel unicum tale Exemplum , quod quidem contigerit ægris quoad remedia abstemiis ? nosse pariter cuperem, annon ipsa successiva Seminii Variolosi ex primo Fonte exturbatio, & in Mafsam Sanguineam delatio , promota per blanda Purgantia , ^a fuerit Pustularum repullulantium causa efficiens ? ^{a. Conf. §. 36. supra.} continuo ex una & eadem scaturigine supplens materiam corrosivam, quæ causa fuit tam diu continuatæ, crudelis, & periculosissimæ Exulcerationis. Tandem,annon unico Vomitorio , ^b dextrè loco Purgantis adhi- ^{b. conf. §. 50. infra.} to , die 12. felicius longè foràs è Corpore ejecisset copias Pustularum auxiliares , & sic finem morbo , ægroque Vitam concessisset , sicque præautum fuisset adeò violentis & diris symptomatibus, quæ insecuta fuere ? a sanè non subjisset periculosum adeò examen constitutionis , quam abuit, firmæ, & robustæ, quæ sola tot

a. *φεί φη*
συν. Sect.
 16.

b. Comm.
 p. 130.

c. pag. 50.

ægram tot tandem eripuit malis.
 Observat benè *Hippocrates*, ^a *exul-*
cerari necessario partes, ubicunque
 prodit *Phlegma acribus humoribus*
mixtum. Qui ipse fuit *Dominæ hujus*
Casus, in quo, tanquam *Schola*, pote-
 rit erudiri *Personæ Medicus*, siqui-
 dem velit attendere ad ea, quæ in
 ipso suo Opere docet *D. Freind*, &
 examini studioso omnia, quæ contii-
 gerunt, subicere. Exemplum sistit *D.*
Freind ^b humoris Variolosi adeò ex-
 cessivè acris, qui cutim erodit non ali-
 ter, ac si *Oleum Vitrioli* fuisset eidem
 affusum, exulcerationibus inducendis
 promptior, quàm ullus alius, in *Praxi*
 obviis. Declarans insuper, ^c *nullam*
prorsus Medicinam humores potentiùs
avertere, quàm quæ Vomitus ciet: ^{c. H.}
 jungens, hujus in revellendo vim ex hoc
 satis intelligi, quòd *Coxarum dolores*, aut
 que *Oedemata*, sæpiùs expugnet, aliis
 frustra diuque tentatis revellentibus.
 Adest nonnunquam in *Corporibus*
 robustis tanta materiæ morbificæ co-
 pia, qualem vix suspicari possunt, qui
 superficialiam duntaxat habent *Re-*
Medicæ notitiam; Hæc autem si fœ-
 veatur

veatur, & è primis viis ad Sanguinis
massam Methodo Purgativâ promo-
veatur, non potest non exacerbare
Variolas & Morbos alios, imò & pro-
longare ultra imaginabile tempus.
Complacentibus intereà fortè sibi &
ægro & Medico, & in mutuam admi-
rationem raptis, rerum actarum igna-
ris. Certum saltem hoc est, ægrum
sentire facilè, se descendere per plu-
rium malorum scalam, & ægrotare
feriò. Quum interim sapiens & judi-
ciosus Medicus, dum causam mali in
fonte præhendit, & unâ vice educit,
hac suâ promptâ & expeditâ metho-
do licet ægrum liberet, ut plurimùm
parum reportet laudis, saltem non
volat per ora Virûm, ac si morbum
magni momenti debellâffet. Hac e-
nim methodo adeò parùm suffert æ-
ger, ut Medicus nihil egisse videatur.
Quòd si fortè id habeat robur Cor-
pus, eas vires Organa, ut se liberare
ipsa valeant à Saburra, quâ adeò con-
tra Rationis dictamen onerantur, &
speciatim in Variolis pellat eam ad
superficiem cutaneam, novas for-
mando Pustulas, salvatur hoc moli-

mine Vita ; & mirum fanè , quantos
 sæpe conatus intendat Natura ad sui
 defensionem , in angustias coacta . Hoc
 nî foret , hæc , de qua impræsentiarum
 agitur , methodus longâ indigeret &
 defensione & explanatione . Qui ri-
 tè perpendit hoc negotium , fatebitur
 lubens , Medicum , quo cum nunc mihi
 res est , vastos fecisse progressus in ar-
 te Variolarum repullulandarum , ut
 nemo facilè ei palmam disputare pos-
 sit , & tamen eum adhuc præcellit Me-
 dicus extraneus , * qui pari modo ,
frequentibus Catharticis blandis efficit ,
 ut Pustulæ successivè *per sesquiannum*
repullularint . Quo tempore anceps
 prælium fuit haud dubiè inter Medi-
 cum & Ægri Naturam , donec tandem
 hæc victrix evasit . Nil est , quod adeò
 humanum reddit Hominem , & æ-
 quum de aliorum actionibus judicem ,
 quàm quidem cognitio sui ipsius , &
 conscientiosum propriarum actionum
 scrutinium . Cessuræ sunt & hæc adeò
 planæ animadversiones in Medici no-
 stri bonum & commodum , si , quod
 spero , ad eas attendere dignabitur .
 Induet , de quo haud dubito , hic no-
 ster

* D. Sido-
 bre de Va-
 riolis p.
 201.

ster Medicus mitiorem paulò indolem , reductus ad æqualitatem cum suis coætaneis , quorum imaginaria autoritas reddidit eum Inventoribus longè severiorem. Non quòd faventior multùm sit superiorum ætatum Medicis, etiam, optimorum quorumcunque judicio, æstumatissimis & celebratissimis. Ita fanè de *D. Willisio*, qui hætenus inter Medicos Europæ principem locum tenuit propter novas indagationes , & profundam Rei Anatomicæ , Pharmaceuticæ , & Medicinæ notitiam, id fert judicium noster, quòd *superfuerint ei verba, defuerit Medendi Scientia* * absque tamen quòd vel unicum imputationis adeò molestæ producat testimonium. Haud mitiùs tractavit Amicum meum optimum *D. Richardum Mortonum*, virum meritis, doctrinâ, & Experimentiâ illustrem, cujus methodus † & medendi & ratiocinandi circa con-

I 5 fictum

* De Imperio Solis & Lunæ in Corp. Hum. Præf. p. 25.

† Moreonus, dum in committendis cum Veneno morbido Spiritibus Animalibus totus est, ita calidissimis Alexipnarmacis, copiis, si Diis placet, con-

fictum Spirituum Animalium & veneni morboſi in Variolis deridiculo eſt noſtro Cenſori, nuncupat per contemptum, an injuriam ! titulo *Copiarum auxiliarium*. Qua tamen ratio- cinandi methodo ipſe quoque uſus. Stylo tumido ſatis & haud uſitato multa nobis ipſe narrat de *Confuſione varias ſpecies Menti repræſentante* : in- quirens porrò, *qualem nam Alteratio- nem Corpus ſubeundam habeat à Vene- no*, (Tarantulæ, de quo agit) & quàm illa occaſionem det turbis & tumulti- bus in Fluido nerveo, unde oriantur in Parte infecta adeò miræ & tantum non *contradictoriæ repræſentationes*.^a Lo- quitur pariter alibi de *Fluido nerveo Venenofis ſuccis alterato* :^b de erroneo & irregulari motu Fluidi nervei,^c de Tumultu & Confuſione Spirituum;^d de Spirituum Secretione :^e & hujus ge- neris plura alia. Imò verò, licet No- tiones hæcæ & Theorias tanquam no-
vas

contra deleterium hoſtem auxiliaribus, affiduè pu- gnat, ut novas in Sanguine turbas cieat, & accendat, quam reprimere debuit, Febrem : Hinc illæ ipſæ, quas adducit, Hiſtoriæ palàm faciunt, pleroſque, quorum curam habuit, Ægrotos, aut excalefactos in- terjiſſe, aut ſaltem, *ὡς διὰ πυγῆς*, evaſiſſe. p. 120.

vas obtrudat, & *haud vulgares*, ^f mu- f. Ib. p. 19.
 tuò tamen petiit eas ex iisdem, quos
 adeò indignè tractat, Authoribus, *D.*
Willisio, *D. Morton*o, aliis. Solâ nam-
 que nititur authoritate, non ullum
 producens argumentum de existentia
Spirituum Animalium, vel *Fluidi nervei*
 in Corpore. Neque ex Anatome, ne-
 que ex ullo Phænomeno hætenus
 quidem in Natura observato produci
 potest ullum pro existentia vel *Spiri-*
tuum Animalium, vel *Fluidi Nervei*,
 argumentum. Et tamen *Relatio* ab
 ipso intitulata *Mechanica*, quam æquo
 jure *Muscam* dixerit, quòd *Mechani-*
ci nil ei infit, fundatur in primis, hac
 vel hujus, vel *illorum*, Hypothesi.
 Comparent, ipso hodego, in quavis
 actione, officiove Naturæ. Ordinan-
 tur hæ copiæ, & signo dato educun-
 tur in aciem. Et cur non concedit
 aliis eandem Libertatem, iis cum pri-
 mis, ex quibus hausit & mutuatus est
 has loquendi formulas? Quamvis ve-
 rò Disciplina hæc militaris, Copiæ
 hæ militares, non sint nisi mutuatitiæ,
 ita tamen se gerit noster, ut eorum
 Authores nullo, vel minimo, habeantur
 tur

tur loco. Haud facilè induci possum,
ut credam, animum *D. Freind* eò ten-
dere, ut despectui veniant *Studia Phi-*
losophica aut *Medica*. Verùm enim-
verò si irridere sibi præsumsit *Com-*
menta Philosophica, ^a & *Fabulas Me-*
dicas, ^b vel impura quidem dictione
perstringere *Sermonem* — *inquinatum*,
& *verborum quasi Monstra*, ^c nemo
Lectorum non subscribet lubens *D.*
Freind : Sed ulteriùs progredior ad
considerationem modi, quo Author
tractat meritissimum de *Medicina D.*
Mortonum, cujus methodum non
duntaxat deridiculo habet, sed ex-
pressis verbis condemnat, absque
quòd interim alleget vel minimam
rationem suæ sententiæ. Accusat *D.*
Morton, ac si remediis suis *novas in*
Sanguine turbas cieat, & *accendat*, *quam*
reprimere debuit Febrim, ^d nec tamen
in judicii sui patrocinium proponit
vel leviculum aliquod argumentum
hujus illiusve nascituri incommodi.
Quum è contrà res sit facti, & Experi-
mentis constet, ^e propriam suam Me-
thodum Purgativam præstare utrum-
que; adeoque *D. Freind* eidem se ex-
ponere

a. Præf. p.
XI.

b. Ibid.

c. Ibid.

d. v. Loc.
supra.

e. v. D.
Freind
Comm. p
145. 146.

ponere accusationi justæ, cujus notas Conf. su-
absque ratione inurit *D. Morton*.^{pra.}
Infert porrò, ex ipsius *D. Morton*
Historiis, quarum ne unicam quidem
in medium profert, palàm fieri, pleros-
que, quorum curam habuit, *Ægrotos*
aut excalefactos interiisse, aut saltem
vel via *ὡς διὰ πνεύς*, summo vitæ
periculo *evasisse*,^f mutuans sacratissi-^{f. vid. Loc.}
ma *D. Pauli* & verba ut stringat *Ad-*^{supra.}
versarium, & risu eum exponat. Mihi^{g. 1. Cor.}
perinde videtur, *Turbas in Sanguine*
excitari, vel *Febrem accendi* ab *Alexi-*
pharmacis, an *Purgantibus*, à Phantasia
suggestis. Omnis in hoc consistit dif-
ferentia, quòd eadem res effectui de-
tur, per purgativam Methodum, ci-
tius, evidentiùs & violento magis
modo. Num via *Excalefactionis* po-
tior sit vel *Exulcerationis*, Quæstio est
delicata nimis, quàm ut ei deciden-
dæ operam locem. Perstringit alibi
censurâ rigidâ satis & malè fundata
totam Facultatem Medicam sine dis-
crimine; remonstrando, ^h non uno^{h. p 59.60.}
modo torqueri jam *Ægrotos*, & incer-^{de Imper.}
tum sæpe esse, quinam ab ipso Morbo^{Solis &}
ducerent originem Dolores, quosve af-^{Lunæ.}
ferrent

ferrent ingesta perverso more Pharmaca. Utcunque hoc videatur aliis, persuasus ego firmiter sum, vel ex eo solo, quod ipse scribit, nemini *incertum* id videri vel abstrusum, qui quidem ejus Methodum Medendi considerare dignatur. Sed pergo; occasione modi, quo *D. Freind* alios Medicos tractat, in memoriam mihi revocans *Thessalum*, unum ex Veteribus Medicis, *delementem cuncta Majorum placita: & rabi-que quadam in omnis ævi Medicos perorantem.* ^a Cujus memoriæ consultum foret, & tanti Viri prærogativæ fallvæ, siquidem boni quid de eo reliquissent Scriptores Veteres, & vel unicum Remedium ab eo inventum ad nos transmisissent, vel unicam detectam veritatem, vel servitium Vitæ Humanæ præstitum ullum.

a. Plin.
Nat. Hist.
L. XXIX.
c. 1.

Casus in-
secuti
Sphaceli.
b. Comm.
p. 130. 131.

XL. Sequens proximè casus spectat Juvenem ^b 11. annorum, qui 9. diè incidens in sedes tres Medico indicabat Purgationem; scrupulus unius *Rhabbarbari* exhibitus ejusdem diè vespérâ quater movit insequenti proximè diè. Eadem dosi repetitâ diè 12. dejectiones habuit 5. & aliâ diè 12.

ex

exhibitâ 3. Die 13. aucta dosi ad drachmam semis purgabat quinquies. Die 14. deiecit bis. Quomodo interea temporis ex continuata Purgatione se gesserit æger, silentio supprimit prorsus Relator in consilium vocatus cum Medico, quo cum rem habui in præcedenti paragrapho, & cui ubique applaudere videtur; circa gesta binorum dierum sequentium, 15. & 16. magis explicitus, testans, transegisse hos ægrum maximo incommodo, & pervigilem; ^{c. Comm. P. 131.} id quod Naturæ & Rationi maximè convenit. Nil prorsus inde, inquit, remisit Febris, sed potius magis fuit accensa; nam elevatus Pulsus, ^{d. pag. 132.} ut communiter accidit post Purgantia; ^{e. conf. §. 33. 34. supra.} inprimis verò, si multum vitiosæ Bilis, resolutæ, & attenuatæ in Sanguinis massam transiit. Hunc in Sanguine hospitem comparat *D. Freind* ^{f. p. 130.} *Oleo Vitrioli*, & rectissimè, nam ab eo parùm differt, vel nihil. Maximas fanè strages & deprædationes Humanæ Naturæ infert Sal, quod omnes meæ Observationes & Experimenta Vitriolico adeò simile, vel vicinum, testantur, ut vix ullo modo ab hoc

hoc Sale acido distingui queat. Animadvertant hoc ante Acidorum Patroni, quàm in sua methodo ultrà pergunt. Vitriolum quoniam est insignè corrosivum, ad destructionem & dissolutionem partis cujuscunque tendens, si redundet, & infigatur, nemini videbitur mirum, quòd proximo dice
 17. Pedis ima pars sphacelata fuerit ad os usque, quantum quidem ex aspectu judicari potuit. *Neque tamen, ita pergit Relator, Casus hic satis acerbis nos ab instituto nostro deterruit: nam quamquam, si Sphacelum spectemus, nulla magis aliena videatur medendæ ratio, quam quæ Purgatione instituitur; tamen cùm virium redintegratio in eo jam erat sita, ut modicè flueret alvus, non fuit, quòd superveniente etiam Sphacelo, ab hoc auxilii genere desisteremus.*
 * pag. 132. * Rectè, ut quidem oportebat, eodem Purganti, quo Sphacelus fuit inductus, tollitur idem; sicuti frigus frigore pelli dicitur. Quemadmodum idem Medicus, qui in consultationem vocatus procul dubio primas tenuit, in *Discursu de Venenis* contendit, Viperæ carnem & pinguedinem salutiferam

feram esse & Alexipharmacam, ^a pa- a. p. 29-34.
 ri modo, quo alibi Sanies hujus Ani-
 malis noxia redditur ac venenata. ^b b. p. 54.
 Ita eodem asserente ^c Carnis come- c. p. 174.
 tio præservativum est securum con- 175.
 tra Pestem, quam eandem paulò ante
^d causam dixit ipsius hujusmet Morbi. d. p. 173.
 En igitur Virtutem in præscribendis 174.
 Medicamentis omni & Symptomate
 & periculo invictam! En Medicos bi-
 nos Heroas æquales futuros *Herculi*
 & *Theseo*, si de proprio, non alieno,
 usissent Corio! Sed placuit dunta-
 kat

— magnum alterius spectare La-
 borem ^e, & re transacta

e. f. Lu-
cret. l. 2.

— tuâ sine parte Pericli f.

Egris certè potiùs, quàm Medicis his-
 re, quantum ex relatione gestorum
 judicare licet, continget locari inter
 Heroas illas, inter Sidera. Maxima
 felicitatis laus debetur forti consti-
 tutioni juvenis, qui, aliis infaustâ for-
 te pereuntibus, evasit naufragio. Men-

tionem facit *D. Morton* g cujusdam g. Morton.
 Variolosi, cui *alvum decocto amaro le-* de Vario-
 iter *subducendam jusserit* — At inde lis. p. 480.
 481.

— *Calor hecticus augebatur, donec tan-*

K

dem

dem Claviculâ, Osse Humeri & Tibiæ
sinistræ à Veneno latitante Carie affec-
tis &c.— atroci dolore partium obie-
rit. Et tamen hoc Purgans non fuerat
exhibitum, nisi post diem 20. Varior-
lis namque nec prodeuntibus, nec, ut
decebat, in pustulas elevatis, reman-
ferat maxima vitiosæ materiæ pars in
Stomacho & Intestinis, quæ ipsa Pur-
gantis ope ad Habitum Corporis pro-
trusa, finistros hosce produxerat ef-
fectus. Refert idem alium casum ^a
qui exhibito *leni Cathartico* illicò rue-
bat in pejus, superveniente mox hor-
rendâ Gangrænâ ^b in *Maxilla* inferico-
ri, & *Crure* sinistro, quam nulla Ars ve-
Medica, vel Chirurgica superare val-
luit, in Mortem terminata. Movebarn
hujusmodi Observationes, & tristes
Purgantium sequelæ, Nobilissimum
Virum, ^c ut jam ante 20. & quod ex-
currit annos ^d cautelas proponere
observandas circa hanc Praxin; quod
temporis intervallum longum nimis
est, quàm ut ignorari possit. Sed mul-
tis Seculis ante censoriâ virgulâ per-
strinxit Purgantia Divus *Hippocrates*
in Sphacelo; mentionem faciens æg-

a. Ibid. p.
482.

b. Ibid.

c. Ibid. p.

319. 320.

d. A. 1694.

in Coxendicis Sphacelum tendenti,
 cui duo Purgantia fuerint exhibita,
 mortuo paucis à secunda doſi horis.
 Sapientiſſimi Viri iudicium in hoc ca-
 ſu fuit, *viſum* fuiſſe ægrum in tali ſta-
 tu, quo *diutiùs protrahi* potuiſſet mor-
 bus, niſi vitæ filum fuiſſet *Purganti*
abſciſſum. ^a Præferens in Sphaceli pe-
 riculo, ſpeciatiim Cruris, qui fuit ipſe
 Caſus Medicorum noſtrorum curæ
 ſubjectus, Vomitoria ex *Helleboro*, ^b
 albo nempe, interpretibus optimis
Galeno & Fæſio, utpote tunc uſuali
 pro Vomituritionis ſcopo. Improbatur
D. Freind in quarto ſuo Commenta-
 rio Vomitoria ſpeciatiim *valentiſſima*
 * in Pleuritide, utpote *contraria Præ-* *
cepto Celſi. † Quum tamen valentiſſi-
 na Vomitoria exhibita fuerint peri-
 culofis maximè Pleuriticis ſecuriſſi-
 nè, cum *εὐφορίᾳ* ſimul & ſalute ægro-
 um, quæ probabiliter absque opera-
 tione hac ſalvari non potuiſſet. Con-
 tra ponere utique potuiſſet *D. Freind*
 Authoritati *Celſi* Authoritatem *Hip-*
 K 2 *pocratis*,

* Comm.

p. 50.

† Ibid. p.
50.

a. Ἐδοκίμει δ' ἂν πλείονα χρόνον διενεγκῆν, εἰ μὴ καὶ
 φαρμάκῃ τὴν ἰσχὺν. Ἐπιδημ. V. 7.

b. περὶ Ἀγμάτων. §. 12.

pocratis, qui & in *Pleuritide*, & *Percussione* *pneumonia* exhibuit ana^a *Hellebori* *albi*, *Thapsiae* & *Elaterii*, *Vomitoria* *Bartoletti* iudicio in hunc *Hippocrati* locum dudum lato, *validissima*.^b See & ipse *Celsus*, si omninò constituendus sit in Iudicem, quàm longè à Medicorum nostrorum mente abest. Agens namque de *Gangræna* vel *Sphaera* celo consulit * *adstringentia* & *ligamenta*, in quo generatim sequaces habet Medicos quosque & Chirurgos, æ nostra usque tempora. Vellem equidem, ut considerarent, de quibus impressionum, Medici, quid dicte Natura vel Ratio, quo niti possit Praxis & huic & illi adeò directè contraria. Verum quidem est, dari, qui, quid iure? nunc non inquirō, lene Catharticum præmittunt Adstringentibus verùm persuasus simul sum, vix inventuros esse hos Præcticos vel unum cum in tota Historia Medica Exemplum continuatæ Purgantium, qualem hi præscribunt, seriei. Casum præsentem aspicio simpliciter ut *Gangræna* nam

* Celsus
L. V. c. 26.
§. 34.

a. *ἐπὶ Νέκρωσι*. L. 5. §. 17. Conf. etiam §. 6. 88

b. Bartoletti Method. in Dyspnæam L. V. c. 1

nam , sed eundem implicatum magis reddunt , & Praxin suspectam , Sociæ Variolæ , cogitâssem autem, Symptoma adeò grave & periculosum ex Praxi adeò inusitata (mitioribus verbis utor) ortum sistere debuisse gradum , & ab omni progressu Methodi Purgativæ ulteriori abstertere. Inferre possem plura ex propriis illorum & Medicorum Relationibus, nisi, quæ dico, sufficerent. Silentio prætereo declarationes & asserta circa eam, quæ ipsis adeò placet, methodum, & id duntaxat infero, pauca illa, quæ luci exponere illis lubuit , manifestè contraniti Praxi illis usitatæ; ut apertis oculis videre liceat Errores & incommoda, quæ inde fluunt. Licuisset autem exactius introspicere interiora negotii, siquidem Declarationum vice concessissent nobis integram rem facti, cum omnibus circumstantiis, ad imitationem *D.Freind*. Ast nullus dubito, vix potuisse illos abstinere à plenaria omnium circumstantiarum explanatione , si fuissent ex Systemati firmando idoneæ. Adeò illi depreunt suam Hypothesin, ut nec occul-

tâssent , nec reticuiſſent circumſtan-
tias ſibi quoquo modo faventes. Ne-
minem lateret error, ſi quem commi-
ſſem , circa interpretationem Hiſto-
riæ, & judicium illis adeò contrarium.
Fui , quod aſſerere audeo , circum-
ſpectus, quàm potui, in contemplatio-
ne rei, & optimâ fide formavi , quod
dedi, judicium.

Indicium
bonæ me-
thodi
haud fuiſ-
ſent, etiam
felix, ſi
fuiſſent,
Morbi e-
ventus,
quoniam
exempla
præcipua
deſumun-
tur ex Æ-
tate infan-
tili, quæ
minori
longè pe-
riculo eſt
expoſita in
Variolis,
quàm qui-
dem adul-
ta.

XLI. Fuiſſent, quod inſuper mo-
neo, exempla, ſi quæ habuiſſent Pur-
gantibus in Variolis faventia, (ut ſunt
potiùs diametraliter huic Systemati
oppoſita) nihilominùs deluſiva, nec
decidiſſent, quod eſt in quæſtione..
Obſervare poterant facilè, quod ne-
minem vel obiter rem contemplan-
tem latere poteſt, rem ſibi fuiſſe cum
Infantili ætate & juvenili. Exceptiſſ
duabus Fœminis 30. annorum vel 40..
nullus reliquorum ægrorum pervenit
ad maturam vel conſiſtentem æta-
tem. Nuncupantur *Pueri, Puellæ, Ju-
venes*. Ætates, quæ exprimuntur, ſunt
5. 11. 13. 17. annorum, & ſumma 18..
Quum certè veriora tentamina, & bo-
næ Methodi teſtimonia, peti debuif-
ſent ex Ætate conſiſtenti ; nemo
quip-

quippe non novit , Variolas in infan-
 tili ætate , vel juvenili esse longè mi-
 nùs periculofas , quàm in adultiori ;
 adeò quidem , ut plerumque evadant
 illi , etiam absque Medicamentorum
 ope , modò debitum obfervent Calo-
 ris, Frigoris , & Diætæ regimen. Sunt
 illorum Corpora in Vigore , & par-
 tium augmento. Organa ut plurimùm
 magis expedita , ab Obftructionibus
 & aliis impedimentis liberiora. Ma-
 teria morbifica minùs vitata , minùs
 exuberans, nec adeò tumultuofa, faci-
 liùs subigenda , magis intra Sphæram
 activitatis Medicinæ , fi qua eft opus.
 Non funt Infantes, ficut adulti, apti ad
 exfcreationem , ut Phlegma , aliave
 materia vitiofa non facile furfum fer-
 ri, & fputo excerni poffit. Neque ii-
 dem fubjecti adeò funt Ventris Con-
 ftipationibus , Inteftinorumve ob-
 ftructionibus ; unde huic Ætati eft
 Diarrhœa adeò frequens , tantò ma-
 gis , quòd Inteftina motibus Naturæ
 faciliùs cedant, utpote magis fenfitiva
 Diminuta autem Refiftentia & con-
 flictu diminuitur periculum. Obser-
 vant ipfi , quibus cum nobis res eft,

Infantibus
 Diarrhœa,
 & per con-
 fequens
 Purgatio
 non adeò
 eft noxia,
 uti Adul-
 tis.

* pag. 117. Medici, * Diarrhœam Infantibus Va-
 127. riolosis esse salutarem potiùs , quàm
 aut noxiam , aut periculi suspectam.
 Inde illis ipsis inferre facile est , Pur-
 gantia longè minùs periculi secum
 De sexu ferre in Infantili , quàm adultâ , æta-
 fœmineo te, speciatim virili. Fœminarum nam-
 adulto. que Corpora, ut plurimùm molliora,
 delicata magis & tenera non tantum
 ferunt vitiosorum humorum onus,
 quantum Virorum, inprimis si firmio-
 ris sint compagis ; hinc est , quòd Fœ-
 minarum Corpora plerunque sint li-
 beriora, & magis immunia. Ipsa quo-
 que Natura vias in hoc sexu invenit,
 quibus se liberare possit , quas frustra
 quærit in Virili. Sunt prætereà Fœmi-
 næ ut plurimùm sensitivæ , & sui ob-
 servantes , nec non dextræ ad auxilia
 sibi ferenda , magis quàm viri. Non
 conveniebat proin Medicis illis , e-
 xempla producere unius alicujus Fœ-
 minæ, vel duarum , aut paucorum In-
 fantum , vel puerorum , sed Virorum
 adultorum , ex quorum ordine ne u-
 nicum sistunt Exemplum. Per conse-
 quens, etiamsi illorum Methodus suc-
 cessisset ex Voto in allegatis casibus,
 caruif.

caruisset vi argumentum , nec collimasset ad scopum præfixum.

XLII. Observandum insuper, facta fuisse Experimenta , quantum quidem judicare licet ex Relationibus aliàs defectuosis tempore maximè opportuno ; hyemali nempe , vel sub initium Veris. Non me morantur Menses , nisi *Januarius* , *Februarius* & *Aprilis*. Ast neminem latet , pejoris longè esse moris Febres , si non æstivas , certè Autumnales ; quarum proin Exempla in medium proferre convenisset : Fuissent hæc Anni tempora Tentaminibus magis propria. Pertinaciter inhærere nolo , adhibitam fuisse semper dictis Anni temporibus , nec alio , licet alius non fiat ulla mentio : quòd si verò suppresserint studio Casus calidorum temporum , & Viro- rum adulatorum , quia nullos habuerunt , & omnes alii hac methodo tractati calidiori Aeris constitutione , vel ætate virili infaustum experti fuerint exitum , nobiscum certè non adeò bonâ fide egisse dixerim. Fuere , quas adeò extollunt operationes , si quæ successerunt , non Artis productum ,

Methodus hæc administrata tempore frigidiori , & magis faventi.

fed Temporis & Casus, Tempestatis
Anni, & ætatis teneræ beneficium.
Valent vel binæ hæ solæ circumstan-
tiæ, si concurrant, vitam salvare æ-
gro, quam aliàs perderet perversa
Methodus. Concedent facile illi,
vix solidum formari posse judicium
circa casus quoscunque, non ritè im-
omnibus suis circumstantiis exposi-
tos; nunquam autem speciales nimiss
& diffusi esse possumus in re tantii
momenti, qualis est vitæ pretium. Ju-
diciū generale nimis & superficia-
rium indulgentiâ erga novam quan-
dam Methodum nimiâ eum habebit
semper effectum, ut alii rem totam
novo subjiciant examini, & exactio-
ri quidem, quàm illi ipsi instituisse vi-
dentur.

Magnifica
horum Me-
dicorum
de sua Me-
thodo opi-
nio.

a. Comm.

p. 118.

b. conf. §.

29. supra.

XLIII. Utcunque sit, Authores
illi adeò magni faciunt hanc suam
Medendi Methodum: ut eam tantum
non ad fidera extollant. Narrat no-
bis, ^a qui Camphoram adhibuit & A-
cida, se *Phlebotomia & Purgantibus*
eripuisse multos ex faucibus Orci. ^b Ut-
cunque se habet alibi Stylus ejus La-
tinus, quo alibi utitur, diffiteri tamen

non

non possum , adæquatam valde esse hanc Poeticam phrasin , *Orci faucibus ereptos.* ^c Alius, quem inprimis nota-
 vi, totus quantus est in deprædicanda ^{c. Comm. p. 118.} hujus Methodi præcellentia , oggerens nobis *quotidianam Experientiam, Exempla innumera* , ex quibus ipsi lubuit *pauca seligere.* ^d Persuadebit sibi ^{d. Ibid. p. 123.} facile quivis , *selecta* adeò visa fuisse omnium maximè scopo congrua, reliqua minùs eidem adæquata prudenter omissa. Adeò *pauca* nobis offerunt Exempla, ut Medici quini Casus duntaxat recenseant undecim, quibus supervixere quidem ægri , non tamen, quod certum , ope hujus methodi recuperatâ sanitate. Affirmat memoratus ultimò Medicus, quo jure , alii judicent, hanc *Medendi Viam*, (ita Methodum baptizare lubet) *cessisse ita feliciter* , ut in notoriâ Relationis suæ clausulâ *humani generis interesse putaverit* , ut illa *publici juris fiat.* ^e Imò ^{e. p. 127.} verò , expirato licet censendi Libros termino, præfixa in frontispicio hujus Libri comparet Licentia, autoritate trium ex his ipsis Medicis ; eo anno Cenforum Collegii Medici, nixa, qua
 Librum

Nulla finis-
tri succes-
sus men-
tio: Salva-
ti omnes
tractati
hac Me-
thodo; si
fides est
penes Au-
thores,
certè non
penes a-
lios.

* Comm.
p. 10.

† Ib. p. 10.

*Librum hunc , D. Freind & proprios
suos labores ostentantem, dignissimum
censent , qui in lucem prodeat. Neque
ullam faciunt hi Artis Medicæ Refor-
matores, finis alicujus eventus men-
tionem ; qualis, si fuit, successus sui si-
mitem habuit in nullâ unquam alia
Methodo , nec habebit in posterum..
Non reticet D. Freind * pro honore
Hippocratis , & demonstrando ejus-
dem Candore , ex 42. febricitantibus
ejus curæ subjectis , propriâ confessio-
ne teste , mortuos fuisse 24. Attamen
D. Freindio tanti , & jure , fit Magni
Hippocratis magna & Scientia & Sa-
gacitas, ut Acutarum Februm curan-
darum Indicationes, si non constarent
aliunde, vel ex solis ejus Scriptis inno-
tescerent. † Ast hosce Medicinæ Re-
formatores Hippocrate dixeris longè
superiores , & omni modo eminere
veluti lenta inter viburna Cupressos,
si evaserunt sine discrimine omnes
hac sua methodo tractati ; vel dolose
in re tanti momenti nobiscum agen-
tes, candore omni posthabito, si, quod
suo tempore planissimè, ut spero , ap-
parebit , aliter se res habuerit , quàm
qui-*

quidem illi scribunt. Occultatio talis ex una, & immodica adeò Panegyrica ex altera parte inducere facile possunt Practicos alios in viam anticipi periculo plenam, & Methodum novam quidem, sed nec Rationi nec Saluti ægrorum congruam. Est hæc unica & vera causa, quâ impulsus, quâ adeò sollicitus ad specialia descendi, & Consequentias ponderavi.

XLIV. Methodus hæc Medendi Variolis si adeò fuit & realis, & universaliter salutaris, digna fuisset dum publicatione; eo præsertim tempore, quo immiti huic malo in sacrificium cessit innumera extra ordinem hominum multitudo. Ex Schedis namque Mortuorum anniversariis constat, obisse Variolis vergente nuperâ Æstate, & in Autumno 60, 100, imò 125. spatio unius hebdomadæ, & per totum annum 2427. Hinc nemo non videt, non desuisse sævire Variolas, nec decrevisse numerum hoc malo demortuorum, ex quo nova hæc Praxis fuit exorta. Hujus Æram si rejiciamus ad Annum 1709. quo lucem viderunt Commentarii, patet ex
Sche-

Nuperæ
Variolæ
infortu-
natæ.

Schedis mortuariis, objisse eo Anno Variolos 1024. sequenti proximo anno 3138. præcedentis numeri plusquam triplum; & certè vix credo, vell ante, vel hinc ab illo tempore tot objisse, quot tunc; quo Anno viguit inprimis illorum Praxis, quantum quidem judicare licet ex Commentariis; de quibus conquerendi plusquam semel ansam habui, quòd *Freindianis* exceptis reliqua non alium mereantur, quàm Rhapsodiarum, titulum; adeò sunt confusanea, & necessariis circumstantiis orba. Ex Anno 1709. unicus adest Casus. Reliqui omnes incidunt in 1710. quo omnium demortuorum numerus surgit ad 24620. & Variolosorum, ut modò insinuavi, 3138. id est, plus quàm $\frac{1}{18}$ totius Summæ, inclusis licet Abortibus, morte naturali senili consumptis, item casu extinctis, aquâ suffocatis, violentâ morte extinctis, carnificis manu occisis, & numero eorum, qui Phtisi, Convulsionibus, aliisve morbis perierunt, additis. Res, licet vera & fida, vix ob enormem singularitatem credibilis. Vel exinde saltem patet,

tet, non deesse nobis rationes inquirendi in causas adeò extraordinariæ stragis, & tanti mali remedia. Verùm enimverò, Medicis his præceps adeò & exorbitans incrementum numeri Variolosorum, inde à novæ Methodi Epochæ demortuorum non allegantibus pro argumento felicitis successus in sua Praxi, non insistam ulterius ego probationi in contrarium.

XLV. Certum hoc est, *Londini* Morborum incrementum in Metro-
poli Angliæ. Morbos inde ab aliquo tempore increvisse & numero, & violentiâ. Elapso ultimo octennio Variolis obierunt 14928. Octennio præcedenti, si-
ve, à Seculi exordio ad Annum 1708. inclusivè duntaxat 8386. qui numerus non multò major est prioris dimidio; ut proin excessus posterioris octennii supra prius sit 6542. Sunt Morbilli quàm proximè, uti fuerunt ante. Sed increvere generatim & valde Febres, quandoquidem excessus mortuorum febricitantium in ultimo octennio supra prius surgit ad 4839. Petechialium Febrium incrementum ascendit ad 757. & Purpuratarum est fere duplum. Sed quoque accrescit quo-

quotidie numerus incolarum hujus Urbis, novis semper accedentibus Familiis, & sedem heic figentibus, ut numerus natorum increverit ad 25033 sed exequiæ ad 13554. Qui numerus quum major sit ratione 5. ad 1. comfectorium dat Mortalitatis mirum & stupendum in modum adauctæ. Ii ipsi qui debitum Naturæ nondum solverunt, generatim infeliciores vivunt & infirmiores, ut omnino multiplicentur & querelæ hominum & Morbi. In omnium ferme ore, Virorum, Foeminarum, Infantium sunt, præter Luem Veneream, frequentiores nunc, quàm unquam ante, Affectus Hyfterici, Incommoda Capitis, Hypochondriaca Passio, Melancholia, Lassitudines, Languores, Febris ita nuper nominata Spirituum, Affectus Nervosi generis, & Stomachi, Colicæ Dolores Dorfi & Lumborum, & plurima alia Mala, quæ innumeris querimoniis ansam præbent. In negotiis suis & actionibus nemo non impeditur; interrumpi commercium Humanum necesse est: oneri fit Vita, quæ sæpissimè traducitur misera. Non potest

test non hic malorum accrescentium
cumulus , hic Mortalitatis torrens,
multum faceffere negotii iis , qui hæc
attento considerant animo. Nostrum
omnium interest , huic Torrenti obi-
cem ponere ; vult id, & clamat, altum,
Salus, Felicitas & Securitas Populi.

XLVI. Scopo huic nil magis est ^{Ejus cau-}
conveniens , & Gravamini tam ma-^{sæ.}
gno & universali tollendo adeò op-
portunum , nil tanti momenti , quàm
quidem studiosa in causas inquisitio.
Haud equidem est hujus loci, profun-
dius, ut decet, examinare hancce ma-
teriam , non possum tamen non , com-
passione motus erga languentem Pa-
triam , intimare præcipuas tantorum
& tot malorum causas , quæ inprimis
educuntur ad duo capita. I. ad Erro-
rem in Diætâ , & ordinario Vitæ Re-
gimine 2. ad Errorem in administra-
tione Medicinæ.

XLVII. Consistunt errores nostri ^{i. Error in}
i Diætâ ex parte in ejus natura & in-^{Diætâ , &}
ole , nimio Aromatum usu , acribus ^{Vitæ Re-}
condimentis, Muriaticis, ferculis no-^{gimine.}
iter inventis , Coquinaria nova , ab
xteris Regionibus , ingenti quidem
L varie-

varietate & numero , per ultimorum
 30. Annorum decursum, ad nos trans-
 latis : in frequenti nimis usu Choco-
 latae, Caffé, Limonati, Potus nautici
Punch dicti; inprimis etiam Theae, ex-
 cessivè per totum nunc Regnum, qua-
 latè patet, potari solitæ; neglectu eo-
 rum, quæ Patria nostra profert, melio-
 ra & salutaria magis, profusione no-
 stri Thesauri, ejusque ad remotissimas
 quasque Regiones exportatione; ve-
 in utilissimarum nostrarum rerum
 commutatione cum inanibus nugis
 exteris, quinimò perniciosis maximè
 mercibus. Alienissimi ab hujusmodi
 condimentis & Liquoribus peregrini
 erant Sapientes nostri, virtuosi, ma-
 gnanimi, & robusti Majores. Illis im-
 ducta Intemperantia, & Gulositas, per-
 consequens &, temporis successu, Im-
 digestio : Liquoribus allectus conti-
 nuò Appetitus, oneratus semper Sto-
 machus : crapulâ hac, indigesta mole
 & vitiosâ Stomachi faburrâ in Sani-
 guinem translatis inundata omnia
 Viscera, cum toto Corporis habîtu
 Hinc illæ Lacrymæ, hinc incrementæ
 magis & magis Calculi, Podagra
 Rheu

Rheumatismi, Affectus nervosi, & in-
 numeri alii. Accrescenti huic indies
 Gulositati debetur multiplicatio Cu-
 pedinariorum hujus Urbis, ad decu-
 plum fortè inde à paucis annis; quo-
 rum Tabernæ & Officinæ splendidio-
 res sunt & pomposiores, quàm ple-
 rorumque aliorum Mercatorum; iis
 fortè exceptis, qui eidem ingluviei
 fovendæ inserviunt, ut sunt Pistores
 dulciarii, Oenopolæ, Liqueurum Spiri-
 tuoforum destillatores, Cerevisiæ
 caupones, Dispensatores potuum
 Caffè, Theæ & Chocolatæ, harum-
 que mercium Negotiatores. Hujus-
 modi Artium, quæ Luxuriei velifi-
 cantur & Intemperantiæ, confectaria
 sunt omnis generis Vitia, & Morum
 corruptela; Atheismus, Impietas:
 Passiones pravæ, Simultates, Conten-
 tiones, Factiones; Studiorum, Nego-
 riorum, & Meditationum feriarum si-
 nul & utilium neglectus; Temporis
 vana consumptio: Ignorantia: Stupi-
 litas: Paupertas: Cordolia: Omnis
 generis Morbi. Longa adeò & infau-
 ta malorum series longiori, quàm
 quidem nunc mihi conceditur, indi-

get tempore. Quemadmodum *sine*
Cerere & Baccho friget Venus, * Vita
 frugali Temperantiæ & Modestiae
 porta aperitur, vitiis clauditur; ita cō
 contrā vitā molli, effæminata, luxu-
 riosā omnis generis incentiva ad im-
 numerā vitia. Hoc est, quod quisque
 animadvertere potest in se ipso, &
 plusquā fatis in aliis, ut non opus
 habeam ullā ulteriori probā. Anima
 ti tot deliciis homines & accensi red-
 duntur audaces, procaces, tumidi, im-
 solentes, ad facinora quævis perpe-
 tranda proclives. Si vita hæc transi-
 in habitum, obruuntur & onerantur
 Viscera, atque ad proprias suas Actio-
 nes & officia redduntur prorsus inepti
 ta. Ipsas Cogitationes, quatenus autem
 his pendent, pro ratione depravat
 rum Salium biliosorum, & vitiositatis
 organorum corrumpi & labefactari
 necessum est. Necessum, ut Intempe-
 rantiae pedissequæ sint Fatuitas, Stup-
 piditas, Seriarum Meditationum, &
 Ratiocinii subacti defectus. In hac
 Scena nullibi, vel rarò, comparet Phi-
 losophia, & Eruditio solida. Pulveris
 bu

* Ὁμοῖα γὰρ ἐρωτῶν ποφῶν. Achill. Tatius L. II.

bus obfiti jacent Libri , inania funt
 ſpectacula numeroſæ Bibliothecæ :
 furgit in altum Ignorantia. Qui inti-
 mius contemplantur præſentem Ar-
 tium & Scientiarum ſtatum, facile vi-
 dent , illas juxta rerum præſentium
 modulum atque conditionem ſtare
 non poſſe. Tanta autem & tam ſtupi-
 da Ignorantia , vitæ licentioſæ & tu-
 midæ fociata , quid , quæſo , produce-
 ret aliud quàm Vitiorum omnis ge-
 neris meſſem , obbruteſcentiam , A-
 theiſmum ? Fructus hi non certè naſ-
 cuntur in Capite , non procrescunt ex
 Ratiocinio ſolido, ſed furgunt ex Cœ-
 no, ex Senſuum Voluptatibus. Induc-
 tis autem ſemel Atheiſticæ vitæ prin-
 cipiis , viliffimi quique & flagitioſiſſi-
 mi erunt , ut ſunt, apud omnes Vene-
 rationi : hi ſoli Sapientes , Rationis
 compotes : integri alii , & vitæ puri,
 quia non facile ſe ad avia abduci pa-
 tiuntur , deriſui , contemptui , utpote
 ex ſimpliciorum & infimæ ſortis Ge-
 niorum fæce pronati. Eò invaleſcere
 poteſt uſque vitioſitas temporum , ut
 deſpectui veniant & riſui ſeculorum
 etiam Sapientiſſimorum quorumcun-

que præteritorum mores & opinio-
 nes ; nihilque valeat , nisi quod no-
 vum, & depravato horum temporum
 gustui adæquatum. Molles adeò ho-
 mines & inflati obliterant , quantum
 in ipsis est , nativam suam fragilita-
 tem, & ex tam tenui filo dependen-
 tiam, imò Divinitatis omnem exiunt
 sensum. Perrumpunt facilè Legum ,
 & Regiminis obices , nihili habentes
 Majorum modestiâ non minùs & hu-
 militate , quàm sapientiâ & judicio
 inclytorum Judicia pariter atque ex-
 empla. Neque deerunt unquam ab-
 jecti adeò animi Homines, Hominum
 Monstra veriùs dixeris , qui vitam
 adeò infelicem & detestabilem plau-
 sibilibus satis defendere conantur ra-
 tionibus. Ad hunc usque corruptio-
 nis gradum evecta Natio non potest
 non ruinæ esse proxima , vel tristissi-
 mis quibusque Fatis exposita. Prope-
 rantur hæc Fata à Passionum exorbi-
 tantia , quæ necessariò sequi debent
 exBiliosis Salibus incrementibus quo-
 tidie, tanquam Passionum Instrumen-
 to , ex ferculis ipsis fabricato. Hæc
 ubi excedunt, excedent & illa : Exce-
 dum

dunt autem in nova nostra Coquina-
riâ cibi nimium aromatizati ac faliti,
ut proin & Salia illa biliosa abundare
nimium quantum necesse omnino sit.
Passiones accendi ; vitiosas *διαίσεις*
incitari ; Caput in præcipites tumultus
agi : Fastum & Ambitionem fove-
ri ; viam sterni ad offensas , Rixas ,
Contentiones , Partium studia. In-
temperantia sicuti naturali viâ ducit
ad Temporis dispendium , negotio-
rum neglectum, Fortunæ ipsius jactu-
ram ; ita reddit egenos , desperatos,
audaces , unde videas plurimos , qui
nullam non negligunt in turbida A-
qua piscandi occasionem ; & in publi-
cis infortuniis proprium quærendi
commodum. Ex tam infausta rerum
dispositione nunquam non contigit ,
ut subverterentur Regna ac Respubli-
cæ , & dissolveretur constitutio quæ-
vis optima & sapientissima Ecclesiæ
non minus quàm Status Politici. Est,
de quo nullum dubium, Crapula one-
ri Stomacho, paritque Indigestionem:
saborra autem Ventriculi putrida ac
vitiosa , nimix ac degeneri Bili socia-
ta fons existit & causa Morborum

omnium , inde tanquam ex penu largissima profluentium.

2. Error in
Medicinæ
Admini-
stratione.

XLVIII. Adde his prægrandem Medicorum, Chirurgorum, Pharmacopolarum, & Empiricorum numerum, cui commodè applices illud Virgilij.

Æneid. I.
98.

*Unà Eurusque Notusque ruunt,
creberque Procellis*

Africus ———

Felices nos, & illos summâ laude dignos , si tot Practicis reprimeretur malum , & Morborum numerus minueretur eorum operâ. Verùm enim verò tantùm abest , ut gloriari possimus de effectu adeò exoptando , ut, Experienciâ teste , potius accrescat malum : & quò plura exhibeantur Medicamina , numerus & violentia Symptomatum multiplicentur. Redditur illis Corpus languidum magis & magis, submissum, sed & Morbi magis vicinum. Res hæc tanti momenti est nobis omnibus, ut equidem optarem heïc fusiùs de ea differendi Libertatem, & exponendi causas, quass studiosa inquisitio mihi detexit. Sed præcipua capita duntaxat tangere animus

nimus est. Sunt autem : Practicorum ineptorum , & licentiâ destitutorum ingens numerus : Collegii Authoritas defectiva , vel non , ut decet , administrata. Statutorum , optimorum fortè & sapientissimorum , simul & moralium , pudendus neglectus. Partium odiosum studium , & Zeli defectus pro Honore , Dignitate & florido statu Facultatis. Conciliabula & Conventus malevoli , quibus fabricantur consilia ad quosvis supplantandos , qui non facile subscribunt dominantium Systematibus. Despectus veri & unici Scopi Medicinæ , qui Salus est & Felicitas Populi. Methodi Medendi irrationales prorsus e. g. molimina purificandi Sanguinem absque prævio Stomachum , Intestina , & vias ad Sanguinem expurgandi studio , Criticorum Naturæ conatum repressio , Excretionum Suppressio , & Materiæ Morbificæ intra Corpus retentio. Curæ talis directio , quâ pro exiguo duntaxat tempore palliatur Morbus & protrahitur , per Opiata e. g. Corticem , Chalybeata ; & hujusmodi farinæ alia. Medicamentorum exhibitio

tempore inopportuno , dosibus inad-
æquatis,absque Indicationibus justiss
vel fortè eâ quantitate , & frequen-
adeò iteratione , ut opprimatur vitæ
vel noxas incurrat. Propinatio Re-
mediorum Compositorum , Mixto-
rum,& ita confociatorum,ut invicem
pugnent , & ingens excitetur in Cor-
pore ex tot diversi generis ingrediem-
tibus confusio ; talium , quæ Naturæ
non sunt congrua , & longiorem in
Corpore trahunt moram , quàm qui-
dem deberent. Praxis solis innixa
Formulis, non inquisitione causarum
morbificarum decenti ; absque infor-
matione sufficienti Virium , Proprie-
tatum & actionum , quibus Remedia
pollent ; absque Methodo distinctiva
earum rerum , quæ succedunt ex vo-
to , vel noxas pariunt ; absque atten-
tione ad progressus Curæ,vel finalen
terminationem. In his omnibus quic-
quid agitur , cœco impetu agitur, in-
certo , & sæpissimè funesto eventu.
Hæc ita sunt clara , & omnium oculis
exposita , ut nemo ea diffiteri audeat.
Decerpendi sunt fructus ex iis , quæ
hactenus per Viros probos & judicio-

fos sunt definita , & ad certitudinem
 redacta , vel propriâ nostrâ diligentia
 & studio detecta ; attendendum pro-
 bè ad Vires paucorum licet Medica-
 mentorum, quibus utimur, sed proba-
 tas. Explicanda planè Structura Cor-
 poris Humani, & Status ejusdem sani,
 ut plenâ luce fulgeat : videndum , &
 clarè determinandum, in quo differat
 Status sanus ab ægro cujusvis Morbi,
 aut Symptomatis. Illi enim, qui in his
 omnibus non sunt probè versati , te-
 merè agunt , quicquid suscipiunt , &
 toti in tenebris palpant. Navigant hi
 absque Legibus, absque Pyxide : stat
 Medicina extra pomoeria Artis : me-
 ris Conjecturis nititur Praxis , & casu
 dirigitur. Dudum est, ex quo has, quas
 nunc expono , querelas effudit *Hip-
 pocrates* , * quòd , qui ita absque dis-
 tinctione nihil , vel malè operantur
 Medici, Artem omnium præcellentif-
 simam contemptui exponant , & ne-
 glectui. Attamen iidem ut plurimùm
 omnium sunt tenacissimi , & in lubri-
 cis suis viis securissimi. Imò licet *desit*
 ipsis *Medendi scientia* , *verba* tamen
superfunt , † sunt magniloqui , magno
 pro-

* Νόμος.
 Sect. I.

† Celsus
 Lib. I.

promissores oris hiatu : nullâ non occasione criminantur Ratiocinia Philosophica in Praxi Medica , non minùs formidantes ea in Medicina , ac quidam alii in Theologia : quo fine derident eos , qui Experimenta instituunt & Observationes , & se ipsos informare scitè cupiunt circa naturam rerum in Medicina usualium , qui magno labore Anatomiam addiscunt , Corpora dissectantes tam sana , quàm morbida . Calcant hi Scientiarum osores viam breviorè longè , faciliorem , & jucundiorè ; addo & securiorè , pro captando scilicet lucro ; de quo ut sint tantò securiores , unà cum omnium sociorum tuba vilissimis quibusvis artibus infamiâ obruunt omnes eos , qui panem quoque lucrando student ; vel viam ad rationalem magis , securam , & felicem Praxin sternere tentant : quandoquidem nihil est , quod fraudes eorum detegat magis , vel famam , quàm aucupati sunt , adeò diminuat . Suggestunt menti meæ artificia , quibus utuntur hi Medici , easdem menti meæ cogitationes , quas Theologia tot olim tricus & spinosis difficultati-

cultatibus involuta magno , sapien-
tissimo & optimo Viro , cujus verba
huc maximè quadrant. *Res è pessimis
fontibus primum orta est. Deinde pes-
simis rationibus hucusque profecta. Ex
odio bonarum Literarum, & stoliditate
Monachorum , primum orta est hæc
Tragedia. Deinde magnis convitiis, &
malitiosis conspirationibus, huc vesaniæ
res progressa est. Quò tendant, nulli du-
bium est ; nimirum, ut, oppressis his Lite-
ris, quas illi nesciunt , impunè regnent
cum sua Barbarie. ** Non quòd tum
temporis, in corruptissimo licet Eccle-
siæ statu, non fuerint Theologi, qui se-
se produxerunt, & face suæ Eruditio-
nis summæ nebulas ignorantia & Er-
rorum densissimas dissiparunt: quem-
admodum neque nunc in *Anglia* de-
sunt Medici, qui optimâ integritate,
& maximo sui honore sese Torrenti
præsentis corruptionis opponunt ;
doctrinâ haud inferiori suorum præ-
decessorum ; qui ope maximorum,
quos faciunt in Historia Naturali, A-
natomia, & aliis objectis, ad summum
usque

* D. Erasmi Epist. ad Gerhar. Noviomagum
1520. ap. Struv. Act. Literar. II. p. 107.

usque fastigium summo jure , applausu
 justissimo, famam Medicinæ Angli-
 cæ elevârunt, & diffuderunt per to-
 tum Literatum Orbem. Neque, spee-
 ro, ex hac mea Deductione inferere
 quispiam, superari ullo modo Angli-
 cam Nationem à vicinis quibusvis al-
 liis quoad Eruditionem, & Experien-
 tiam Medicam. Inundavit idem nu-
 peri Belli Torrens ut Brittanniam no-
 stram, ita universam Europam, ean-
 demque Artibus & Scientiis intulit
 damna. Nam, præterquam quòd fu-
 rente Bellonâ cessant Musæ, destitutæ
 protectione & subsidiis, Officiarii possunt
 tot tædiosos Labores, expeditiones
 duras, Vigiliis longas, & sæpe Anno-
 næ inopiam majori quidem indigent
 alimenti copiâ, & potu generosiori
 hi ipsi autem, plerunque nobilium
 prosapiarum Viri, domum redeuntes,
 hyemem transitori, morem vivendi
 eundem Patriæ advehunt; unde fit,
 ut Nationes antehac abstemiæ & tem-
 perantes invitentur ad maximos Lu-
 xuriæ & Voluptatum excessus. Est
 hæc communis Hominum indoles,
 neque nobiscum solis nata. Dudum
 est,

est, ex quo magnus Philosophus observavit, citò nequitiam subrepere, & facile radicari; *Virtutem difficilem esse inventu, Rectorem Ducemque desiderare; etiam sine Magistro vitia disci.* *

XLIX. Postquam nunc breviter, pro posse meo, insinuavi cautelas observandas circa alios Morbos, & Symptomata, meo quidem judicio necessarias simul, & utiles, progredior nunc ad considerationem Variolarum, & eorum, quæ *D. Freind* & Medici alii Socii protulerunt circa illas. Demonstravi, quod spero, satis superque, non esse argumenta ab his in medium prolata in favorem Purgantium, in secundæ Febris accessu, conclusiva: quinimò ex propriis ipsorum Relationibus inferri debere potius contrarium, reluctari huic Methodo & Naturam & Rationem, nec avere ullo modo; Scripta *Hippocratis* non tantum non favere huic Methodo, sed ejus Præcepta & Ratiocinia potius directè contrariari. Ut proin recurrat Quæstio supra † proposita,

fi

*Stomachus
fons mater-
iæ noxiæ,
quæ causa-
tur Febrim
& alia prava
Symptomata, in
quarto Variolarum
Stadio.*

* L. Annæi Senecæ. Quæst. Natur. Lib. III. c. 39.

† §. 32.

* conf. §.
54. infra.

fi quæ est necessaria, qualisnam Evacuatio institui debeat? ad quam, opinor, facile est, & promptum, Respondere. Est Stomachus * Scaturigo materiæ morbificæ, fons tot periculorum Symptomatum in hoc Morbo. Huic nunc materiæ eliminandæ binæ duntaxat patent viæ, *ἢ* una, altera *κατὰ*. De hac, in specie Methodo Purgativa, egi hætenus. Vidimus contrariari ei planissimè omnem Experimentiam, Observationes omnes circa Naturæ Leges: vidimus, tendente fursum matèria, per hujus Morbi decursum, ægrum non minùs securum reddi ut plurimum, ac per Purgantia in discrimen conjici: huic remediorum generi sese opponere ipsum Corporis Mechanismus. Insinuavi plussquàm satis, paradoxam prorsus esse morbidæ materiæ attenuationem, exasperationem, in Intestina ejectionem per totam Intestinalem Fistulam protractionem, ubi transeundo juxta Lacteorum Vasorum oscula multùm hujus materiæ naturali viâ transire potest & debet in Sanguinem, sicque necessariò causari tot dira Symptomata, periculorum plenissima. L. Aff

L. Ast evitantur omnia hæc plenissimè & planissimè per Emeticorum usum, ut eorum dextrâ administratione rectâ Viâ ejiciatur è Corpore omnium Symptomatum causa; maximo & immediato ægri commodo atque evamini; absque quòd accedere possit quidpiam Sanguini, vel metui debeat Symptomatum in Corporis Habitu accrementum. Neque verò indicatur Vomitus unicè à materia existente in ipsa parte, cui applicatur operatio Medicamenti, sed & à singulis Symptomatibus; Gustu depravato, Nausea, Ructibus; imò & Comate, Phrenitide, Oppressionè Pectoris, & Dyspnœa. Constanter submittunt fastes omnia hæc Symptomata, quoties itè procuratur Vomitus. Dedit sese & Febris, æquè certò, ac increscit Purgantibus. Cessat & securè Diarrhœa, quæ error est Naturæ, & Medicis nostris τῶν καθαρτικῶν φίλοις imponit. Nam hæc sunt nota, & in communè traxi Experimentiâ firmata, etiam in ordinariis Diarrhœis atque Dysentericis, quàm quæ notissima. Diu est, ex quo divus *Hippocrates* observavit,

Indicantur
proin Vo-
mitoria,
Purganti-
bus magis
adæquata.

M

Vomi-

De direc-
tione Vo-
mitorio-
rum.

Vomitu Spontaneo solvi Diarrhœam *

LI. Non me latet, Vomitoriis in-
congruis, Humanæ Naturæ infestis
pejorari Morbum, uti & dosibus levibus
nimis, ineptis, languidis, Stomachum
haud evacuantibus, vel qui
turbant duntaxat & excitant Materiam
peccantem, & fortè partem ejus
in Sanguinem transferunt; & hoc ipsi
plurima quidem mala producent, nec
ullum laudabilem effectum: talia nec
merentur Vomitoriorum titulum, nec
que metu & periculo carent. Peccant
item, qui non ritè nôrunt prædisponere
Stomachum, liberum reddere & facilem
ad sui evacuationem; qui non
intelligunt artem, promovendi hanc
operationem, & in effectum deducendi.
Magis adhuc, qui directionem lin-
quunt ipsi ægro; vel adfidenti cui-
dam minùs in his rebus versato, qui
impedit potius & frustratur, quàm
promovet, Evacuationem. Est Medi-
ci ipsius, qui bonum præstolatur Even-
tum, probè attendere & ritè dirigere
Opus; hic, modò operationi adfit, Illi
ceter

* Ἀπὸ ταυτομάτης ἑμελῶς ἐπιγρόμδου λύει τὴν
διάρροιαν. Hipp. Aph. XV. §. 6.

et exhibeat Emetica in casibus penè
desperatis, quibus ægri tantùm non ad
extrema sunt redacti, non habent
quod mali ex Operatione metuant,
dumodò scitè eam direxerint. Potiùs
videas cessare Symptomata, Languo-
rem remittere, excitari Spiritus; vi-
res roborari; redire animum; & to-
tum Corpus reddi liberius, ejectâ per
Vomitum vitiosâ, quâ ante gravaba-
ur, & opprimebatur, Saburrâ. Vellem
quidem, ut tempus permetteret, ex-
ponendi specialius modum dirigendi
integrum hoc negotium. Consistit au-
tem cardo rei in eo, ut sedentur, quan-
tum fieri potest, flatus ante, quàm E-
meticum propinatur, illi nempe, qui
insunt Stomacho, & impedire possent
visceris hujus contractionem, ad ex-
cellenda contenta necessariam; exhi-
eatur Serum Lactè dilutum, aliive
liquores grati simul & apti ad Phleg-
ma attenuandum, & disponendum ad
faciliorem ascensum; moneatur &
extrè sollicitetur Stomachus, quò-
promptè rejiciantur sursum contenta,
eque vergant *ἡγάτω*, sicque vel Diar-
rhœam inducant, vel Sanguinem pol-
luant,

luant, aut Corporis habitum inficiant
tandem debitis intervallis reficien-
dus & vigorandus est Stomachus vi-
no Canariensi, aliove generosiori, du-
ci, calido ; utpote quo omnium fell-
cissimè facilitatur , & leniter promove-
vetur Operatio : quæ pervertitur, con-
funditur & impeditur decocto Thee
viridis, Cardui, amaris aliis, Aquâ ca-
lidâ, vel quibusvis aliis flatulentis, &
offensivis, quæ non eodem Mechanis-
mo adjuvant Vomitorii operationem
Omnia hæc si ritè & dextrè transigun-
tur, Vomitionem reddunt facilem
& liberam. Ita quidem, ut prædispo-
sito Corpore, rebus ritè ordinatis, &
operatione prudenter adjutâ, exigua
etiam doses, & blanda Vomitoria co-
tatissimum obtinere queant effectum
Postulat Natura Humana virum pi-
entem & probum, qui Commiseri-
tione se moveri patitur erga illam
nec molitur quidquam, quod sit in-
consideratum, temerarium, aut pe-
culosum. Cavet sibi, qui vel parùm
est sollicitus, de administratione in-
medii, quod licet, dextrè adhibitur
periculo vacat omni, malè audit, &
terr

erret inprimis eos, qui imprudenter
 uere tractati, vel rem suscipiendam
 non intelligunt. Hoc est, quod illi &
 magnos parit labores, & eventus in-
 utit metum, & multum consumit
 temporis, curæ, & meditationum;
 mò verò exponit eum denigrationi
 & Censuræ aliorum, qui invidis ocu-
 is acutum cernunt. Ita ut, qui curæ
 habet & cordi vel Honorem suum,
 vel utile, evitet quàm studiosissimè
 alismodi molimina. Verùm enim ve-
 ò probi & honesti Medici est, pro-
 priâ suâ se involvere integritate, &
 ubi clarè cernit cunque, forti incede-
 re animo, nec pati, ut vita surripiatur
 per inactionem; satis suæ Conscien-
 tiæ facere, & officio suo defungi, sed
 summâ, quàm potest, prudentiâ, &
 exterrimâ totius negotii directione.
 Hoc, fateor, pluris constat ei, sed est
 satisfactio tantò major. Proscribunt
 omnia Vomitoria, quorum forsân
 copus est, non curare Morbos,
 si per expectationem, mala non
 inferre, sed differre, populum redi-
 cere ad acquiescentiam, & mala pal-
 are; vel, si multa concedunt, blanda

concedunt Vomitoria. Sunt remedia
consideranda non duntaxat in suis
operationibus immediatis, sed, quæ
maximi est momenti, in harum effecti-
tis & consequentiis. Naturæ non con-
sulitur, blandis verbis, nec his Morbi
expugnantur. Credi vix potest, quæ
ta inferantur mala frivolis medic-
amentis, licet iis contenti sint pro tem-
pore & Æger, & Medicus, non con-
siderantes Symptomata, quæ aliqua-
diu post irruunt, vel adscribentes in-
vis aliis causis. Vidi haud semel, ite-
rum atque iterum, effectus pallia-
væ hujus Methodi adeò magnos, ad-
repentinos, & evidentes, ut non mi-
nimè mihi restiterit dubium de pe-
dentia à suis causis, modò recensuit
Sic observavi in Variolis, in cornu
lium adhibitus, propinato aliquando
ante Vomitorio blando, & impotenti,
materiam morbificam in Stomacho
attenuatam, exasperatam, non tamè
rejectam sursum, sed Torrentis ad-
star in Sanguinem raptam, qui nulli
ratione sisti potuit, sed ægrum
medio temporis Variolis etiam ac-
tissimis destinati spatio è medio fuisse

lit. Novi pariter solâ decoctione Car-
 dui Febriculam mutatam in Conti-
 nuam, ferocem adeò, quæ Vitam in
 summum conjecit vitæ discrimen, &
 vix post decem dierum intervallum,
 operâ licet trium insignium maximè
 Medicorum, ad aliquales inducias re-
 digi potuit. Neque poterat æger,
 quamvis juvenis, aeri libero sese ex-
 ponere, nisi elapsis sex septimanis.
 Omnia hæc, quod nemo non videt, e-
 vitari poterant Vomitorii prudenter
 adhibendi justâ dosi. Neque mirum,
 eodem Errore leve Asthma mutari
 debere in enormem Asciten *: dolo-
 rem Stomachi in Rheumatismum ^{* conf. §.}
 violentum: Oppressionem ita dictam ^{30. supra.}
 Stomachi in Melancholiam profun-
 dam & obstinatam: aliis diris acci-
 dentibus stipatam; quæ sanè non eve-
 nissent unquam, si Medicamentum
 exhibitum fuisset malo appropria-
 tum, sufficienti dosi, & operatio de-
 center administrata. Imò verò in hoc
 casu non tanti sunt labores, non diffi-
 cultates tantæ, non tædia & Languo-
 res, quæ ut plurimum sociata videas
 Vomitoriis languidis. Præstat igitur,

aut fungi officio ex toto, aut id nec tangere. Medicamenta exhibere effectu suo haud destituta, aut nulli prorsus.

Vomitoria
præ aliis
usualia.
De
Ypecacua-
nha.

LII. Considerandum nunc, quænam ex tot usualibus Vomitoria finis inprimis Scopo præfenti accommodata. Prima autem mentio fieri debet *Ipecacuanæ*, quod Medicamentum in omnium nunc est manibus, & facilis tractationis; pro Specifico agnitum in Diarrhœa, quod Symptoma Medicorum novæ fortis oculos adeò perstringit. Hoc nomine allatum primum ex *Brasilia*; tanquam polychrestum in Diarrhœis & Dysenteriiis, non simpliciter ut Vomitorium, pro tali agnitum inde à paucis annis. Recens pulveris fatum operatur melius quàm vetus. Qui Pulveris formam reformidant, in frigida Infusio per 20. horas in Unciis tribus Vini Canariensis filtrata gratam dat potionem, quæ in delicatioribus Corporibus ordinariè successu haud caret. Antiquæ præscriptionis est *Oxymel Scilliticum*, quod diu fuit in communi usu. Operatur id blandè & ut plurimum, agile redditum, effectum

De Oxy-
melle scil-
litico.
conf. p. 187.
infra.

tum nanciscitur desideratum. Sunt prætereà Exempla, quibus constat, Medicamento huic inesse per accidens vim diureticam, Urinæ promotricem; quâ urinâ communiter felix & salutaris obtinetur Crisis in Variolis. Aliquando promovet Sputum, ad finem rursus optatum. Et sanè hoc Remedio convenientius nihil exhiberi potest, ubi Sputum, Variolarum comes, vel deficit, vel supprimitur, solo, aut Aquæ Bryoniæ compositæ, Aquæ *D. Stevens*, aliive fociato. Eidem Sco-
 po egregiè quadrat *Oleum Amygdalarum dulcium*, per se, vel cum vino Carnariensi calidum. Ad Vomitus hoc remedio provocandum necesse est, ut ægro exhibeatur Decoctum leve Herbæ alicujus gustui gratæ, uti Salviæ, Hederæ terrestris, Althææ, & ascensus promoveatur Plumâ. Quòd si ur-
 ferit necessitas, vel è re fore judicavi, addidi in aliis Febribus Ipecacuanhæ *Tartarum Emeticum* ab uno ad quatuor grana, optimo semper successu. Est quippe Ipecacuana mite satis & blandæ operationis remedium, excitans sæpe materiam, sed non educens,

Occasio-
 naliter de
 Oleo A-
 mygdala-
 rum dul-
 cium.

De Tarta-
 ro Emeti-
 co.

unde ut plurimum haud levia oriuntur incommoda. Insinuavi autem jam supra, cum Ægro agi & melius, & securius, si Medicamentum operetur liberè ac promptè, debitis licet adhibitis cautelis, & sub prudenti Regimine. Id autem non certiùs ac securius effectui dat ullum remedium, quàm Tartarus Emeticus solus, vel Ipecacuanæ junctus, cujus effectus mitiores insigniter adjuvat. Quod adeò feliciter succedit in Febris aliis, id non minùs feliciter succedit in Variolis quantum quidem ego propriâ Experience didici, ut non abs fundamentis Apologiam in me suscipiam. Accidit aliquando, ut Vomitorium excidat prima intentione, *κατὰ* purgans, inprimis si blandum fuerit, vel dosis ad irritandum Stomachum, & rejiciendum hujus contenta insufficiens: vel operatio non, ut decet, promoveatur. Accidit id speciatim, & ordinariè, Oxy-melli Scillitico. Quapropter eo nominator, nisi in Infantibus; vel si eò usque res devenerit, & Æger adeò ultimis fatis sit vicinus, ut rigidi Censores, tunc plerunque attoniti, Vomitus valentio-

lentiores reformident. Vocatus in
 Confilium pro *Johanne Bryan*, unde-
 cim circiter annos tunc nato, reme-
 dium hoc exhibui 14. ab eruptione
 difficillimarum Variolarum Con-
 fluentium die, quem omnes præfentes
 judicabant Mortis Candidatum: hoc
 Medicamentum sociatum *Aquæ* cui-
 dam Cordiali, si benè memini, *Cina-
 momi fortiori*, operabatur mox de-
 orsum, & dejectiones movebat copio-
 sas, quibus via fuit strata ad recupe-
 rationem salutis. Nota mihi sunt alia
 hujusmodi Exempla, quæ liberè &
 candidè confiteor Nobilissimis his
 Medicis, ut, si favere putent suæ Hy-
 pothesi, illa in usum trahere possint.
 Sed hoc animadvertant rogo, quòd
 ex tam facili directione Medicamen-
 ti ad inferiora certum sit, viam per
 Intestina in hoc casu fuisse fortè for-
 tunâ apertam & liberam, ut proin pa-
 rum de materia morbifica transire
 potuerit ad Sanguinem. De quo raro
 admodum, vel nunquam, erunt securi
 suis Purgantibus. Præjudicat blandis
 non minùs Purgantibus, quàm Diar-
 rhœam sistentibus sive Stypticis * * conf. 6.
 hæc 32. supra.

Clysterum
usus in Va-
riolis.

hæc circumstantia, quòd Vomitoria,
dicto modo deorsum ruant, tantò sunt
feliciora, quò operantur citiùs & alla-
criùs, & pauciora inde metuenda sunt
incommoda. Quapropter si fortè Vo-
mitoria perrexerint hac via, se-
propter impedimenta non satis, ut
optaram, purgaverint, vel levis Diar-
rhœa infecuta fuerit, in usu habui ap-
plicare Clyfma, ut sine mora prom-
veretur cursus materiæ per Fistulam
Intestinalem, quod nunquam non æ-
gro vidi proficuum. Ex eadem Opera-
tione, quod ὡς ἐν παρόδῳ moneo, feli-
cissimum nactus sum successum, in ali-
liis hujus Morbi Symptomatibus, in
quando ob saburram nimiam pecc-
cantis materiæ, Intestina obstructa,
vel à flatibus distenta, occasionem de-
derint transitui illius in Sanguinem,
& Symptomatibus urgentibus valde
& tumultuosis; hac enim methodo
obstructiones vidi solutas, & mate-
riam vel diminutam valde, vel foràs
ejectam, & ægrum insigniter levatum.
Exemplum fisto *D. Guilielmi Roberti*,
liberati hac ratione bis, nempe die-
4. & 6. ab Eruptione Variolarum pe-
ricu-

riculosè Confluentium, ab Oppressio-
ne ingenti, & virium dejectione, ut vi-
ta ejus in extremo fuerit discrimine,
omnium judicio, speciatim *D. Mille-*
vi Pharmacopœi dexterrimi, & judi-
ciosi, Cognati & Hospitis. Res Obser-
vatione dignissima, qua simul confir-
matur magna judiciosissimi *Hippocra-*
tis ^a Experientia, qui licet nullo mo-
do admittat *Purgantia* in *Febribus acu-*
tis, concedit tamen liberum usum
Clysmatum, quoties ansa ea applicandi
datur; rectissimè observans, minùs
longè periculi secum ferre hanc Ope-
rationem, quàm *Purgantia*.

LIII. Vomitoria commendat i-
dem Sapientissimus Scriptor in Feбри-
bus; in *Colica*, ^b quæ ordinariè accidit
Æstate, & stipata est Feбри, & Vomi-
toria quidem reiterata, si occasio fe-
rat. Ita quoque Emetica laudat in Fe-
бри illa plerunque vehementi, quæ
ordinariè Græciam infestabat Æsta-
te. ^c Indicationem rectè arcessebat à
Vomi-

Hippocra-
tis Judi-
cium in fa-
vorem Vo-
mitorio-
rum in Fe-
bribus.

a. 'Ουκ ἔν εἰς τῆς ἰσχυροῖς τῶν πυρετῶν φάρμα-
κα καθαρτήρια προσφέρειν. "Αλλ' ἀνίνα δέη, ὑποκλύ-
ξαι χρὴ, ὅποσάκις ἀν βύλῃ, ἀκινδυνότερον γάρ. Hipp.
περὶ φαρμάκων. Sect. 5.

b. περὶ Πάθων. Sect. 15.

c. Ibid. §. 13.

Vomitibus & dejectionibus biliosis aliquando in hoc Casu obortis : quæ proin aliquatenus affinis videtur Cholerae. In hoc Morbo præscripsit *Hippocrates Helleborum*, unde vomit^d æger. Nōrunt omnes , Cholera nunquam destitui Febre ; & asserit a libi *Hippocrates* , haud solvi *Lipyriae Febres* ^e absque Critico Cholerae accessu. In *Causo*, ^f Febre admodum maligna (in qua *Lingua* fuit *aspera*, *arrida*, *nigra*, *sitis excessiva*, *Æger comatosus & delirans*) *Vomitoria* duxit necessaria, & *Clysteres* ; non tamen ante admisit *Purgantia* , quàm in usum fuerit adhibitum *Lac asininum calidum*. Imò verò linquit nobis relationem duorum Casuum *Febribus* post *Purgantia* demortuorum, qui *Hippocratis* iudicio reconvaluissent *Vomitororium* usu g. Quòd ejus mecum sit sententiæ *Hippocrates*, haud exiguâ perfundor lætitiâ ; non tam propter summam Viri famam & auctoritatem , quàm maximam industriam, & quia , quæ statuit,

Ob.

d. Ἐπιδημ. L. V. §. 4.

e. Κωνσ. πρὸς γν. §. I.

f. πρὸς Αἰγίρ. ὁξείων. §. 34.

g. Ἐπιδημ. L. V. §. 9. 10.

Observationibus sunt fundata, Ratio-
nio simplici & demonstrativo nixa,
& quia pro singulari sua probitate li-
terrimè declarat operationum sua-
rum successus. Ut proin non alium
quàm Paradoxi titulum mereatur,
quod *D. Freind* sub Rubrica speciosa
Commentariorum in Hippocratem pub-
licare audet, cum animi ejus sensus ad-
vè directè pugnans ; & cum Natura
hostis, quam venerabilis hic Senex sibi
habet propitiam.

LIV. Finem huic materiæ haud In lucem
ante impono, quàm Lectori palàm fe-
ro, per Vomitoria in hoc æquè, ac
primo Stadio liberari ægrum ut plu-
rimùm à putrido valde & vitioso
phlegmate ; Bile item flava, viridi,
nigra, amara, falsa, acida, fervida. Ipsa
proin hæc Operatio, dum in dias lu-
minis auras protrahit ipsa hæc princi-
pia, quæ pro causis adserui Febris, &
aliorum gravium Symptomatum, ali-
quando hocce quartum Stadium co-
stitantium, ocularem simul exhibet
demonstrationem realis horum prin-
cipiorum existentiae, & evidentissi-
mam, quàm fieri potest, reddit Doctri-
nam

In lucem
protra-
hant Vo-
mitoria
causas
Sympto-
matum in
postremo
hoc Vario-
larum Sta-
dio.
Doctrinæ
hujus Ve-
ritas ipsis
quoque
sensibus
redditur
evidens.

Argumen-
tum aliud
suppeditat
Cessatio
Sympto-
maturum à
Vomitu.

nam abs me in præsentì Tractatu ex-
positam. Detegitur simul causarum
harum morbificarum ipsissima scattu-
rigo , & subministratur argumentum
indubium Operationis hujus , quàm
optimis sit fundata Rationibus. See-
quoque aliud argumentum suggerit
Symptomaturum suspensio, si non statim
ab Operatione , paulò tamen post
Quinimò immediatè cessant Sympto-
mata, & liberantur Æger, si Corpus sit
prædispositum , & Operatio eà pru-
dentiâ instituta , quâ materiæ exone-
ratio redditur prompta , facilis & li-
bera.

De Cura
finali, &
Ægri re-
stauratio-
ne post
Variolas
superatas.

L V. Ita Vomitus procurari potest
ubi necessitas postulat. Verùm enim
verò Corpus sub finem hujus Morbi
vix est in statu, ut validos sufferat im-
petus , Vesicatoria , Venæsectionem
Purgantia, vel etiam Vomitoria. Felice
proin esse contingit Ægro, si res debi-
tâ prudentiâ & præcautione peracta
fuerint ab initio, Organis adhuc sat
liberis , & viribus integris. Evacu-
tionibus autem necessariis factis cau-
do rerum à Medico peragendarum
consistit in eo , ut erigatur spes &

com

confidentia Ægri ; regantur & subigantur Passiones ; procuretur Quies & comoda ex omni parte vivendi ratio : præmuniatur æger ab omni Caloris Frigorisque excessu : ordinetur Diæta, Potus, & pauca Medicamenta antipyretica : fervetur vitiosa materia in Stomacho, disciplinæ subiecta, ut ad Habitum Corporis non transeat majori ; quàm Viscera ferre possunt, copia ; dispensetur eadem ad Pustulas, vel promoveatur foràs per Sputa, Renes, & ordinaria Secretoria Organa. Reliqua omnis, si fieri potest, retinenda in Stomacho, ut quieta ibi maneat, donec Pustulæ sint evacuatae, Viscera feliciter liberata, & convenienti Vitæ regimine structura Corporis restaurata, viresque aliquantum restitutæ. Post hæc omnia haud servanda vel figenda materia morbica in Stomacho, sed excitanda, imò erò eliminanda extra Corpus. Id si negligatur, & opportuna occasio præmittatur, sequi necesse est, quod experientia quotidiana testatur, magnæ atque incommoda numerosa non minùs, quàm funesta. Est hæc materia

Evacuatio-
nes hæc
necessariæ;
earum be-
neficium
& usus:
Commit-
tuntur ma-
gni erro-
res, si o-
mittantur.

N

oneri

oneri Stomacho , incommoda Digestioni ; vitiatur Nutritio ; corrumpitur Sanguis ; læduntur & destruuntur Viscera , Cerebrum , Oculi , Pulmones ; materia suppeditatur exanthematibus & eruptionibus variis ; inducitur ita dicti Scorbutici Affectus , Cachexia , Atrophia ; hic ille ve Morbus in Corporis majorem minoremve maxam , pro depravationis gradu , quantitate materiæ vitiosæ in Stomacho relictæ. Impetrabo tantò facilius veniam , si fortè diffusus nimis visus fuero , quandoquidem inadvertenti ommissione , & defectu attentionis debita innumera Corpora aliàs vegeta & firma fuere miserum in modum destructa , & Mortis faucibus tandem absorpta. Qui non satis norunt subjungere Passiones , & vincere Appetitum nec stare diutiùs sub disciplina , quàm absoluta urget Necessitas , Regimini impatientes , à Medicamentis , quæ horrent , remoti , sibi soli & Naturæ confidentes nimium periculo elapsi hi sanè malè sibi consulunt pro præsenti , & pessimè pro futuro securæ felicitatis statu. Habeant , de quo querantur

rantur , multis per Morbi decursum
remediis fatigati, & fortè nimis, quàm
par erat. Hoc tamen summæ est Pru-
dentia, & maximo eorum commodo,
si pro nunc concedant aliquid , licet
libenter , firmandæ Saluti. Si exci-
pias eos, qui sibi non consulunt, & ne-
cessaria auxilia initio respuunt, per-
mittentes , ut ad ἀκμὴν ascendat mor-
bus, nullo obice interjecto, Viscera &
Habitūs Corporis adeò inundentur,
ut postea nullus remedio sit locus , ii
certè omnium fatales maximè com-
mittunt errores, qui necessaria finito
Morbo negligunt. Quum è contra,
qui opportuno hoc tempore uti nô-
unt, & res ritè administrare, Sanita-
tem suam & vires firmissimo stabi-
liant fundamento. His quoque mediis
corriguntur ut plurimùm Errores at-
que defectus Constitutionis, quos cir-
cumtulit æger ante Variolarum acces-
sum. Ii certè non , ut decet, rem pon-
erant , parùm in cognoscenda Natu-
re necessitate versati , qui tot postha-
citis monitis salutaribus, quotidie in
craxi occurrentibus, nondum sciunt,
materiam Variolosam diu ante deli-

tuiffè quietam in Corpore , imò pl
ramque homini connatam. Argume
to eft, fi nullum foret aliud, magna ill
& fubita mutatio, quæ fequitur Varii
las, & incredibilis ferè Conftitutiom
melioratio , fi fortè vitiofa matern
non fuerit Mechanifmo & Virib
Corporis expultricibus fuperior. H
quidem haud inficior, regnante num
& Orbem inundante vitâ ubique ll
xuriofâ , felicitatem hancce non ex
adeò frequentem , ut quidem for
optandum. Hinc omninò eft , qu
majori auxilio , & Medicinæ adju
mento ut plurimùm habeamus opus
& Corpora à primâ infantia valett
dinaria , infirma , ægra dextrâ rem
diorum adminiftratione , & caufarum
morbificarum remotione , reddant
fana, firma, valida ; caligo Intelle
dissipetur ; & qui ftupidi erant , ap
fiant Scientiis & Artibus ; Oecom
mia prorfus à Jugo liberatâ , & Imp
dimentis remotis. Quæ heïc dicunt
occafione Variolarum, applicari po
funt , ac debent , Febribus quibusv
aliis , imò omnibus omninò Morbo
in quorum Curatione fi , Ratione cd

ce, Principia morbifica, diu in Corpore delitescunt, idque offendunt, non figantur, & supprimantur, vel luntaxat ab uno Organo ad aliud transferantur, sed prudenti methodo foras ejiciantur, Corpori redditur omnino Libertas & vivacitas, quâ antea minimè gaudebat: Sanitas, quam tunc obtinet, adeò priori firmior, ut nemo non clarè videat, prudens Morborum, utut violentorum & periculorum, regimen, ingenti cessisse constitutionis commodo. Tot hujus Veritatis prostant Exempla, ut nemini dubium suboriri possit.

LVI. Ast enimverò totalis Corporis liberatio à materia noxia, & morbifica non est opus adeò facile, ac quidem sibi fingunt rerum imperiti. Hactenus non satis explorata Secretio, & depositio materiæ per Glandulas Intestinales, hujusque quantitas: neque aliud notum, quàm Mucus, isque multus, inserviens, si debitâ adsit quantitate, lubricandis Intestinis, iisque contra Bilis adeò communiter opiosæ injurias & deprædationes defendendis. Sed hoc certum, exhausto

Corporis
liberatio
ab omni
materia
noxia opus
magnum,
& difficul-
tatis ple-
num.

Reciproca-
& tiones in-

ter Vasa
Sanguife-
ra & Sto-
machum.

* conf. §.
30. supra.

& evacuato Stomacho, vitiosam ma-
teriam ex Stomacho in Sanguine
translatam, inde per Glandulas,
Vasa Gastrica, in hunc ipsum finem
numerofissima, redire & fecerni in in-
credibili quantitate : * Unde patet
quàm tædiosum & difficile sit neg-
tium, liberare prorsus Stomachum.
Est hæc inter Sanguinem & Stom-
chum Reciprocatio ita fundata, ut : a-
gumentis, quod puto, demonstrativè
nemo resistere aufit ; & vellem fam-
ut loci foret ac temporis, producere
ea in medium. Non tamen materia
hanc sicco prorsus pede prætermi-
possum, quin aliqua exhibeam in-
cia, quæ scrutatorem sedulum ad ulte-
riorem inquisitionem hortari & ad-
cere possint. Afari succo, aliisque Em-
ticis violentis, ordinariè exhiberi
litis in Mania, Melancholia, iisque
frequenter repetitis ; vomituritioni-
bus, quæ in Navigationibus nonnun-
quam per aliquot successivè hebdoma-
das continuant, ut & Gravidarum
tanta rejici solet Phlegmatis & Bilis
copia, ut Stomachus ne quintam, im-
nec decimam ejus partem unâ vi-
cap

capere possit. Adstringuntur autem Furiosi & Melancholici Diætæ admodum tenui; reliquos, quorum mentionem feci, languidos & continuò ferè vomentes, Appetitus destituit, eò usque sæpe, ut producatnr notabilis Indigestio. Neque sanè posset tantà materiæ copia ejici ex Stomacho, nisi continuò suppleretur aliunde, & ex ipso Corporis habitu redux in Viscus hocce deplueret. Sed extant alia, quæ Veritatem hanc reddunt magis adhuc evidentem. Nihil commune magis, quàm Arthritidem vel Podagram desinere in Stomachi Oppressionem; Tumores dolorosos & Inflammatorios Pedum in Dolores gravativos, Æstus, & Languorem Stomachi. Hinc haud infrequenter causa Morbifica redit ad Pedes, rursusque post ascendit in Stomachum. Hujusmodi Reciprocationes aliquando eveniunt Stomachum inter & Lumbos, Crura, aliasve Corporis partes Rheumatismo affectas, ut & in Hydrope. Ita cessantibus Doloribus Hæmorrhoidalibus Stomachus languet, rediens ad pristinum vigorem, redeuntibus Hæmor-

rhoidum Doloribus. Concidentibus
derepente Pustulis, & Eruptionibus
illis illicò in anomalias cadit Stomachus,
quibus remittentibus comparent de novo Exanthemata cum Doloris sensu. Ita sese ut plurimum habent Res Naturæ; verum si externorum Repellentium usu retrudatur materia peccans ab extremis Membris in Stomachum, fit id majori semper Corporis incommodo. Turbas & pericula auget, quòd Naturâ vel Arte retrotrusa peccans materia in Stomachum inundet simul alias quoque partes, easque Vitales, & Animales Cor, Pulmones, ac Cerebrum. Hoc unicum addo, sufficere nobis argumentum viæ ex Sanguine in Stomachum indubium Experimenta in Brutiis facta. Discimus ab his, quòd Tincturæ Emeticæ in venas etiam crurales, maximâ à Stomacho distantia, injectæ Stomachum Vomitibus, & incommodis aliis afficiant non minùs quàm si immediatè fuissent Stomachae infusæ. Prostant Argumenta fatigum multa, quæ nos docent, Sanguinis massæ aliquando inesse, eamque per-

tram-

transire, vel saltem hanc viam tentare
 copiosissimam materiam peccantem,
 depravatam Bilem cum Phlegmate.
 Casum memorabo unicum duntaxat
 Ill. Equitis *Guilielmi Emmet*, qui in ve-
 lementi Sttanguriæ accessu, paucis
 abhinc annis, Urinam habebat inten-
 se calidam, biliosis Salibus copiosissi-
 mis, quot vix observavi unquam, sa-
 turatam. Augusto 1716. post dirum
 febris accessum cœpit per vias uri-
 narias excernere Phlegma in magna
 quantitate. Continuavit ita per qua-
 tuor Menses; rediit, post sex Men-
 sum intervallum, hæc excretio Junio
 mense 1717. augebatur inde, & con-
 tinuabat indies, cum exigua intermis-
 sione usque ad medium Januarii: quo
 in consilium fui vocatus: tunc autem
 temporis Spatio 24. horarum excre-
 vit ultra binos Sextarios Phlegmatis
 rassisissimi, gravis, & tenacis admo-
 dum; quæ res adeò insolita, ut penè
 credidem superet, sed certissima, & facti.
 In hoc Casu vasa Sanguinea Phleg-
 mate onerata, qua sese exonerare
 non poterant in Stomachum, eadem
 nimis oneratum, & invalidum

Sanguis
depuratus,
Morbi que
curati e-
vacuatio-
ne Stoma-
chi.

Non ex-
stirpatur

prorsus ad hostem ejiciendum
ἀνω, propter vias flatibus claufas,
κατω propter constipationem ordi-
riâ majorem, viam tentavit Natura
quæ remanserat unica, per massâ
Sanguinis, & Renes. Observari hu-
meretur, quòd per remedia oleofa
unctuosa evacuato copioso Phlegma
te ex Stomacho & Intestinis, redire
brevi Urina ad ordinarium & natu-
lem statum, facilemque ac liberam
excretionem; restaurata iisdem me-
diis Constitutio, reducta ad pristinum
vigorem, quo ante viginti abhinc : a-
nos gaudebat, Sanitas. In summa, po-
num id, vitiosa Sanguinis contentio
quemadmodum primum eò deferretur
ex Stomacho, blandè sic & natu-
li viâ evacuato, redire in idem Orga-
num per Gastrica vasa, iisdem morbi
Legibus, tantò faciliùs, quia Stoma-
chus fuit exoneratus. His autem me-
dis depuratur sensim Sanguinis massâ
vigorem recuperat Corporis structu-
ra, à causis morbificis liberata, tan-
demque restituitur Sanitas. Nec fa-
prostat alia via, quam Natura secum
possit inire. Quam diu remanent Prin-
cippi

ipia turbulenta in Corpore , tamdiu
 le Vita securus esse nequit æger , fre-
 quentibus agitated insultibus ; & cer-
 o quidem offendunt toties , quoties
 excitari contingit. Constanti & in va-
 iatâ Naturæ Lege quodvis materiæ
 genus suas habet Proprietates insepa-
 rabiles , perpetuos illius , si adsit , Co-
 mites. Vitiosa proin & præternatura-
 lis materia inhærente Corpori lædi
 d , & periculo exponi necesse est , uf-
 que dum ejiciatur. Nec ullo modo
 concipi potest , quomodo Partes orga-
 nicæ Corporis liberè agere , suoque
 officio ritè defungi queant , impeditæ
 & offensæ à materia peccanti.

L VII. Optandum foret utique , ut
 qui semper in ore habent *Edulcoratio-*
nem Sanguinis , roborationem & restau-
rationem Toni Nervorum , Spirituum
Animalium excitationem , & hujusmodi
 alia ; ii quoque , quorum Praxis niti-
 tur Medicamentis ita dictis Alteran-
 tibus , qui ea magnâ copiâ præscri-
 bunt , hæc omnia probè examinarent
 ad Veritatis & Salutis trutinam ; & at-
 tentè considerarent , quibusnam Mor-
 bis illa reverà medeantur ? an , si mul-
 ta

verè ullus
 Morbus,
 nisi Eva-
 cuatione,
 causæque
 sublatio-
 ne.

De Medi-
 camentis
 Alteranti-
 bus.

ta præstiterint, aliud effectui dederint
quàm suppressionem, vel mitigati-
nem Symptomatum? annon hæc
dem Symptomata recurrant breviter
vel horum loco alia, fortè pejora?

De Medi-
camentis
Abforben-
tibus &
Testaceis.

LVIII. Certum hoc est, horum
Remediorum magnam partem,
Specie integram Abforbentium Tri-
bum, quâ comprehenduntur Pulveres
ita dicti Testacei, in Morbis magnis
Chronicis non efficere aliud nisi dilu-
tionem, seu moræ tractionem. Certe-
tum id, absorberi iis Biliosa Salia, tum
genuina seu nativa, tum extraneæ
quorum proin actionem ad tempus
impediri necesse est. Ubi pauca huius
generis Salia notabiles exerunt
effectus, uti sunt Corpora tenella In-
fantum, Pulveres hi fortè præstare aliquid
possunt: absorptione eorum, & sua
detentione obtinentur induciæ, & sum-
penduntur effectus. Hæc ipsa Salia
quia inprimis resident in Stomacho
veluti Sede Regia, impeditur eorum
actio & Motus, possunt hæc Remedia
quodammodo tueri hoc Viscus, & Sa-
lium descensum inhibere ad habitum
Corporis. Hoc modo aliquantum mi-
nuuntur

uuntur molestiæ, Inquietudines, Fe-
riles æstus, aliave Symptomata, ab
his Salibus aliorum translatis oriri
solita. Sed terminatur horum medi-
amentorum sensilis Operatio, à qua
et commendari solent, in sedandis
urbis atque tumultibus, quos exci-
tant Salia hæc in Stomacho. Hinc fa-
cile est, quòd tenella hæc ætas & sensi-
lis admodum, ab his Salibus inundari
solita, exuberantibus his, mero In-
stinctu Naturæ acta abligurire soleat
Cretam, aliaque hujus generis, quæ
arundem sunt virium cum Medica-
mentis Testaceis. Nec est, cur conce-
damus magis frequentem & conti-
nuatum usum horum atque illorum.
Certum hoc, Oculos Cancris, Marga-
ritas, & pauca alia selectiora abfor-
mentia eatenus posse dari, quatenus
implicant & frangunt Salium horum
insultus. Verum enimverò, illusoria
est hæc Praxis, imò detrimentosa Cor-
pori, nisi maturè ejiciantur hæc ipsa
Remedia unà cum Salibus captivatis
ive absorptis, qui unicus est & lau-
dabilis exhibitionis Scopus. Hoc est,
quod omnis mea inquisitio, omnia
mea

mea Experimenta , Casus omnes
docent. Nemini id videbitur mirum
quandoquidem Salia hæc, licet cap-
vata, pro tempore, non minori adfui-
quantitate in Corpore, quàm ante,
si evacuentur ; proin citius tardius
que evoluta, ac vinculis liberata eor-
dem de novo producent effectus, eor-
dem ludent scenam, quam ante.
Adultis eadem hæc Salia magnâ
plurimum adsunt copia, & major
quàm quæ ordinariâ Testaceorum,
liorumve Absorbentium dosi super-
ri queat. Hoc in casu non possunt
non Stomacho esse molesta, impe-
re Digestionem, absorbendo Salia
quædam huic actioni necessaria, A-
vum reddere adstrictam, incrassare
densare Fluida, calorem reprimere
frænare actiones, motum horum
distributionem infringere. Sunt et
fectus passim evidentes, inprimis
Chlorosi laborantibus & Ictero, qui
reprimendam & temperandam Bilem
redundantem, deprædatoriam aliâs
Stomacho molesta, maximam adfui-
munt Absorbentium copiam. Illæ hæc
rum Medicamentorum partes, qui
forte

portè ad Massam Sanguinis transeunt,
 aufari facilè possunt ibi Obstructiones,
 infarcire Vasa & Glandulas, & u-
 à cum Phlegmate, cui fortè jungun-
 ur, materiam dare concretionibus
 ulculosis. Nullo modo id videbitur
 irum iis, quibus Experientia dictat,
 hujusmodi remediis tandem generari
 Corpore speciem quandam Lixi-
 ii, vel potiùs Gypsi. Parùm certè ad
 aturam horum remediorum atten-
 sse oportet eos, qui, quæ heïc profe-
 s, diffitentur.

LIX. Validum est absorbens & u-
 am ex primariis Pulvis Jesuitarum,
 d infimul stipticus valde & adstrin-
 ens, uti ex actionibus ejus & proprie-
 tibus cuivis ritè attendenti patet.
 ed eo ipso, quia viribus suis alia præ-
 cta antecellit, mala inducit permul-
 simul & gravia, nisi exhibeatur in
 ate juvenili, constitutione robusta,
 antitate congrua, & tempore debi-
 rursus ejiciatur. Certum hoc, ejus
 u posse Intermittentes Febres repri-
 i quodammodo, harumque causas
 ffocari. Id non potest non placere
 ectoribus; qui vix credere aut
 con-

De Corti-
 ce Peruvia-
 no, & occa-
 sionaliter
 de Febri-
 bus Inter-
 mittenti-
 bus.

concupere possunt Dolores & Angustias , quas inde postmodum sustinent ægri ; illi inprimis , qui largis dosibus hoc medicamentum hauserunt. Nunc sic vitiosa Salia , quæ ad Sanguinem transmissa ibi accendunt Febrim , celerant Pulsum , & Partium actionem ac sensus intendunt , restricta nunc captivata in Stomacho , Visceri huius inferunt Asperitatis sensum , Oppressiones magnas , & varias molestias sed quia simul cum illis supprimunt quoque Salia legitima, naturalia, Propter his , quibus calorem suum debent & robur , orbata debiles admodum redduntur & languidæ ; quæ Accidentia haud dubiè majus recipiunt augmentum ex descensu Phlegmatis in habitum Corporis, cui reprimendum remedium hocce ordinariè haud sufficere. His omnibus ritè pensatis haud mirum , adeò frequenter cessivum hujus Medicamenti usum sequi Paralyfes , aliaque Nervini generis Symptomata ; quibusdam pervenire Hydropem , aliis Affectionem Thoracis , aliis Surditatem , Aurium Susurrum, Vertiginem, aliáque plura

Cajp

capitis mala. Non fanè absque son-
ca causa reformidat hoc Medica-
mentum Vulgus ipsum. Optimum id
est , quòd in Praxi Rationali rara sit
modum eo cum iudicio utendi oc-
casio ; & sicubi occurrat , re peractâ
studiosè evacuari soleat , juxta cum
alibus absorptis. Fungitur aliquando
ficio hoc ipsa sui studiosa , & ad
osligandas mali causas provida Na-
ra , ejciendo deorsum non sine mo-
stia & præcipitatione vitiosa omnia
kortâ Diarrhoeâ. Si quando Eva-
ratio hæc instituitur maturè & per
media blanda , vel negotium hoc
extrâ Arte peragitur , ægro non po-
st non inde accedere ingens & sola-
um & beneficium. Quum è contrâ,
relictis Salibus vitiosis , & duntaxat
viscatis, sed post evolutis, citius tan-
usve hac illave via ægro accedere
ssunt mala plurima , nisi fortè exi-
o illa adfuerint numero , vel Orga-
& Partes eo gaudeant vigore , ut
onte ejiciant hostem. Remedium
nè ipsum quia per se injurium est &
xium , ægro non poterit esse benè,
i eliminetur. Neque tamen id fieri
O debet

debet methodo ordinariâ, finiftrarum
consequentiarum plenâ ; non Purg
tionibus , quoniam his ruentibus co
orsum, diarrhœâ secutâ, Febris ut pol
rimùm manet, imò sæpe magis intee
ditur. Indicatur certè, si non Purg
tio, saltem alia Evacuatio, quandoqu
dem non oritur Alvi profluvium, in
adfit ingens materiæ noxiæ copia
Stomacho. Organo hocce in hoc ca
molestè affecto per Medicamentum
vitiosa simul & copiosa materia, qu
ibi hærebat, excitata, attenuata
parte transmittitur ad Sanguinem, u
de Symptomata exasperari neces
est: tantò autem magis, quia à Flac
bus, Scybalis in densam massam co
cretis, & ipso Phlegmate, aliàs in h
jusmodi ægrorum Intestinis exub
rante, clauditur, vel difficilis redditu
via per Fistulam Intestinalem, atq
sic determinatur materies peccans
Sanguinem. Ita ut Diarrhœa sit m
rum Accidens, & in hoc casu intenc
tur Morbus, exuberante eum in m
dum materiâ noxiâ, ut excedat ne
duntaxat vires cujuscunque dose
Corticis, quæ quidem cum ration
præ

præscribi possit, sed in conflictu exun-
 lans ruat deorsum, majori quidem,
 quàm priùs ad Sanguinem, impetu.
 Quâ occasione Olea exhibita facili-
 ant materiæ per Intestina descen-
 sum, incraissant, defendunt simul & ex-
 pellunt. Eidem Scopo quadrant opti-
 nè Clysteres simul adhibiti, educen-
 do fæces coagulatas, Flatus, aliaque
 lescensus obstacula. Præcavendo sic,
 & facilitando liberum transitum pos-
 sero statim die ab assumpta largâ Cor-
 tici dosi, sicubi visa fuerit necessa-
 ria, propinari potest Purgans: id quod
 succedet ordinariè adeò feliciter, ut
 nunquam viderim Paroxysmum hâc
 riâ redeuntem. Continuatò porrò u-
 tu Oleorum, vel ipsius Corticis, si è re-
 querit visum, aut eum desideravit æ-
 ger, & Purgantium repetitione, quo-
 tes occasio fert, liberatur æger & à
 Cortice, & à causis morbificis, re-
 auratur feliciter, & in securo statu
 ocatur Sanitas, id quod vix quispiam
 b alia quacunque methodo poterit
 præstolari. Exhiberi commodè potest
 meticum adæquatum, si ex Sympto-
 natum consideratione patefcat, esse

causas morbi nimis vitiatas, vel adde
copiosas, ut nec commodè captivæ
aut abforberi possint à Cortice, neque
securè dejici per Purgantia. Emeti-
cum tale dextrè adhibitum ingen-
est usui, imò ut plurimum unâ vii-
Symptomata omnia cessare facit fel-
citer, quoniam simul liberatur * Na-
tura pressa, & fomes mali tollitur.

* conf. §.
13. § 4. su-
pra.
De Medi-
camentis
amaris.

LX. Sunt Amara Remediorum ge-
nus, quod multi est usus, sed operati-
onis contrariæ, si conferatur cum præ-
cedenti: & tamen, quod omninò me-
tari meretur, Absorbentibus combi-
nantur à benè multis. Quo ipso au-
tem utrorumque effectus laudabiliter
infringuntur, & fortè noxii inducun-
tur. Amara quatenus aliquando Ap-
petitum excitant, ægro sunt accepta
sed & Medico, qui si Naturæ penetra-
lia non introspicit, haud facilè per-
spicit, detineri duntaxat ægrum, &
vanâ spe deludi. Stomachus quodam-
modo irritatus & incitatus per amara,
si non sit nimium oneratus, & vi-
res sat validæ, uti in junioribus, seorsum
liberat ab iisdem, & simul fortè ejicit
Phlegma, aliave noxia. Hoc modo
redli-

edit hoc Viscus in statum tantò me-
 iorem , accrescit subinde Appetitus,
 & sternitur via ad cibi receptionem
 in Stomacho. Enimverò præjudicat
 hoc ipsum toti Structuræ; quoniam &
 amara, & contenta Stomachi vitiosa,
 anà ejecta, ut plurimum transeunt ad
 Sanguinem, sicque distribuuntur per
 totum Corpus. Hac fanè ratione mi-
 nuitur sensus Gravitatis & Oppressio-
 nis in Stomacho, fortè & mala hinc
 ad superiores partes, speciatim Caput
 tendentia; sed exæstuat Sanguis, pu-
 rescit, & periculo longè majori, quàm
 prius fuerat, exponitur Vita atque
 constitutio ægri. Prætereà à Visceri-
 bus internis nobilioribus liberanti-
 bus se pro posse à jugo vitiosæ mate-
 riæ deponitur hæc ipsa tum alibi, tum
 in ipsum Stomachum, * novas hinc * conf. §.
 creans molestias. Hinc non mirum, § 7. supra.
 hac Methodo opus habere ægrum
 semper remediis, nihilque effici. In
 ætate provectiori, sensu Stomachi ut
 plurimum languente, & Viscere hoc
 gravato nimis & Phlegmate onusto,
 ne quidem apparente, bonum, ut in
 juvenibus, exerunt effectum amara;

sed communiter adeò manifestè sunt
noxia, ut qui eorum exhibitioni infestit,
incuriosus admodum sit earum rerum,
quæ peraguntur in Praxi. Potest
tescent rationes haud difficulter in
qui apti sunt formare iudicium de rerum
statu sub binis his adeò diversis
Circumstantiis. Certum hoc, amarum
præcipuum esse ingrediens Bilis, pro
in quodammodo pro Medicina ex
posci : sed oportet rarus admodum
sit eorum usus, quoniam à Bile redun
dante Oeconomix Animalis accedunt
per plurima mala atque anomalix.

De Salium
usu in Me
dicina, ut
& de Cha
lybe.

LXI. Ex Salium profapia sunt U
rinosa & Armoniaca nativis Corpore
ris nostri maximè præ aliis accom
moda; licet tanquam ingrediens Bili
noxia valde sint & Corpori inimica
si redundantia nimis. Sed magis ad
huc alia Salia, Tartari, Sal Prunellæ,
Salia Vitriolica, ea speciatim, quæ or
dinarias ingrediuntur Chalybis præ
parationes; quæ proin immensa par
riunt mala, imprimis in Corporibus
Phlegmaticis & Cacochymicis, ubi
vitiosa materia adest actione Salium
horum superior. Hoc quidem verum,
quòd

quòd ubi materia fortè est paucior,
 uti in Infantibus , quibusdam Fœmi-
 nis, Viris texturæ tenerioris, & iis, qui
 egrè illâ se gravari patiuntur , Salia
 hæc quodammodo sese commendent
 suis viribus , licet, quod præstant, me-
 liùs , commodiùs , & securiùs aliâ viâ
 possit effici, absque consequentiis fini-
 stris , quæ Salium usum ordinariè co-
 mitari solent. Qui hæc præscribunt
 Salia, intendunt attenuationem, & ob-
 structionum reformationem. Sed hæc
 ipsa intentio imponit ipsis, & pertina-
 ces eos reddit in sua hallucinatione,
 more aliarum hujus generis Theoria-
 rum superficialium. Suam certè con-
 ferunt Symbolam hæc Salia in disso-
 lutione materiæ in Stomacho conten-
 tæ. Sed quia Naturæ non sunt con-
 grua, & quantitate ac viribus Salia ibi
 hærentia nativa superant , exorto
 tumultu atque conflictu ita afficiunt
 Stomachum, ut is pro sui defensione
 ante eliminet Salia nociva simul cum
 materia, quàm hæc est dissoluta, & im-
 petu magno propellat in Vasa Lactea,
 Sanguiveha capillaria , & Glandulas
 Renum , Hepatis, Viscera alia : quo

ipſo non ſolùm non referantur Conſtructiones inveteratæ , ſed magis agantur, confirmantur, novæque gerantur. Inundatur namque Sanguis, febriles æſtus , aliasque turbas conecatur, ſicque in confuſionem aguntur fluida Corporis majorem fanè , quàm quæ hîc exponi queat. Neque induceretur talismodi Methodus, niſi æ foret quædam deluſio, & acciderem quæ blandiuntur pro tempore ægroti. Alleviato quippe, Salium uſu, pondere Stomacho moleſto, Oppreſſioniis Languoris , Vertiginis , aliorumque capitis affectuum cauſâ , & ex parte translata aliorſum , alleviantur forte ad tempus ægri , nec percipiunt certum incommoda longè majora , viribus Corporis magis infeſta, vitæ pernicioſa, Remediis quibusvis ſuperiora. Contentus eſt æger aliquali dictorum Symptomatum remiſſione, futurorum neſcius & incurius. Sed futurum non minùs quàm præſens æquâ integri animi lance perpendit , qui lynceos habet oculos, & ipſa quoque recondita introſpicit: atque bonâ fide ſervire vitæque conſulere mavult, quàm

quàm placere duntaxat. Evanescit
pes momentanea brevi, sed diu du-
rant mala, quæ sequuntur, & gravia,
& dura. Tanta materiæ peccantis co-
pia, Sanguini illata, neque per Emunc-
toria consueta excreta impingitur
Vasis, vel partibus quibusdam, fortè
& Cerebro, Pulmonibus, Visceribus
aliis, ubi deposita manet, donec textu-
ra prorsus sit vitata, & tandem Oeco-
nomiâ integrâ labefactatâ corruat Vi-
ta. Nisi fortè à juvenili ætate, vel
Visceribus sat robustis portio saltem
materiæ vitiosæ ejiciatur foras. Quo
in casu Massæ Sanguineæ reddita par-
tim quidem per vias renales invenit
exitum, partim verò per Gastrica va-
sa & Glandulas redit ad Stomachum.
* Ubi non solùm priorem scenam lu-
dit, sed Viscus hoc de novo aggredi-
tur, sed majori & impetu & effectū,
quàm priùs, comite Indigestione, inde
à primo insultu ortâ, ex defectu præ-
cautionis in hac Methodo necessariæ,
qua præveniri poterat. Pensitantes
hæc omnia, Obstructiones aliasque
noxas Corpori supervenientes, nova,
& difficiliora fortè obstacula, pensum

* conf. §.
57. supra

absolvendum habent Medici gravius
longè & difficilius, quàm quidem habuissent, si æger soli morbo commis-
sus nîl prorsus remediorum adsumisset.

De Aquis
Medicatis.

LXII. Materiam in Stomacho viti-
tiosam superare queunt Aquæ *Bathonienses*, & minerales aliæ, si in exigua
adsit quantitate; licet hanc sensim inferant Sanguineæ massæ, rursus tamen
tantum inde exturbant, ut paucas admodum excitare possint turbas
imò verò præstare fortè aliquid boni. Verùm enimverò, si materia sit copiosa
adeò, ut ei successivè Sanguinis illæ recipiendæ, & evacuandæ ne-
cessaria sint Vasa & Organa, minuitur eadem proportione boni desiderii
spes, turbæque increscunt. Est ratio hujus Propositionis adeò evidens in
qui Structuræ mechanicæ Corporum sunt periti, vel attendere dignati sunt
ad ea, quæ protuli hætenus, ut ulteriori explanatione non sit opus. Hæc
cur Philosophiæ suæ jungant fortè spectus, qui tantâ Aquas *Bathoniensis*
& *Tunbrigenses* adeunt, consuetâ licet, libertate, sese illis immerfuri. Au-
daçter

acter fanè exponunt illi personas
 uas & Sanitatem, inprimis, si Corpo-
 ra eorum non sint ad hujusmodi cu-
 as disposita, vel Aquæ non liberum
 nveniant transitum.

LXIII. Sunt Stomacho admodum De Reme-
 ingrata * Vegetabilium usualium diis ex Re-
 erplura, uti Alterantia, Succi, Aquæ, gno Vege-
 alia, & præparata alia, atque Diges- tabili.
 tionem turbant ac lædunt.

LXIV. Congrua mage sunt, & Na- De Reme-
 uræ amica Animalia, horumque Præ- diis ex Re-
 arata, cum judicio selecta, & ritè ad- gno Ani-
 ministrata; sed nulla, quæ quidem mali.
 ciam, usus notabilis, & ampli.

LXV. Verùm Mineralia, Metalla, De Mine-
 & quæ Fossilia nativa cunque, Visce- ralibus.
 ribus & partibus ea constituentibus
 unt incongrua prorsus. Quapropter
 Naturæ sunt infesta, & exhibita Alte-
 rantium titulo vel agunt parùm, vel
 oxas parant morâ suâ in Corpore,
 si dextrè admodum sint administra-
 a.

LXVI. Dextrâ tali administratio- Alteran-
 e securè adhiberi possunt varia ex tium Me-
 Alterantium classe, imò & quodam- dicamen-
 modo torum ve-
 rus ac le-

* conf. §. 7. supra.

gitimus
Ufus.

modo conducent Sanitati. Sed feligg
prudens atque peritus Medicus pau
innocua, facile tractabilia, & Nat
ræ amica. Dantur autem certò tali
quæ ingenti possunt esse usui ta
quam adjuvantia eorum, quæ noxia
materiam è Corpore eliminant. Il
lia certè quodammodo sunt necess
ria in Evacuationum intervallis. Ha
verò Intervalla sunt quandoque lon
gi temporis. Opus hocce non unqua
fufcipi debet cum impetu, sed tracta
cum judicio, eo namque tempore, qu
Organa sunt disposita, neque Natur
secernendo & excernendo occupat
Exemplis hoc illustravi suprà, Vari
larum occasione.

De Medi-
camentis
communi-
ter dictis
Cordiali-
bus, & Sto-
machicis.

LXVII. Medicamenta Alteran
tia, quæ quidem Opus hoc præ ali
benignè & efficaciter adjuvant, v
roborant vires, quamdiu usurpantur
vel disponunt materiam noxiam ita
ut tantò faciliùs moveri, & eliminari
possit. Priori intentioni inserviunt
præter Vina adæquata, & Diætari
convenientem Aquæ compositæ, qu
quidem sunt Palato & Stomacho gra
tæ; * Spiritus item Vegetabilium &
Ami

* conf. §.
7. supra.

Animalium volatiles , qui dictis jam
ollent proprietatibus. Quadrant ei-
em scopo quandoque Amara sim-
plicissima gustui accepta, in parva do-
. Magis tamen ea, quæ partibus con-
tant activis , subtilibus , Stomacho
unt amica. * Talia sunt, Ruta, Coch- * conf. §.
earia, Raphanus rusticanus, Sinapi, 7. supra.
Cæpe, Allium, & Assa foetida.

LXVIII. Præstant & recensita De Medi-
nodò Medicamenta aliud , quod ab camentis
Alterantibus expectari potest, benefi- Attenuan-
cium , quòd blandè & placidè atte- tibus.
uent atque excitent Phlegma cum
eliqua Stomachi saburra , eamque
uxilem reddant & Evacuantibus re-
mediis facilè obtemperantem. Aliis De Calo-
mnibus autem hætenus quidem melano.
Cognitis palmam præfert Mercurius
ulcis dextrè adhibitus, tanquam no-
ile & efficacissimum agens in hoc
egotio.

LXIX. De ingenti Oleorum bene- De Oleis
cio & usu , & quomodo iis Errores Vegetabi-
biliorum Salium & exorbitantiæ libus.
orrigi , Febres , Inflammationes &
Dolores mitigari possint, quædam jam
aprà exposui. † Sed & alia eminent † conf. §.
in- 11. supra.

Reddunt insigni prærogativâ, Corpus redde-
 ea Corpus do solubile. Præcipua Vitæ nostræ
 solubile: mala, quum pendeant à Flatibus, Sit
 blandè ad- gnatione, & saburra in Stomacho
 juvant Pur- Intestinis, hisce impedimentis remo-
 gantia, vendis nil conducit magis, quàm ip-
 reddendo hæc Olea; lubricantur iis & oblinun-
 ea secura, tur Intestina, atque facilitantur vi-
 ut non ca- per eadem. Horum namque operan-
 reant feli- di ratio differt multum à plerisque
 ci successu. Purgantibus. Non irritant vel exasp-
 rant materiem biliosam, vel in fumos
 elevant, uti id quidem faciunt Puri-
 gantium ordinariorum pleraque: scē
 è contrà acrimoniam materiæ tempo-
 rant, motus, Effervescentias & Fumos
 compescunt; His ipsis emergentibus
 quia Obstructiones in Intestinis oriun-
 solent præmagnæ, Naturæ inimicæ, &
 sic materia peccans obliquè agitur in
 Sanguinem, removentur omnium
 commodissimè hæcce Obstacula Co-
 leoform usu, & liber conceditur sa-
 burræ per Intestina transitus: proinde
 ita hæc Olea assequuntur Naturæ im-
 pentionem, ut efficiant id ipsum, quod
 hæc præstaret, haud impedita. Acces-
 dit, quod, dum Purgantia communiter
 atte-

ttenuant materiam Stomachi vitio-
 am, & in Intestinis hærentem, ean-
 emque disponunt ad introitum in
 lactea Vasa, * Olea quodammodo * conf. §.
 materiam increassent, transitum ad Va- 33. 34. su-
 a inhibeant, & sic Structuram Corpo- pra.
 is securam reddant, & præservent.
 prætereà horum Oleorum usum non
 nsequitur Oppressio & Debilitas, ne-
 ue Febriles æstus, aliæque turbæ, quæ
 uidem Purgantium sunt Comites sa-
 is frequentes; sæpe etiam Alvi de-
 ectiones in maximis etiam Morbis,
 peciatim Variolis, sunt naturalibus
 imiles: Purgantia non ritè admini-
 trata sicuti certò offendunt atque ir-
 itant Stomachum & Intestina, ita ea-
 lem hæc Viscera defendunt atque
 uentur Oleosa non minùs quàm to-
 um Corporis Habitum. Neque si-
 entio præteriri debet, plurima ex
 purgantibus, speciatim Aloetica, om-
 ia amara, omnia Salina, omnia irri-
 antia & prædulcia, uti est Manna, ad-
 ugere Bilem, quoniam hoc Fluidum
 onstat Salibus muriaticis ac saccha-
 inis non minùs quàm amaris. Quum
 contra Oleosa infringant finistros
 Pur-

Purgantium effectus , iisque præw
niant , frustrando insultus Biliosorum
Salium pravitate vel copiâ peccan
tium ; id quod præstant in omni ex
cessu principiorum nimis activorum
quorumcunque, ipforum etiam Vem
norum, ut omnibus aliis, cognitis qu
dem hætenus , Antidotis præcellam
Eluduntur iis, in copia exhibitis, Ope
rationes Vomitoriorum & Cathart
corum, ab irritatione Stomachi & In
testinorum oriri solitæ , qualia sunt
Vitriolum, Salia purgantia, & hujus
modi alia, sive propinentur illa simul
siue ante, aut post. Oleis quippe de
fenduntur Viscera, excipiuntur & ir
viscantur activæ talium remediorum
partes , uti ipforum Salium Biliosor
um : quorum omnium actio Oleorum
usu infringitur, & irrita redditur prop
fus. Conveniunt Olea quàm optimè
Purgantibus mitioribus & adæquatis
& commodissimè exhiberi possunt in
mul ; vel potius (hanc enim metho
dum præfero) ante , temporis inter
vallo congruo ; nihil enim certius &
melius prædisponit Stomachum &
Intestina ad facilem, securam & ope
rativam

ativam Evacuationem : quoniam tam-
 smodi desideratæ Evacuationis im-
 edimenta remonent , & materiam
 vitiosam in dictis Visceribus hæren-
 tem disponunt ad motum progressi-
 um. His sanè Oleis acceptum refe-
 , quòd in Praxeos meæ Cursu in
 casibus quibusdam magnis, & extre-
 i periculi plenis , copiam ingentem
 materiæ vitiosæ subducendo tales in-
 ducere potuerim mutationes ad salu-
 m ægri , quas sperare non poteram
 ullâ alia methodo ; & eas quidem
 osque violentis ac turbulentis moti-
 is, in Casibus delicatissimis, in Tem-
 eramentis tenerrimis, talibus etiam,
 æ alia omnia Purgantia ferre ne-
 ceunt. Quæ tantò magis publici fa-
 o juris , ut habeant ingenui Artis
 ostræ Magistri , quibus curæ est, non
 cultatio aut palliatio , sed secura &
 alis morborum medela , quod in
 os & ægrotantium usus pertrahere,
 candidam meam intentionem se-

indare possint. Commendandis O-
 is id insuper facit, quòd constitutio-
 is sint amicæ & benignæ. Quicquid
 gganniant Naturæ & Mechanismi

Oleæ Cor-
 pori ami-
 ca, nec ul-
 lo modo
 turbulen-
 ta.

P

Cor.

Occasio-
naliter de
usu Pin-
guedinis
pro Secu-
ritate Vis-
cerum &
Partium.

Corporis imperiti, certum hoc esse
posse quidem Olea finistrâ admini-
stratione ægro reddi ingrata & na-
useosa, nunquam tamen noxia. Id quod
annotare volui, ut averterem ini-
riam ab ἀφιλοσόφοις illatam, quæ
multorum est ore, ac si Oleorum vis-
cera relaxarentur Viscera. Quum contri-
arios prorsus edant effectus. Eo ipp-
enim, quòd sedent & compescant Fil-
tus, aliàs Viscera distendentes, & in-
laxatione infecutâ noxam inferentem
impedient potius Stomachi, Intest-
norum & Vasorum nimiam relaxati-
nem; tantò quidem magis, quòd
molliendo, liquando, deliniendo, fæ-
ces compactas & induratas ad descen-
sum promoveant. Remediorum san-
Oleoform & Unctuosorum usus in-
dicatur manifestè ab ipsa Natura tan-
quam Corporis tutamen adæquatum
& speciale contra Biliosorum Salium
insultus, quod vel ex eo patet, qui
providâ Sapientiâ & summâ curâ Il-
catur Pinguedo in fat magna copi-
tanquam clypeus, ubi dicta Salia ab-
undant cunque. Exemplo est Pingue-
do Stomacho, Intestinis, Hepatri
Omen

Omento affixa, & has partes veluti investiens, quæ tota constat oleoso fucto, membraneis vesiculis contento. Neque videtur Pars Corporis adeò conspicua alium habere usum quàm obblinitorium & defensorium Viscerum contra numerosas Bilioforum Salium injurias. Providâ eadem intentione copiosâ Pinguedine vestitur Mesenterium, Renes, per quæ Viscera Salia ista continuò transeunt; imò majori hîc, minorive alibi copiâ reperitur in omnibus aliis Corporis Partibus, quoniam nulla est, ad quam non Salia hæc majori minorive numero tendant. Neque harum ulla valde dolet, multaue patitur, nisi eò usque prævaluerint & accreverint Salia, ut eorum activitate consumpta fuerit & dissipata Pinguedo, & sic Partes tutamine hocce suo nativo orbatae immediatis Salium corrosionibus & noxis edditæ fuerint obnoxia. Hæc ipsa est ratio, cur in Corporum magnis tot Morbis, præsertim Chronicis demoruationum dissectionibus offendamus plerunque miram emaciationem, & Partes recensitas Pinguedine nudatas.

Pro Nutritione, Fluidorum distributione, & Glandularum Secretione, promotione, & vendis.

Nil fanè obvium magis,quàm Omec-
tum, Pinguedinis promptuarium,
dere ad meram membranam redla-
tum, imò sæpe dissolutum prorsuss
corrosum: Tandiu perstat Vita, tan-
diu consistunt Partes, quamdiu Vita
hoc Oleum, & illius, & harum tum-
men, durat, nec ultrà. Jam verò
adeò Pinguedinem detritam restaura-
re, novamque suggerere valet, ac qu-
dem Oleosa & Unctuosa, nisi ferò
mis adhibita. Hinc fortè est, quod
apud *Hippocratem* clueant *restauratio*
tia. * Haud mihi temperare possum
quò minus hac ipsa Occasione mee-
tionem faciam alius notabilis usum
quam Pinguedo habet, & dat: qui qu-
consistit in adjuvanda actione Glandu-
dularum Secretoria: Id quod fit inun-
gendo, & flexiles reddendo Partes,
promovendo fluida per easdem. Quod
propter videmus deficere Secretio-
nem, exhausto Pinguedinis penu. In
in Corporibus Hecticâ consumit
communiter observamus Mesenteria
& aliarum Glandulas obstructas, fæ-
tas, tumidas ac scirrholas. Ad hunc
scopu

* Κομίστη, Hippocr. ἐν πρῶτ. Sect. 50.

opulum quoniam Vita adeò frequenter impingit, nîl, quod nemo non det, arcendæ morti adeò erit con-
uum, uti Oleosa & Unctuosa, utpote
uæ Pinguedini deficienti naturale
conveniens præbent supplemen-
m. Excellentiam proin & usum ho-
um Remediorum insignem commen-
ant adjuta, de qua jam, Glandularum
ecretio, securus succi Nutritii per
asa Lactea transitus, distributionis
luidorum facilitatio, Partium defen-
o contra deprædationes bilioforum
alium, quæ palmaria sunt Mortis
aufa.

LXX. Paravit & Natura Mucilagi- De Muci-
es in sui subsidium, & defensionem. laginosi.
oblinivit hisce & inunxit Biliosos
Ductus in Hepate, internos parietes
tomachi, Intestinorum, meatuum U-
inariorum, & omnia Corporis Vasa,
a imprimis, quæ Biliosis abundant Sa-
ibus. Fuit hæc observatio, quæ me
nduxit in usum Mucilaginum, Pulpa-
um, & Substantiarum Mucilaginosarum:
Est hoc certissimum, contribue-
e hujusmodi & ad inviscanda Salia
Biliofa redundantia, & ad defenden-

das partes contra horum impetuss
insultus. Sunt enim Naturæ nutri-
væ, grata, & Corpori amica: huius
modi autem rebus attendunt studi-
sè, & primariò quotquot Sanitatem
vel præservandam vel restituendam
curæ habent.

De Absor-
bentibus.

LXXI. Si quando Salia Biliosa
ratica & vagabunda eludunt acti-
nem Remediorum Evacuantium, præ-
venire licet noxiæ huic fugæ fixam
illa per Absorbentia, ex blandissim
& innocentissimo genere, vel dosib
contractis Peruviani Corticis.

De Opi-
tis.

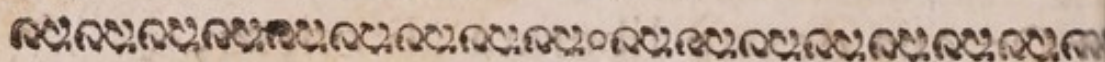
* conf. §.
31. supra.

LXXII. Eidem scopo quadrant
Opiata, diminuendo Sensationem Sit-
machi, * reddendo hoc Viscus irri-
tationi minùs obnoxium, ejiciendo Sal-
vitiosa Bilis, quæ Viscus hoc nobis
offendere solent, imò & integrum
Corporis habitum, per eum diffusam.

Conclusio
Meditatio-
num circa
Remedia
Alteran-
tia.

LXXIII. Hac ratione potest ex-
guus Remediorum Alterantium nu-
merus, prudenti directione, subserviri
quodammodo magno & necessari
operi ejectionis causarum, quæ Natu-
ram Humanam in tot & varios præce-
pitant errores atque anomalias; ite

t Organa dextrè liberata ab onere,
 quod illis incumbit , liberiùs tantò
 possint singula suo defungi officio,
 absque impedimento. Id autem pla-
 num omninò autumo , haud præsto-
 ri posse eos, qui in Alterantibus pri-
 mariam quærunt medelam , Morbo-
 rum curam & extirpationem,
 imò habere fortè, quòd
 metuant pejora.

I N D E X

in

IDEAM Naturæ Humanæ.

D E Stomacho.	Pra
De Digestione & Salibus ejus Instrumentis.	
De Calore naturali in Stomacho.	
De naturali Stomachi inflatione & pressione in Aortam descendentem, ac inæquali inde orta Sanguinis di- tributione.	
Necessarium id pro Exercitio Passionum, Sensuum & Co- gitationum.	
Alimenti conditio in Intestinis, & quæ hîc peraguntur.	
Transitus Alimenti in Sanguinem.	
De nutrimento ad partes inprimis durante Somno delato.	
De Secretione variorum Fluidorum & Succorum ex San- guine.	
De Secretione excrementitiorum Fluidorum.	7
De colore Sanguinis.	7
De colore Cutis.	8
De Calore Sanguinis ac Corporis.	8
Origo Globulorum Sanguinis.	8
Horum usus in Motu Musculari.	8
• • in Motu Cordis.	100
• • in Sensatione.	100
Nervorum usus.	111
De Corporis Humani animatione & Mechanismo.	111

De Morbis.

Stomachi Affectus. Indigestio.	111
Salia in Stomacho multiplicata & depravata.	122
Sunt causæ nimix Inflationis & Relaxationis Stomachi.	122
• • Caloris nimii, Dolorum, Hypochondriacæ Passionis.	122
• • Passionum Animi irregularium.	133
Sunt	

INDEX.

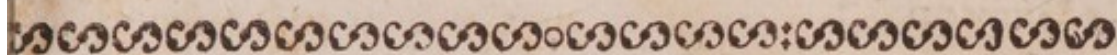
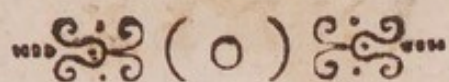
	pag.
Sunt causæ & Sensationum.	13.
& Cogitationum.	14.
Deliriorum, Rabiei.	14.
Symptomata & mala orta ex nimia Inflatione Stomachi, & Pressione Aortæ Descendentis. Morbi Dorsi, Tho- racis, Pulmonum, Cordis & Cervicis.	15.
Affectus Capitis, Faciei, Aurium, Oculorum, ac Cerebri.	16.
Signa durantibus hisce Thoracis & Partium superiorum Affectibus indicantia Sanguinis plenitudinem in su- perioribus, defectus in inferioribus.	16.
De Singultu.	17.
De Convulsionibus Epilepticis & Hystericis ita dictis.	17.
De Ructibus, Siti, Siccitate, Linguae decoloratione, Pica, Inappetentia, Depravatione Gustus, Sorditie Oris, Vomitu.	18.
De Somni anomaliis, Comatosi Affectibus, Insomniis.	18.
De Incubo.	18.
De Nutrimenti defectu & Consumptione.	18.
Causæ Agentes, vitiosa Stomachi principia excitantes.	19.
Descensus horum principiorum in Intestina.	19.
De Diarrhœa, Colica, Tenesmo, Dysenteria.	19.
De Alvi Constipatione.	20.
Transitus pravæ materiæ, Pituitæ, Bilisve in Sanguinem, & Symptomata, Morbive hinc orti.	20.
Viva nimis Sensatio, Inflationes vasorum & partium.	20.
Febres, Inflammationes, Dolores.	20.
Pituita vel Gluten in Sanguine.	21.
Tremores, Convulsiones, Paralyfes.	21.
Hydopes, aliæve Intumescentiæ, Pustulæ, & similes Erup- tiones.	21.
Cutanei Affectus.	21.
Mutatio Coloris in Cute, & Temperamentis.	21.
Scarlatinus color Cutis in quibusdam Febribus, Maculæ in aliis, Scorbuto.	22.
Vitiosa Principia in Fluidis naturalibus.	22.
ut & in Excrementitiis.	22.
Calculi Renum & Vesicæ. Diabetes. Stranguria. Mictus cruentus.	23.
Hæmoptysis & Hæmorrhagiæ aliæ.	23.
Apostemata, Ulcera.	24.

I N D E X.

	page
Morbi communiter conjuncti, quia Causæ ex eodem fluunt fonte.	222
De Morborum mutationibus, metastasi, Crisi.	224
Morborum ingens varietas, non obstante Causarum ortu ex eodem principio.	225
De Morborum frequentia & Vitæ instabilitate.	226
De Senio, communi Vitæ periodo, Morte.	217
Insigne Artis Medicæ momentum.	219

De Remediis.

Rerum naturalium constitutiva Principia, sive Corpuscula non alterantur unquam.	310
Metallorum nulla Transmutatio.	311
Chimerica atque imaginaria, communis notio de Alteratione Principiorum per Remedia Alterantia dicta.	311
Non facta unquam mutatio in Corporis commodum, nisi successiva rerum in illo renovatione, & noxiorum Principiorum remotione, naturaliumque substitutione.	313
Præcipua & Evacuantium Remediorum Impedimenta.	313
Corporis præparatio pro Evacuatione materiæ vitiosæ necessaria, facilis, & felici eventu haud carens.	314
Effectus eorum immediati & salutares in omnibus Casibus, si ritè adhibeantur.	314
Finalis Morborum eradicatio per Remedia Evacuantia.	316
De aliis Medendi Methodis.	316

I N D E X

Tractatus de Medicinæ & Morborum Statu.

	pag.
O Ccasio hujus Discursus.	38.
De Theoriis & Hypothesibus.	40.
Philosophia Medicinæ perutilis.	40.
Necessaria in causas Morborum inquisitio.	40.
Methodus dicendorum.	49.
Præludia Variolarum, seu, primum Stadium. Symptoma- ta. Earundem sedes atque origo.	51.
De Regimine Passionum Animi in Morbis.	53.
De Diætâ & Potu in Variolis, item de Cordialibus.	55.
De Medicamentis.	56.
De Absorbentibus; de Medicamentis Diaphoreticis, & Alexipharmacis,	60.
De Camphora.	61.
De Acidis, & Refrigerantibus Medicamentis.	62.
De Oleis, & Medicamentis pinguibus.	64.
De Vomitoriis, eorum salutaribus effectibus & sequelis.	66.
Materiæ, quæ causa Variolarum & Symptomatum conco- mitantium, constitutio.	71.
Hippocratis doctrina de Febris huic nostræ conformis.	72.
Stadium secundum, sive Variolarum eruptio.	76.
Stadium tertium, sive maturatio.	79.
Stadium quartum, sive Variolarum declinatio.	81.
Accidentia hujus Stadii non recensita à D. Freind.	81.
In præsentî Conamine supplenda.	83.
De hujus Stadii Symptomatibus, horum Origine & Causis.	83.
De Diarrhœa.	83.
De Dysenteria.	85.
De Partium Convulsivis subsultibus, & Affectibus dictis Nervosis.	85.
De Ischuria.	86.
De Stranguria.	86.
De Mictu cruento.	87.
De	

I N D E X.

	pag.
De Hæmoptysi.	888
Rationes, cur hujus Stadii Symptomata sint ordinariè vehementiora & urgentia magis,quàm Stadii primi.	888
Cur Variolæ non sint omnibus ex æquo noxiæ?	911
Remedia.	933
De Vesicatoriis.	933
Hæc sequitur sæpe Urina Cruenta.	944
Phlebotomia, ut & Camphora, cum Acidis in hoc casu nunquam non sunt funesta.	944
De Venæsectione.	1033
Occasione hac agitur de Hydrope & Asthmate.	1044
De Opiatis.	1055
De Evacuantibus.	1077
Purgantia in hoc Stadio proposita à D. Freind.	1077
Diarrhœa subinde accidens obtrusa pro naturali indicante Purgationis, sed malè: est duntaxat indicans saburræ.	1088
Hujus exturbatio in Fistulam Intestinalem per Purgantia est noxia.	1088
Non semper imitanda Natura.	1088
Exemplum depositæ in partem quampiam materiæ vitiosæ.	1099
Hæmorrhagiæ.	1099
Phlebotomia hac occasione administrata censuræ subjicitur.	1099
Diarrhœa in Variolis est merè Symptomatica.	1111
Non sine periculo compescitur.	1111
Diarrhœa quarti Stadii num magis indicet Purgantia, quàm primi vel secundi.	1111
Tendentia materiæ sursum Naturæ conveniens & amica.	1122
Diarrhœa sive tendentia deorsum discrimine non vacat.	1122
Purgatio nec Ratione fundatur, nec Mechanismo Corporis.	1133
Purgantibus intenduntur Symptomata, speciatim Febris.	1144
Adstringentia prorsus non conveniunt in Variolis.	1155
De Origine Variolarum, & aliorum quorundam Morborum his posterioribus temporibus exortorum, & Causis eorundem.	1177
Purgationes in Febribus displicent Hippocrati.	1188
De Purgantibus à D. Freind selectis, & aliis.	1200
	Doo

I N D E X.

	pag.
De illorum Dosibus, & blanda Laxatione.	121.
De Purgantium formulis, ab illis adhiberi solitis.	121.
Occasionaliter de Consultationibus Medicorum.	125.
Examen successus Purgantium exhibitorum in casu deducto à D. Freind & aliis.	126.
Rationes inde deductæ pro improbatione Methodi, qua utuntur.	126.
De Casu primo à D. Freind proposito.	126.
De Casu Brovvnij.	129.
D. Freindij Relatio clara & distincta, sed Sociorum perplexa & manca.	131.
Casus admodum rarus trium successivè insultuum Variolosorum.	132.
Casus insecti Sphaceli.	142.
Indicium bonæ methodi haud fuisset, etiam felix si fuisset Morbi eventus, quoniam exempla præcipua desumuntur ex ætate infantili, quæ minori longè periculo est exposita in Variolis, quàm quidem adulta.	150.
Infantibus Diarrhœa, & per consequens Purgatio non ad eò est noxia, uti adultis.	151.
De Sexu Fœmineo adulto.	152.
Methodus hæc administrata tempore frigidiori, & magis faventi.	153.
Magnifica horum Medicorum de sua Methodo opinio.	154.
Nulla sinistri successus mentio: salvati omnes, tractati hac methodo, si fides est penes Authores, certè non penes alios.	156.
Nupera Variolæ infortunatæ.	157.
Morborum incrementum in Metropoli Angliæ.	159.
Ejus causæ.	161.
1. Error in Diætâ & Vitæ regimine.	161.
2. Error in Medicinæ administratione.	168.
Stomachus fons materiæ noxiæ, quæ causatur Febrim, & alia prava Symptomata, in quarto Variolarum Stadio.	175.
Indicantur proin Vomitoria, Purgantibus magis adæquata.	177.
De Directione Vomitoriorum.	178.
Vomitoria præ aliis usualia.	184.
De Ipecacuanha.	184.
	De

I N D E X.

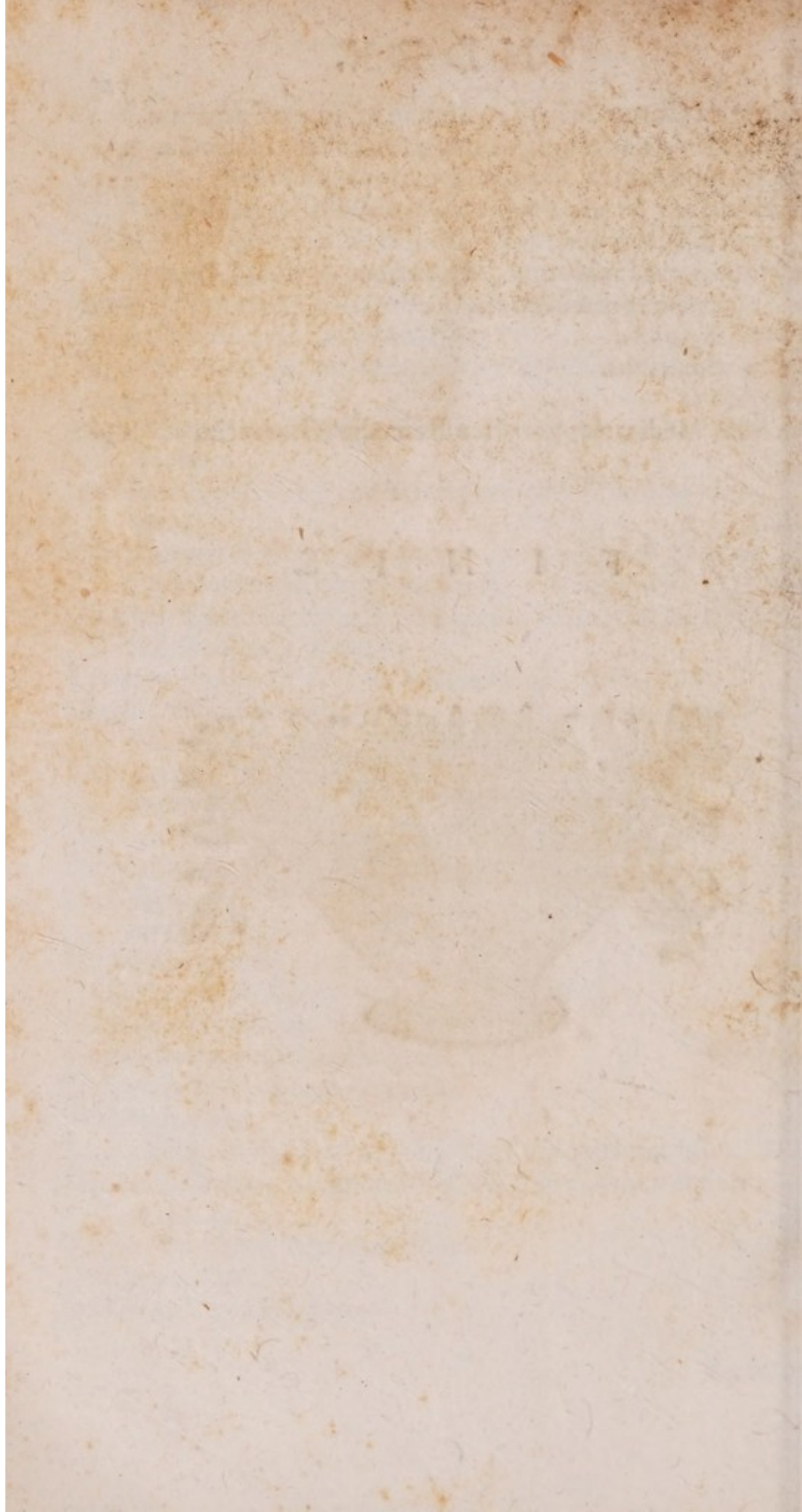
De Oxymelle Scillitico.	1884
Occasionaliter de Oleo Amygdalarum dulcium.	1885
De Tartaro Emetico.	1886
Clysterum usus in Variolis.	1888
Hippocratis iudicium in favorem Vomitoriorum in Febribus.	1889
In lucem protrahunt Vomitoria causas Symptomatum in postremo hoc Variolarum Stadio.	1911
Doctrinæ hujus veritas ipsis quoque Sensibus redditur evidens.	1911
Argumentum aliud suppeditat cessatio Symptomatum à Vomitu.	1912
De Cura finali, & ægri restauratione post Variolas superatas.	1912
Evacuationes heic necessariae: earum beneficium & usus: Committuntur magni errores, si omittantur.	1913
Corporis liberatio ab omni materia noxia, opus magnum, & difficultatis plenum.	1917
Reciprocationes inter Vasa Sanguifera, & Stomachum.	1917
Sanguis depuratus, Morbique curati evacuatione Stomachi.	2012
Non extirpatur verè ullus Morbus, nisi Evacuatione, causæque sublatione.	2012
De Medicamentis Alterantibus.	2013
De Medicamentis Absorbentibus & Testaceis.	2044
De Cortice Peruviano, & occasionaliter de Febribus Intermittentibus.	2077
De Medicamentis amaris.	2112
De Saliis in Medicina usu, ut & de Chalybe.	2144
De Aquis Medicatis.	2188
De Remediis ex Regno Vegetabili.	2199
De Remediis ex Regno Animalis.	2199
De Mineralibus.	2199
Alterantium Medicamentorum verus ac legitimus usus.	2199
De Medicamentis communiter dictis Cordialibus & Stomachicis.	2200
De Medicamentis Attenuantibus.	2211
De Calomelano.	2211
De Oleis Vegetabilibus.	2211

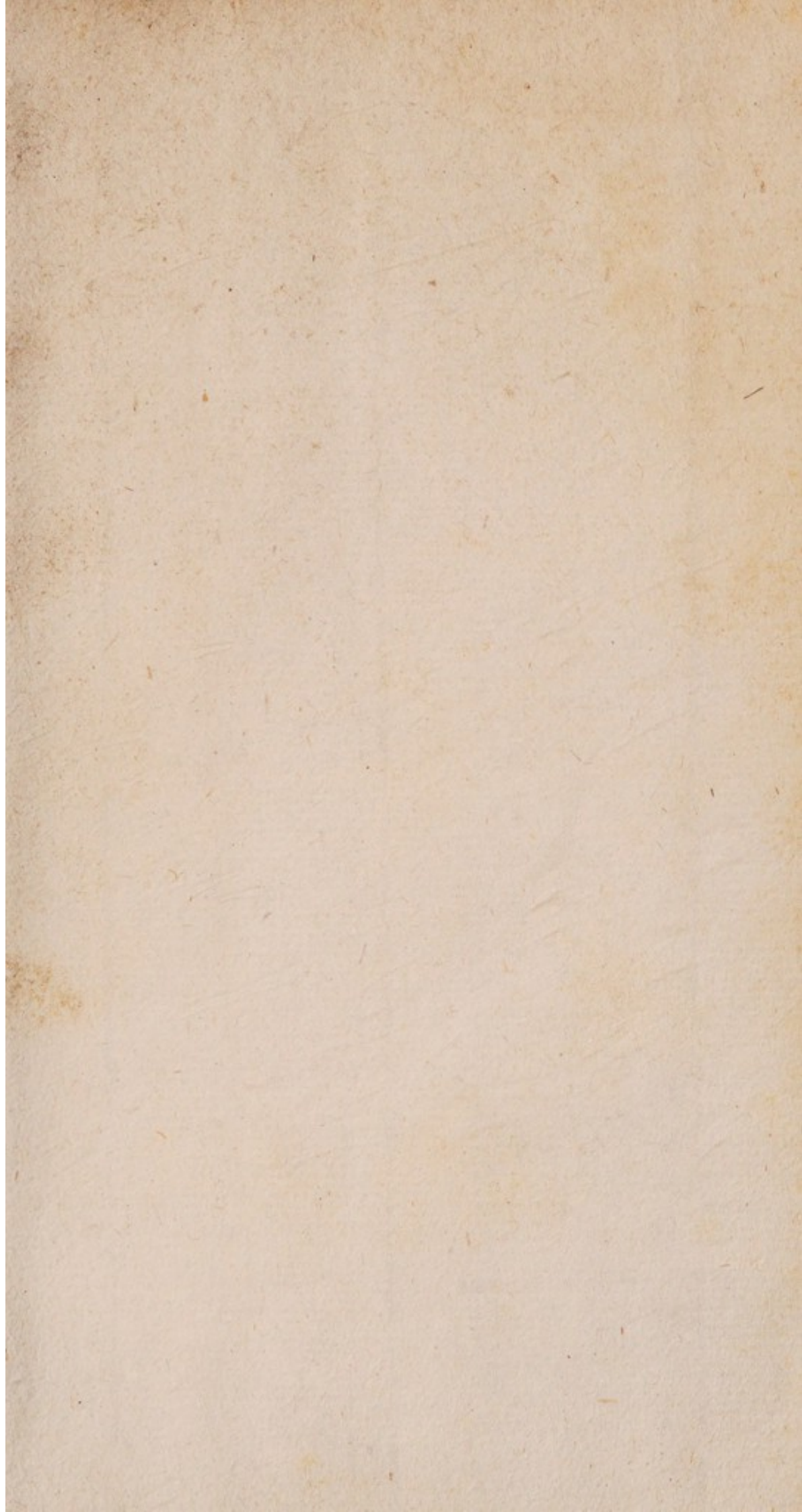
INDEX.

	pag.
Reddunt ea Corpus solubile, blandè adjuvant Purgantia, reddendo ea secura, ut non careant felici successu.	222.
Olea Corpori amica, nec ullo modo turbulenta.	225.
Occasionaliter de usu Pinguedinis pro securitate Visce- rum & Partium.	226.
Pro Nutritione, Fluidorum distributione, & Glandularum Secretione promovendis.	227.
De Mucilaginosi.	229.
De Absorbentibus.	230.
De Opiatis.	230.
Conclusio Meditationum circa Remedia Alterantia.	230.

F I N I S.

Hand
Med am
Date Jan

